

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. STÁTUS
CSIKSZEREDAI FŐGIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

AZ 1915—1916-IK ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE:
AZ IGAZGATÓSÁG.

CSIKSZEREDÁN
NYOMATOTT: SZVOBODA MIKLÓS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
□ 1916. □

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. STÁTUS
CSIKSZEREDAI FŐGIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

AZ 1915—1916-IK ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE :
AZ IGAZGATÓSÁG.

CSIKSZEREDÁN
NYOMATOTT SZVOBODA MIKLÓS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
□ 1916. □

I.

KUNCZ ELEK.

(1846—1915.)

KOLOZSVÁRI TANKERÜLET FŐIGAZGATÓI széke a folyó tanévben gazdát cserélt: Kuncz Elek meghalt. És vele sok iskolának és sok tanárnak: az egész tanügynek jó barátja, lelkes támasza szállt sírba. Mert az ő kezében méltó helyre volt letéve az erdélyi középiskolák tetemes részének igazgatása. S amikor a derék munkásságban eltöltött hetven éves pálya lezárul, az erdélyi r. k. Státus főgimnáziumai is kiveszik a részüket abból a mélységes fájdalomból, amelyben az ő elvesztén osztozik Erdélynek egész művelt társadalma. Hiszen a művelődés melegágyait öntözte közel fél századon keresztül. S abból a huszonöt évből, melyet főigazgatói működésben töltött, huszonhárom a kolozsvári tankerület vezetésére esik. E hosszú idő alatt pedig az ő irányító és szervező munkássága gazdag gyűmölcsöket termelt.

Ha majd oda emelkedünk mi is, hogy a művelődés önzetlen, kevés külső csillogástól kísért harcosai is megkapják a maguk történetírőit; ha köztudattá válik nálunk is egyszer, hogy az egészséges kultúra minden társadalmi sebre gyógyírt termel, hogy a nemzet valamennyi rétegét átható intelligencia hordja magában a nagy jövődők biztos

zálogát: a Kuncz Elekek pályája akkor azon pályák közé fog tartozni, amelyeknek büszke emelkedettséggel épít oltárt az igaz értékek kultusza. És tollat ragad akkoron Erdély szellemi megújulásának bűvára. És az ő nevét azokéval fogja együtt emlegetni, akik az utolsó évtizedek alatt fáradhatatlan tevékenységgel és komoly hivatottsággal munkáltak azon, hogy a faji és vallási tekintetben egyaránt sokszínű keleti rész ne csak jogi tételekben, de a kultúrának ellentéteket kiegyenlítő tűzében összeolvadva a valóságban is integrans része legyen az egységes magyar hazának.

Kuncz Elek ötven évet élt és dolgozott a magyar s jelesen az erdélyrészi iskoláknak. És e nagy idő elég arra, hogy széles perspektívák nyiljanak majd az előtt, aki méltó lesz rá, hogy az ő hatását, küzdelmeinek jelentős eredményeit fajsúlyuk szerint értékelje.

De igénytelen megemlékezés során se lehet róla csak a nagybecsülés, a szeretet hangján szólni. Ha a kulturát megérteni s ez alapon értékelni is tudjuk, becsülnünk kell igaz becsüléssel annak munkásait is. Aki pedig az erdélyi középiskolák új korszakát felidézni annyi kitartással segítette mint Kuncz Elek, nem köznapi munkása a kultúrának. Harmónikus egyéniségének sajátos vonásai képesítették ennek a nehéz, de avatottak előtt szép feladatnak kivitelére. A donum didacticum ritka adományaival született tanárnak. S mégis, vagy éppen ezért, alig hét évig volt a kiegyezés után szebeni tanár, hogy a losonczi főgimn. vezetését (1875—1882.) az aradi főgimn. és főreáliskola igazgatásával cserélje fel. 1890-ben a nagyváradi tankerület főigazgatójává nevezték ki, de két évre rá ebben a külsőleg is diszes s tehetségének széles teret nyitó állásban közénk jött, hogy itt kamatoztassa szép lelke kincseit. Gyorsan emelkedő pályája is bizonyít rá, hogy kiváló tulajdonokkal ékeskedett. Nem külső erők mankóján jutott fokról fökre, de emelte a törekeny testben kiművelt szelleme.

Mint tanár és igazgató a komoly és tervszerű nevelőtanítás öntudatos mestere. A pontosság és lelkiismeretesség megtestesítője. Tudatában hívatása jövőkre kiható, új nemzedékek sorsát eldöntő fontosságának. Gyakorlati te-

vékenységének irodalmi alakban is megjelent tudományos alapot épít jókorán. S ez alapon: a vallás erkölcsi nevelés egészséges elvű szilárd alapján tanít az ifjuság padsorai közt, tanít és irányít a tanári szobákban, tanít és eszméket hirdet szakfolyóiratokban. Izig-vérig pedagógus egyéniség: egészséges testben egészséges lelket akaró.

De hatása, munkás életének el nem muló eredményei a kormányzás, a szervezés terén: a főigazgatói tisztben vivnak ki nevének széles körökben igaz elismerést és tiszteletet

Hivatalos látogatásai nemcsak közvetlen pedagógiai és didaktikai jelentőségűek. Figyelme kiterjed az iskola egész belső és külső életére. Konferenciái tartalmas és sok okulást nyújtó megbeszélések, amelyek során kitűnik, hogy a vallástantól az énekig egyformán fontosnak tart minden tárgyat. Maga teljes odaadással mélyed el mindenik studiumban, úgy hogy nem látszott meg soha: mik is voltakép az ő szaktárgyai. Ez a sokoldalú érdeklődés volt alapja annak, hogy nem vált elfogulttá, egyik tárgyat sem becézte a másik felett s a latin formális képző erejét tartotta olyan jelentősnek a lélek kiformalódása folyamatában, mint a természettudományok gyakorlati értékű vonatkozásait. Az egészséges testnek a torna útján való meg-edzését a szellem egészséges fejlődése szempontjából is sine qua non-nak hirdette. És volna csak terünk: egész hosszú sorát lehetne fölidézni azoknak a kipróbált és bevált, s épen azért helyes elveknek, amelyekkel mintegy friss vérkeringést indított meg évenként az iskola nevelő és tanító szervezetében. És eszméit és irányító elveit mennyi jóakarattal, mily bölcs nyugalommal közölte a tanártestületekkel! Ilyenkor tűnt ki igazán az a nevelő érték, mely egyéniségét bearanyozta. Egyforma szeretettel és türelemmel bánt mindenkivel. Értékeléseiben egyetemes szempont vezette, melynek szolgálatában pedig nincsenek fő- és mellékszerepek. Élő organizmus az iskola, amelynek ép azért egyképen jelentős minden szerve. Ami az emberekben legritkább tulajdonság: a tisztán látó és idegen szempontoktól menten ítélő objektivitás, ez a bölcssek köve, melynek hiánya annyi megtörött jogos ambiciónak mardosását szüli, ez adta kezébe a meg nem alkuvó és

szemet nem hanyó *igazságnak* azt a mérlegét, amelyen kiki a maga fajsúlya szerint érvényesült. A *suum cuique* nélkül nincs harmonikus szervezeti élet. És Kuncz alakját egyéb kvalitásai mellett ép ez az egyenes tárgyilagosság, az igazságnak föltétlen szeretete és érvényesítése vonta be nemes patinával. Ezért szeretttük és tiszteltük különösen kivétel nélkül mi tanárok, s ezért volt a lelkében élő jó tanár eszméjének eleven hordozója is. S ha hozzá veszünk, mennyire szívén viselte kerülete tanárainak minden ügyét-baját; mennyit küzdött, hogy az autonóm jellegű felekezeti iskolák tanárainak anyagi javadalmazása egyenlő mérték szerint rendeztessék az államiakéval; ha végig-gondolunk azokon a fényes palotákon, amelyek az ő kezdeményezése s az állami segélyeknek kieszközlése révén a mi Státusunkban is egymásután emelkedtek, hogy méltó és a szükséges kellékekkel fölszerelt helyei legyenek a bennük folyó nagy nemzeti kultúrmunkának, körülbelül érintettük azokat a vonalakat, amelyeknek kiszínezése és elmélyítése annak a tollnak lesz feladata, amely Kuncz Elek méltó arcképét hivatva lesz megrajzolni.

Emléke, amelynek az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület kolozsvári köre március havában annyi melegséggel áldozott, itt él köztünk továbbra is. S ez az emlék emelő és biztató: a tanári sors bár sok tövist terem, csüggednünk nem szabad. Az önzetlen, kitartó munka meghozza végül is az elismerést s a tiszta öntudat benső értéke a legszebb férfi tulajdon.

II.

JAKAB ANTAL

(1852—1916.)

MEGHALT Ő IS, a régi tanári gárdának egyik tiszteletre méltó alakja. Elmúlása nem lepett meg. Szép termete lerombolásán majdnem egy évtizedig tartó betegség dolgozott. Külföldi és honi fürdők látogatása, nagytekintélyű szakemberek tanácsa és a páratlanul gondos családi ápolás olykor meghozta és csillogtatta a gyógyulás reményét, hogy csalódásunk annál jobban fájjon. Vértől szívvel, de a keresztyény hitből fakadó megnyugvással állottuk körül ravatalát. Szentelt víz harmata, tömjén füst illata s könnyek bő zápora vegyült a koporsójára zuhanó rögök közé. Hullott a föld hamvadó porára, és aludt ő s nem ébredt fel zajára

Most még nem ébred fel, csak majd a nagy napon ; de emléke és szelleme addig is él. Nem hal meg az ember egészen. Lelke túléli a test sírba dőlését. De nem hal meg különösen az, kinek munkássága az egyéni és családi érdek körét átlépve a közre hat.

Jakab Antalt, a szerény embert, a feltűnés vágya nélkül dolgozó munkást Kézdialmás szülte Háromszékmegyében, Kézdivásárhely és Gyulafehérvár nevelte s magasabb kiképzését a kolozsvári tudomány-egyetem adta meg. Pályáját a nagyernyei báró Bálintit családban kezdette mint

nevelő, és ennek a megbízatásnak nemcsak megfelelt, hanem egy rövid év alatt a családnak egy egész életen át tartó barátságát érdemelte ki.

Nevelői és tanári rátermettségének nagyobb foku érvényesítésére a csíksomlyói gimnáziumban nyert alkalmazást (1879).

Mint a mennyiségtan és fizika tanára három évtizedig tartó munkát, egész életet szentelt a mi régi intézetünknek, s áldozott a székely ifjuság nevelésének és oktatásának. Pályájának szeretete, pedáns pontosság, erély a fegyelmezésben és ingadozást nem ismerő igazságosság voltak főjellemvonásai. Indulatosan kitör, ha léhaságot lát, restséget tapasztal, fásultságot vesz észre s jellemhibának jó nyomára; de szeretet ragyog kék szemében, édes lágy-ságot kap a hangja és boldogságtól sugárzik arca, mikor észreveszi, hogy a székely diák a matematikai képletek elvont világában szabatosan mozog, a természeti tűnemények és erők törvényszerűsége iránt érdeklődik és azok gyakorlati alkalmazása roppant jelentőségének megismerésében örömet találja.

Hosszu tanári pályáján ő is nem egyszer járhatott úgy, mint a művész, aki szobrot farag s a márványszilánkok szemébe csapódva fájdalmat okoznak s talán könnyet is fakasztanak; de a következő óra sikere s a léleknevelés fontosságának tudata elfeledtetett mindent. Az esetlegesen előforduló iskolai kellemetlenségek idegrázkódásainak ellensúlyozására soha sem kereste a zajos társaságokat. Szép családja körében s nagy gonddal ápolt fái és virágjai között mindig megtalálta a boldogító békét s helyre tudta állítani lelki világa harmoniáját.

Azok közé a szerencsés emberek közé tartozott, kiknek pályájok végén barátaik és tisztelőik nem fogynak el. Bizonyítja az a családiasan bensőséges és őszinte érzelmekben gazdag ünnepség, mellyel tanártársai, régi és újabb tanítványai tanári működése 30-ik évfordulóját megünnepezték és egy jutalmi alapítvánnyal nevét és érdemeit megörökítették (1909).

A jubileumot követő évben főtanhatóságának elismerése mellett nyugalomba vonult. De már ez nem volt nyugalom, hanem csendes, egyenletes készülés arra a nyu-

galomra, mely az embert egy ismeretlen dimenzióba: az örökkévalóságba helyezi át.

Egy becsületben s hasznos munkában megfutott pálya felemelő tudatával távozhatott e világból; de szép emléke barátainak és tanítványainak hálás emlékezetében még sokáig, intézetünk történetében pedig örökké élni fog.

III.

ISKOLÁNK ÉS A HÁBORÚ.

Az intézeti épület. A gimn. épülete általában ment volt a nagyobb katonai beszállásolásoktól. Az általános mozgósításkor egyedül a tornacsarnokot s a tanári tanácskozó termet foglalták le katonai célokra ; 1914. szept. 20-án azonban ezek is megürültek. Később 1915. dec. 15-én újból a tornacsarnokot, 28-án pedig a pincehelyiségben egy nagyobb helyiséget foglaltak le. Az előbbit azlán 1916. febr. 20-án, az utóbbit pedig jún. 14-én kiürítették. A tornacsarnokban a lecsapódó pára a falak és ajtók festését megrongálta.

A gimnáziummal kapcsolatos két finevelő intézetbe az általános mozgósítás első hetében a bevonuló népfelkelőket helyezték el átmenetileg s a finevelő intézet (szeminárium) második emeletén tartalékkórházat rendeztek be. Ez azonban 1914. szept. 21-én az internátus földszinti helyiségébe költözött át, ahol 1915. aug. 15-ig állandóan 60—80 lábbadozó beteget ápoltak. Ekkor azonban az összes betegeket elszállították innen s így a főtanhatóságnak engedélye alapján az I. emelet északi szárnyán kórházi célokra berendezett helyiségeket már használatba sem vették s 1914. aug. végén az emeleti részt visszaadták rendeltetésének. A földszinti szobákat a Vörös Kereszt Egyesület Csíkszereda Városi Választmánya ezután is készen tartotta a sebesültek befogadására, de mivel ilyeneket nem kaphatott, leszerelte az egész kórházat s jelenleg csak anyagkészlete van egy kis szobában. 1915. dec. hó közepén azonban az internátus földszinti helyiségébe is népfelkelőket szállásoltak be, akik innen is jún. 14-én távoztak.

Ezek a kisebb, inkább átmeneti katonai lefoglalások azonban sem a tanítás menetére nem hatottak zavarólag, sem a bennlakó ifjuság elhelyezését nem akadályozták.

Az intézeti tanárság. Az általános mozgósítás elrendelésekor az intézet tanárai közül a következők vonultak be katonai szolgálatra 1.) Antal Áron a 24. honvéd gyalogezred helybeli zászlóaljához mint tartalékos hadnagy vonult be. Mindjárt a háború kezdetén az északi harctérre került s 1914. nov. 27-én Mezölaborcnál megsebesült. 1915. május 1-én főhadnaggyá lépett elő és dec. 24-én Signum laudissal tüntették ki. Jelenleg a kolozsvári 21. honvéd gyalogezred I. zászlóaljába beosztva az északi harctéren küzd.

2.) Ágner Béla mint tartalékos zászlós vonult be a cs. és kir. 2. gyalogezredhez, amellyel az északi harctéren küzdött s 1914. okt. 16-án Nowe-Miesto közelében ellenséges golyótól találva hősi halált halt. Emlékére dec. 16-án gyászünnepséget rendeztünk, jutalmi alapítványt tettünk s arcképét megfestettük. (L. erre nézve részletesen az 1914—1915. évi Értesítő 3—12. és 17—18. II.)

3.) Borcsa Gergely mint póttartalékos közlegény vonult be szintén a cs. és kir. 2. gyalogezredhez s hamarosan az északi harctérre került, ahol még okt. hóban egy srapnel-szilánktól megsebesült. Előbb a przemysli várkórházban, majd Szegeden s végül Brassóban gyógykezelték. Felgyógyulása után újból a harctérre ment s 1915. febr. 28. óta állandóan az északi fronton küzd. 1916. ápr. 1-én zászlóssá lépett elő.

4.) Buszek Gyulát az általános mozgósításra hívó parancs fegyvergyakorlaton Szarajevóban érte, ahonnan Eperjesre vonult be a cs. és kir. 18. tábori tüzérezredhez. Ezredével résztvevett az északi harctéren vívott harcokban s 1914. dec. hóban ballábfején megsérült s 1915. jan. 15-ig gyógykezelték. Ettől kezdve máj. 31-ig Szentkirályszabadján (Veszprém m.) az ezred pótütégénél, majd szept. 30-ig a budapesti erődítményeknél mint ütegparancsnok teljesített szolgálatot. 1915. okt. 15-én az olasz frontra kerül mint első tiszt; 1916. jan. elején megbetegszik vakbélgyulladásban s felgyógyulása, jan. 30. óta előbb ismét az olasz fronton küzd, majd ugyanott irodai szolgálatot teljesít. 1915. szept. 1-én főhadnaggyá lépett elő.

5.) Ferencz Gyula mint hadapród őrmester vonult be Csíkszeredán a népfelkelőkhöz. Még 1914. szept. elején hadnaggyá léptették elő s az északi harctérre került. Innen betegesen jött vissza. Felgyógyulása után előbb az északi harctéren, jelenleg pedig Belgrádban teljesít szolgálatot a hadtápnál.

6.) Sz. Fülöp Elek mint póttartalékos közlegény vonult be Székelyudvarhelyre a cs. és kir. 82. gyalogezredbe s kezdettől fogva az északi harctéren küzdött. 1915. nov. 1-én zászlóssá lépett elő. A kis és nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. 1916. máj. 9. óta Székelyudvarhelyt van ezredénél mint oktató tisztt.

7.) Mayer János mint népfelkelő hadnagy vonult be Csíkszeredán s 1916. márc. elejéig mint vonatbiztosító osztágyparancsnok működött. Ekkor berendelték a 24. honvéds gyalogezred székhelyére Brassóba, ahonnan május elején az északi harctérre vitték. 1914. nov. 1-én főhadnaggyá lépett elő.

8.) Venczel József mint póttartalékos közlegény vonult be a cs. és kir. 2. gyalogezredhez, ahol mint népfelkelői fegyveres szolgálatra alkalmatlan kórházi szolgálatot teljesített 1916. jan. végén c. őrmesteri ranggal történt szabadságolásaig.

Végül 1915. szept. 4-én Boga Alajos dr. mint plébános vonult be a cs. és kir. 55. gyaloghadosztályhoz s szept. 8. óta az északi harctéren teljesít szolgálatot.

A hadbavonult tanárokat az 1914—15. tanévben a testületnek itthon maradt tagjai díjtalanul helyettesítették. A jelen tanévben már két új tanerőt alkalmazott a fthg. óraadókul: Mánya Ferencet 1915. okt. 1-től és Papp Jánost 1916. ápr. 12-től. Mindketten alapvizsgás tanárjelöltek és havi 80 K fizetést s mint szeminárium aligazgatók lakást és ellátást kaptak. Mányának 21, Pappnak 12 volt az óraszám.

A tanárok órátöbblete az 1914—15. tanévben: Kádár és Rés hetenként 3—3, Kassai és Brassai 4—4, Boga, Csató, Csipak, Stoiber és Szlávik 5—5, Borzsovay, György és Iványi 6—6 órával tanított a maximális óraszám fölül. Az 1915/16. tanévben pedig 1915. okt. 1-ig Kassai 2, Brassai, Csipak, Rés 3—3, Wagner 4, Csató 5, Kádár és Stoiber 6, Szlávik

7, Borzsovay és György 8—8 és Iványi 9 órával, 1915. okt. 1-től a tanév végéig Kassai és Wagner 1—1 és Mánya 3, 1916. febr. 1-ig Csató, Csipak és Rész 2—2, Brassai 3, Kádár 4, Borzsovay és György 5—5, Iványi, Stoiber és Szilávik 6—6, febr. 1-től ápr. 11-ig Kádár és Stoiber 1—1, Borzsovay, Csipak, Iványi és Venczel 2—2, György és Szilávik 3—3, ápr. 12-től, ill. ápr. 27-től Venczel 1, György, Iványi és Szilávik 2—2 órával tanított a maximális óraszám fölül. Megjegyezzük, hogy az igazgató maximális óraszámát 4-nek, a tanártestületi jegyzőét 15-nek s a többi tanárokat 18-nak számítottuk.

Az igazgató és a tanárok a háborúval kapcsolatosan főleg adományoknak háborús célokra való gyűjtését mozdították elő s az egyes tantárgyak, különösen a magyar nyelv és történelem tanításával kapcsolatosan igyekeztek értékesíteni a háborús tanulságokat.

Az adakozásból a tanárok is kivették részüket. Különösen a Vörös Kereszt Egylet Csíkszereda városi választmányát segélyezték pénzzel és egyéb adományokkal. Az adományok összege 300 K. A különféle helyi jótékony-célú gyűjtések alkalmával együttesen 100 K-t adtak. Ezenkívül a katonák karácsonyi ajándékára 15, a Franciaországban internáltak részére 7, a III. hadikölcsön jegyzés alkalmával az Ágner Béla jutalmi alapra 10 s a kárpáti falvak felépítésére a máj. elseji ünnepen hozzátartozóikkal együtt 92 K-t adtak s ez utóbbi célra 126 K-t gyűjtöttek. Hadikölcsönjegyzésük a következő: Kassai 500, Csipak 3000, Borzsovay 1200, Boga 1000, Csató 550, Rész 400 és Stoiber 50 K-t jegyezt.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy az igazgató kezelésére rendelt alapok és alapítványok és az iskolai pénzalap mellett kezelt alapítványok mindenikénél a rendelkezésünkre álló összegeket szintén hadikölcsönjegyzésre fordítottuk. Még pedig: az Ágner Béla jutalmi alapítványból 500, a Fáraó—Bóér-féleből 400 s a Kőszeghy-féleből 50, a Kőcsönkönyvtár vagyonából 350, a Zenealapéból 100 és az Alkoholelleses Egyesületéből 50; az Imets Jutalmi, Jakab Antal és Történelmi Jutalmi alapítványokból 200—200, az Imets Kirándulási és Béli és társai alapítványokból 50—50 s a Kiránduló Egyesület vagyonából 1450 K-t jegyeztünk.

Nem maradtak távol tanáraink a társadalom háborús tevékenységétől sem. Közülük Kassai Lajos igazgató a Megyei Rokkant Bizottság elnöke s a Vörös Kereszt Egylet Csíkszereda Városi Választmányának tb. tagja; Rész János a Megyei Rokkant Bizottság tagja és Szilávik Ferenc a Csíkszereda Városi Rokkant Bizottságnak, a Vörös Kereszt Egylet Csíkszereda Városi Választmányának s a Hadbavonultak Családját Segélyező Csíkszereda Városi Bizottságnak alelnöke s a Megyei Rokkant Bizottság titkára. Őt a közegészségügy terén kifejtett tevékenységeért a hadi-ékitményes Vörös Kereszt ezüst díszéremmel tüntették ki. A Vörös Kereszt Egyletnek még Boga, Brassai, Csipak, Dományáncz, György, Iványi, Kádár, Rész és Stoiber is rendes tagjai.

De nemcsak ezen egyesületek munkájából vették ki tanáraink részüket, hanem előadásaikkal is előmozdították azok célját. Nevezetesen a Vörös Kereszt Egylet Csíkszereda Városi Választmányának 1914. nov. 29-iki matinéján Boga Alajos dr. A magyar nemzet történeti küldetése; 1915. márc. 15-iki ünnepségén Csipak Lajos dr. A szív tűzkeresztsége és 1915. dec. 5-iki matinéján Kassai Lajos Háborús költészetünk címen tartottak értékes előadást. Az 1915. márc. 15-iki ünnepségen pedig Kádár Ferenc szavallattal vett részt a műsorban. Boga Alajos dr. előadása külön füzetben is megjelent s jóvedelmét a Vörös Kereszt Egyletnek adta.

A tanulók. Önként jelentkezett és hadbavonult tanulók az 1914—15. tanévben: Fazakas János VII. o. t., az 1915—16. tanévben: Bartha Károly VI. o. t.

A besorozott tanulók a következők: az 1914—15. tanévben: Antal Domokos, Bakó Gábor, Cseh Gyula, Csiby Károly, Elekes Ernő, Grünwald Dezső, Hankó János, Kárácson Kristóf, Révész Jenő, Szász Miklós, Székely Ferenc, Wender Tibor VIII., Antal Kálmán, Bocskor Dávid, Boga Lukács, Demény István, Grünwald Ede, Incze János, Kajtsa István, Kósa Tamás, Kozán Imre, Pfeiffer Jenő, Ráduly Zoltán, Simon József, Szász Lajos, Wender Jenő VII., Endes István, Fazakas József, Főrcs János, Székedi Dénes, Tompos István VI., Hunyadi László V., Erőss István IV. o. tanulók.

Az 1915—16. tanévben Fazakas János, Fejér Emil, Fejér Sándor, Köllő Zoltán, Merza Ferenc, Rusz Sántha Lajos VIII., Bors Ádám, Eröss Sándor, Molnár László, Magyar Gerő, Péter Sándor, Román Domokos VII., Antal Károly, Barcsai József, Bálint Mihály, Beke Benjámín, Benkes Benjámín, Czikó László, Kukuly József, Lux József VI., Keresztes Lajos, Sántha Gergely és Vargyassy László V. o. t.

Közülük Boga Lukács 1915. nov. 2-án az északi harctéren Siemichovcenál ellenséges golyótól találva és Demény István 1916. márc. 28-án a harctéren szerzett betegségében hősi halált haltak. Ez utóbbit a monaszterzisztkai katoná temetőben temették el márc. 30-án s a lelkiüdvéért máj. 30-án a helybeli plébánia-templomban mondott gyászmisén az igazgató és két tanár vezetésével megjelentek a VI—VIII. o. növendékei. Emléküket kegyelettel őrizzük!

Növendékeink szűkös zsebpénzükből a háborús években is hoztak áldozatot a jótékonyagnak. Az 1914—15. tanévben a következő célokra adakoztak:

A harctéren küzdő katonák részére karácsonyi szeretetadományképpen 112 K 97 f.-t (I. 13·48, II. A. 13·70, II. B. 10, III. 29·10, IV. 4·68, V. 16·86, VI. 13·66, VII. 7·24, VIII. 4·25); vásároltak a Vörös Kereszt Egylettől kiadott 50 drb. levélzáró bélyeg 50 K, a Hadsegélyző Hivataltól kiadott 215 drb. ifjúsági hadsegélyző jelvényt 107 K 50 f. és 46 drb. Imádkozik a király c. képet 23 K értékben. Ezenkívül a VI. o. növendékei az Orsz. Vörös Kereszt Egyletnek 15, Csikszereda Városi Választmányának 5 és a vak katonák segélyalapjának 1 K 50 f.-t adományoztak. Ez utóbbi célra a VII. o. 15 K 50 f.-t s az I. o. 52 K-t adott. Ezenkívül 65 kg. fémét gyűjtötték a hadseregnek.

Adományaik az 1915—1916. tanévben: a harctéren küzdő katonák részére karácsonyi szeretetadományképpen 115 K 61 f. (I. 15·37, II. 13·04, III. A. 23·90, III. B. 14·80, IV. 17·60, V. 10·02, VI. 11·02, VII. 4·86, VIII. 5·00); a Zsófia Orsz. Gyermekszanatórium részére az I. o. 45 K 35 f. s a VI. o. 2 K 08 f.; a Tüdővész Elleni Orsz. Liga javára 20 f.-es tagsági díjban 36 K (VI. 7·60, V. 7·40, IV. 11·00, I. 10·00); a kárpáti falvak felépítésére a máj. elseji ünnepségen 188 K 86 f. (I. 39·00, II. 34·20, III. A. 20·00, III. B.

16·80, IV. 20·06, V. 24·80, VI. 14·00, VII. 10·00, VIII. 10·00) és külön Nagy György András I. o. t. 2 K ; 350 drb. levelezőlapért a Bolgár Vörös Kereszt Egylet támogatására alakult Bizottságnak 70 K 40 f. s a VI. o. növendékei a fiúmei áll. fg. VI. o. növendékeitől kiadott levelezőlapokért Diákfalva iskolájának berendezésére 14 K ; a háborúban megvakult katonák alapjának az V. o. 20 K ; a Csík megyei hadiárva alapjának 144 K (II. 20·00, III. B. 17·50, IV. o. 81·50, VII. o. 7·00 s a VIII. o. 18·00) ; Domokos Imre, Fried Sándor és Takács Lajos VI. o. tanulók 10 drb. (4, 4, 2) könyvet, Fejér Ferenc VI. o. t. pedig 168 drb. töltényhüvelyt s a III. B., IV., V. és VI. o. növendékei több ezer használt bélyeget adtak katonai célokra. A finevelő intézetek ifjúságától 1915. márc. 5-én rendezett színielőadás 370 K-t juttatott a háborúban megvakult katonák alapjának.

A III. hadikölcsönjegyzés alkalmából 136 K 03 f.-t (I. 19·16, II. 32·60, III. A. 14·04, III. B. 12·00, IV. 27·76, V. 9·25, VI. 12·30, VII. 5·92, VIII. 3·00) adtak össze, amelyből az Ágner Béla jutalmi alap céljára hadikölcsön-kötvényt vásároltunk. A IV. hadikölcsönjegyzés alkalmával a következő növendékek vásároltak kötvényt : Fejér Béla VII., Fejér Ferenc VI., Nagy György András I. o. t. 100—100, Filó János, Fried Sándor VI., Farkas György és Winkler Miksa I. o. t. 50—50 K- ást. Ezenkívül a növendékek összeadtak 147 K 59 f.-t (I. 39·00, II. 15·00, III. A. 29·40, III. B. 27·00, V. 21·75, VI. 15·44), melyért 150 K kölcsönkötvényt vásároltunk s azt az Ágner Béla jutalmi alapítvány alapítókéjéhez csatoltuk.

Az ifjúság ének- és zenekara a Vörös Kereszt Egylet Csikszereda Városi Választmányától rendezett három ünnepségen Dományáncz Péter tanár vezetésével több ének- és zeneszámmal szerepelt.

Tanítványaink kivették részüket a gazdasági munkából is. Különösen ősszel és tavasszal a nagy munka idején több, leginkább felsőbb osztályos tanítványunknak kellett 1—5 napi szabadságot adnunk, hogy az itthonmaradtaknak segítségükre legyenek.

Az iskolai egyesületek közül az Önképzőkör és az Alkoholellesenes Egyesület tagjai foglalkoztak a háborúval kapcsolatos tételek ismertetésével. Az előbbiben a háború

költészetéről, Gyóni Géza költészetéről, az olasz hitszegésről, hadseregünk kézi fegyvereiről, a harctér közlekedő eszközeiről, a postáról s a hadi géprepülésről tartottak előadást és két növendékünk egy saját találmányú önműködő egyensúlyozó készüléket ismertetett. Az utóbbiban A háború és az alkohol címen értekezett egyik növendék. A szaválásra választott darabok közt újabb háborús líránk kiválóbb alkotásait is megtaláljuk. Így Gyóni Géza Csak egy éjszakára, Szabolcska Mihály Varga káplár édes anyja, Várdi Antal Imádkozik a király című költeményét s a régebbi írók költeményei közül is legkedveltebb darabok Petőfinék s másoknak (Tóth K.) a székelyek s a honvédek vitézségét magasztaló költeményei.

S mivel az Isteni Gondviselés a mi vidékünket megkímélte a háború kegyetlenségeitől és szomorú képeitől, azért a háború sem a tanulók létszámára, sem azoknak lelki világára, tanulmányi előmenetelére és erkölcsére észrevehető hatást nem gyakorolt. A magántanulók nagyobb számát a VIII. osztályban a katonatanulók száma magyarázza.

Előkészítő tanfolyam. Az intézet háborús történetével kapcsolatos a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr önagyméltóságának 40,962—916. V. sz. rendelete alapján a katonai szolgálatot teljesítő, illetőleg a bemutató szemlén alkalmasoknak talált és szabadságolt tanulók részére rendezett előkészítő tanfolyam is. Főtanhatóságunk a tanfolyam megtartására 1219—916. ig. tan. számú rendeletével intézkedett.

A tanfolyamon a VIII. osztályos tananyagot végeztük el főbb vonásaiban a bemutatott s 1408—916. ig. tan. sz. a. jóváhagyott tananyagtervezet alapján. Az egyes tantárgyak óraszámja általában a VIII. osztály óraszámának felelt meg. Ettől csak annyiban volt eltérés, hogy a magyar irodalmat és történelmet heti 5—5 s a mennyiségtant heti 3 órában tanítottuk s hetenként két délután 2—2 órát fordítottunk magyar irodalmi olvasásra, illetőleg természettani kísérletekre.

A vallástant és német nyelvet Rész, a magyar nyelvet Stoiber, a latin nyelvet Szlávik, a görög nyelvet Iványi, a görögpótló irodalmat Csipak, a görögpótló rajzot Brassai,

a történelmet Mánya, a természettant Venczel, a mennyiségtant György s a filozófiai propedeutikát Kassai tanította.

A tanfolyamon 18 növendék vett részt, még pedig: Antal Kálmán, Bocskor Dávid, Bors Ádám, Eröss Sándor, Incze János, Kajtsa István, Kinczler Gyula, Kósa Tamás, Kozán Imre, Magyar Gerő, Molnár László, Péter Sándor, Pfeiffer Jenő, Ráduly Zoltán, Román Domokos, Simon József, Szász Lajos és Tompos István.

Írásbeli vizsgát nem kellett tenniök. Az osztályvizsga jun. 19–20. s az érettségi szóbeli vizsga jun. 21. és 23. napján volt. Az érdemjegyeket megállapító értekezéslet jun. 20-án, illetőleg 23-án volt s mindkettőn, valamint a vizsgákon a fthg. rendelete értelmében az igazgató elnökölt. A bizonyítványokat 24-én szentmise után buzdító beszéd kíséretében az igazgató osztotta ki.

IV.

A TANÉV TÖRTÉNETE.

A tanulók beírása. Az I—IV. osztályos tanulók előjegyzése július 1—3. napján s valamennyi tanuló beírása a főtanhatóságnak 2269—915. ig. tan. sz. rendelete alapján szept. 1—15. napján történt. A tanév későbbi folyamán külön főtanhatósági engedéllyel két tanulót vettünk fel, akik az addig elvégzett tananyagból sikerrel vizsgáztak.

A tanév megnyitása. A tanévet ünnepélyes Veni Sancte-val és szentmisével szept. 16-án nyitottuk meg s aznap volt a törvényolvasás s a tanulók elhelyezése. A tanítást szept. 17-én kezdtük meg s az a szabályszerű szünnapok kivételével megszakítás nélkül folyt máj. 23-ig.

Vizsgák a tanév elején. A javítóvizsgákat aug. 31-én tartottuk meg. Vizsgára állott 48 egy tárgyból s a főtanhatóságnak 1797—915., illetőleg 1861—915. ig. tan. sz. engedélye alapján 15 két tárgyból bukott tanuló. Az előbbiekből 37, az utóbbiak közül pedig 9 tette le sikerrel a vizsgálatot. Egy VI. osztályos tanuló a főtanhatóságnak 1537—915. ig. tan. sz. engedélye alapján egy tárgyból jun. 24-én tett sikerrel javítóvizsgát. Egy az 1914—15. tanévben II. osztályt végzett tanuló a főtanhatóságnak 1789—915. ig. tan. sz. engedélye alapján szept. 3-án a III. osztályról magánvizsgálatot tett; egy a reáliskola III. osztályát végzett tanuló pedig szept. 13-án felvételi vizsgálatot.

Változások és helyettesítések a tanári karban. Jénáki Ferenc dr. rendes tanárt a fthg. visszahelyezte a kézdivásárhelyi főgimn.-hoz s helyére Marosvásárhelyről Wagner Sándort helyezte át; Borzsoyay Bélát pedig a

párhuzamos osztályokhoz kiscsegítő tanárnak ebben az évben is alkalmazta.

Rövidebb ideig tartó helyettesítésre több ízben volt szükség; hosszabb ideig azonban senkit sem kellett helyettesíteni.

Halálozás. Intézetünk történetében szomorú nevezetességű ez a tanév, mert a gyászlobogó többször is megjelent intézetünk homlokzatán. Először is Kuncz Elek kir. tanácsosnak, a kolozsvári tankerület kir. főigazgatójának 1915. dec. 9-én bekövetkezett halálával érte súlyos csapás intézetünket is. Dec. 11-én végbement temetésére a rossz közlekedési viszonyok miatt testületünkben senki sem mehetett el. 16-án lelkiüdvéért az intézet kápolnájában gyászsistentisztelet volt, melyen tanáraival élén az egész ifjuság megjelent. A Kolozsvári Tanárkörnek márc. 25-én a megboldogult emlékére tartott ülésén a testület képviselőjében Kádár Ferenc tanár volt jelen. Emlékét vezető helyen örökítjük meg.

Jakab Antal ny. főgimn. tanárnak 1916. márc. 19-én bekövetkezett halála újból gyászba borította intézetünket. A csiksomlyói gimnáziumban 31 éven át (1879/80—1910/11.) a középiskolai oktatásnak lelkes munkása volt. Temetése márc. 22-én ment végbe. Az egész tanártestület az ifjusággal együtt megjelent azon. Az ifjúsági énekkar a háznál és a sírnál egy-egy gyászdalt énekelt s Csipak Lajos dr. tanár a templomban gyászbeszédet mondott. Haláláról gyászjelentést adtunk ki s emlékét Értesítőnkben külön is megörökítjük.

Növendékeink közül hármat ragadott el a halál. Gál Kálmán IV. o. t. dec. 11-én halt meg. Temetésén az ifjuság orvosi tanácsra nem jelenhetett meg, a temetése utáni napon azonban az intézet kápolnájában bemutatott gyászszentmisén vett részt. Kegyes József VII. o. t. jan. 23-án hunyt el váratlanul a szülői háznál. Holttemetét tanuló társai s a testület több tagja 24-én kísérték ki a vasúti állomáshoz, ahol Magyar Gerő VII. o. t. búcsúztatta el osztálytársai nevében. Márc. 9-én Eszenyei Antal II. o. tanuló szőlította magához szintén a szülői háznál a Mindenható. Lelki üdvéért 11-én gyászsistentiszteleten volt jelen az ifjuság s a testület. Nyugodjanak békében!

Az új tankerületi főigazgató. A Kuncz Elek halá-

lával megüresedett kolozsvári tankerületi kir. főigazgatói állásra Ő császári és apostoli királyi Felsége márc. 11-én kelt legfelsőbb elhatározásával Szentimrei István nagyszebeni áll. főgimn. igazgatót nevezte ki. Üdvözljük őt felelősségteljes állásában s biztosítjuk, hogy a tanítás és neveléstgy fejlesztésére irányuló hazafias törekvéseiben készséggel fogjuk támogatni.

Az ifjúság önképzése. Az önképzés célját szolgáló egyesületek keretén kívül az ifjúság önművelését célozta a Vasárnapi Könyv-akció s a Zászlónk c. ifjúsági lap terjesztése. A Vasárnapi Könyvet hetenként átlag 180 tanuló vásárolta meg, 15 tanuló pedig ingyen kapta; a Zászlónkat 90 tanuló járatta. Mindkettő kezelését az igazgató felügyelete mellett s egyes osztályfőnökök és növendékek segítségével Szilávik Ferenc tanár végezte.

Alkoholelles mozgalom. Az alkoholelles mozgalmat az Alkoholelles Egyesület keretében fejtettük ki. Az erről szóló jelentés ott olvasható. Általánosságban itt is megemlíthetjük, hogy az oktatással kapcsolatban minden tanár felhasználta a kínálkozó alkalmat, hogy az ifjúságot felvilágosítsa, mily káros hatással van az alkolkoltartalmú italok élvezése a testszervezetre s a lelki életre. Megtették ezt különösen a természetrajz, bölcsészet és egészségtan tanárai.

Párhuzamos osztályok, tantárgyfelosztás. A rendszeresített három párhuzamos osztály helyett a tanárok kevesebb létszáma miatt az idén is csak egy, a III. osztály volt tényleg párhuzamos. A szépíras tanítása szünetelt s összevontuk a VII. és VIII. osztályos görögöt, görögpótló irodalmat és rajzot a VIII. osztálynak megfelelő óraszámmal. A testgyakorlatot a kilenc osztályban, heti 14 órában kezdtük tanítani, később pedig heti 6 órában folytattuk. A tornacsarnok lefoglalása miatt azonban majdnem három hónapra át szünetelt a tanítás. Különben is egész éven át inkább rend-, csukló- és menetgyakorlatokat végeztek. Mivel tehát rendszeres, szakszerű tanításról nem lehetett szó, azért a tananyag közlését mellőztük. A rendkívüli tárgyakat az idén is kevesebb óraszámmal tanítottuk.

Tanári értekezletek. A tanári testület alakuló értekezletét szeptember hó 13-án tartotta. Ezenkívül a tanév

folyamán 14 rendes és 16 rendkívüli értekezletet tartott. A rendes értekezleteken az előírt ügyekről tanácskozott, a rendkívülieken pedig az időközben felmerült ügyeket pl.: az ifjúság katonai kiképzését, a felsőbb osztályokban a tananyagnak ápr. 15-ig való befejezését, tanulók kéréseit stb. tárgyalta. Megemlíthetjük, hogy az I. félévi módszeres értekezleten az igazgató elnöki megnyitójában azokat a nevelési és oktatási elveket fejtegette, melyeket gróf Széchenyi István irodalmi munkáiból és egész közéleti tevékenységéből megállapíthatunk. S főleg a következőket ajánlta a testület figyelmébe: Arra kell törekedni, hogy az egyéniség kifejlődésének eredménye legyen az önbizalom, de ne engedjen utat az önteltségnek; fel kell kelteni a tanulás vágyát; szoktassuk a tanulókat önálló gondolkodásra; fejlesszük bennük az akaratot; fejtsük ki a kötelességtudatot; neveljük őket a nemzethez való ragaszkodásra stb., a II. félévi értekezleten pedig Kádár Ferenc tanár Kulcsár Gyulának „Vezérkönyvecske a fogalmazásnak alsó fokán (középisk. I—IV. oszt.) való tanításához” c. művének ismertetése kapcsán általános irányelveket jelölt meg, melyeknek segítségével a tanulókat az alsó osztályokban fokozatosan bevezethetjük a fogalmazásba s részletesen ismertette az I. osztály magyar nyelvi dolgozatainak tárgykörét. Az I. ellenőrző értekezleten az igazgató kezdeményezésére eszmecsere volt az ifjúságnak akaratnevelése céljából a csendre való szoktatás módozatairól s különösen az iskola-város v. község megvalósításának lehetőségéről, a többi ellenőrző és az osztályozó értekezleteken pedig megvitattuk, miképpen tehetnők sikeresebbé a tanítást.

Hivatalos látogatások. Püspök úr Onagyméltósága ebben az évben is meglátogatta intézetünket. November hó 24-én érkezett városunkba. 26-án megjelent a tanítási órákon, 27-én résztvett az ifjak gyóntatásában, 28-án megáldoztatta őket s a testület tagjait, több növendéknek feladta a bérmlás szentségét s megjelent az Alkoholelleses Egyesület gyűlésén. Az ifjúsághoz több ízben intézett buzdító beszédet s naponként háborús vecsernyét tartott. 29-én az ifjúság s a tanárok jó kívánatai kíséretében Székelyudvarhelyre távozott körünkből.

Az igazgató az év folyamán többször is meglátogatta

az összes tanárok óráit s az osztályfőnökök is látogattak osztályukban s a szaktanárok egymás óráin.

Irányadó rendeletek és fontosabb mozzanatok. 1.

A párhuzamos osztályoknál egy magyar—latin szakos r. tanszék 1913. szept. 1-től s három helyettes tanszék 1914. szept. 1-től rendszeresített. 1297—915. ig. tan. sz.

2. Az évvégi Értesítő szétküldésére a fthg. rendelete. 4060—915. p. sz.

3. Csató János r. tanárnak 1915. márc. 1-től 1120 K lakáspénzt utalványoz a fthg. 1722—915. ig. tan. sz.

4. A hadbavonult középiskolai tanulók által élvezett ösztöndíjak mindaddig, míg a tanulók katonai szolgálatot teljesítenek, nem szüntethetők meg, csak felfüggesztendők. 78,734—915. VKM. sz.

5. Az 1897-ben született és besorozott, de katonai szolgálatra még be nem hívott tanulók az 1915—16. tanévre rendes tanulókul beírhatók. 5192—915. p. sz.

6. Balázs István intézeti alkalmazottnak 1915. jan. 1-től évi 100 K ruhaátalányt utalványoz a fthg. 2272—915. ig. tan. sz.

7. A VKM. 8241—915. eln. sz. felhívása gubacsgyűjtésre. 1775—915. főig. sz.

8. A hadsereg részére szederccserje-levél gyűjtésére felhívás. 8972—915. VKM. eln. sz.

9. Az 1914. évi XXXVI. t.-c. végrehajtása tárgyában a fthg. intézkedése. 2320—915. ig. tan. sz.

10. A beírt tanulókról a szept. 15-iki állapot szerint szept. 17-ig, ha pedig a tanév nem szept. elején kezdődik, a megnyitás után két hét múlva kimutatás terjesztendő fel. 2371—915. ig. tan. sz.

11. Az ifjuságnak katonai szolgálatra való előkészítésére vonatkozó 130,480—925. sz. kultuszminiszteri utasítás. 7665—915. p. sz.

12. A postaszolgálat hibáján kívül raktáron heverő csomagok után fizetendő fekbérre vonatkozó 9712—915. eln. sz. VKM. rendelet. 2036—915. főig. sz.

13. Az 1915. év II. felére 5850 K állami személyi pótlékot utalványoz a fthg. 2378—915. ig. tan. sz.

14. Glassner Jakab izr. hitoktatónak 200 K jutalomdíjat utalványoz a VKM. az 1915—16. tanévre. 117,146—915. VKM. sz.

15. A VKM. 112., 86—915. sz. a. az 1915—16. tan-
évi hivatalos látogatással a tanker. kir. főigazgató helyett
Szentimrei István nagyszebeni áll. főgimn. igazgatót bizza
meg. 2813—915. ig. tan. sz.

16. Brassai Károly tanárnak 2662—915. ig. tan. sz.
a. a fthg. a helybeli kir. törvényszéknél írásszakértői te-
endők végzését engedélyezi; Szilávik Ferencnek 2680—915.
ig. tan. sz. a. az írásszakértői teendők végzésére és két
polgári leányiskolai tanulónak a latin nyelvből felvételi
vizsgára való előkészítésére és 480—916. ig. tan. sz. a. a
csíksomlyói r. kath. iskolák pénzalapjánál az ellenőri te-
endők ideiglenes végzésére engedélyt ad; Stoiber Ottónak
2913—915. ig. tan. sz. a. és György Imrének 3059—915.
ig. tan. sz. a. egy leánymagántanulónak a magyar és la-
tín nyelvből, illetőleg a mennyiségtanból való előkészíté-
sére a 2242—914. ig. tan. sz. rendelet határozatainak szem
előtti tartásával a fthg. engedélyt ad.

17. Takács Károly ref. hitoktatónak az 1915—16. tan-
évre a VKM. 200 K jutalomdíjat utalványoz. 111,082—915.
sz. a.

18. A VKM. 12,421—915. eln. sz. felhívása csalán-
gyűjtésre. 2450—915. főig. sz.

19. A fthg. a tanárok és intézeti alkalmazottak ré-
szére az 1915. évre összesen 2393, ill. 400 K. drágasági
pótlékot utalványoz. 3085—3097. és 3494—915. ig. tan. sz.

20. A nehéz közlekedési viszonyokra, a finevelők ház-
tartásának napról-napra súlyosbodó helyzetére s az erdélyi
részekben fellépő járványokra való tekintettel a karácsonyi
szünet dec. 22-től jan. 10-ig tart bezárólag. 3267—915. ig.
tan. sz.

21. A VKM. 147,012—915. sz. távirati rendeletével
Kuncz Elek kir. főigazgató halálesete alkalmából a főigaz-
gatói teendők ellátásával további intézkedésig Riethly Ká-
roly kolozsvári rk. fg. igazgatót bizza meg. 2697/915. főig. sz.

22. A rendszeres tanulmányi kirándulások rendezé-
sére a VKM. rendelete. 130,480—915. sz.

23. Ferencz Gyula r. tanárnak 1916. jan. 1-től a má-
sodik korpótlékot utalványozza a fthg. 3431—915. ig. tan. sz.

24. Wagner Sándor r. tanárnak 1916. jan. 1-től a negye-
dik korpótlékot a fthg. utalványozza. 3480—915. ig. tan. sz.

25. A tanárok részére a VKM. háborús (20⁰/₀-os) segélyt utalványoz 1916. jan.—okt. hónapokra. 156,463—915. és 51,844—916. sz.

26. Az 1897. évben született s katonai szolgálatra bevonult tanulók vizsgálatára nézve a VKM. 154,156—915. sz. rendelete. 163—916. p. sz.

27. A magántanulók vizsgálatáról okt. 15-ig a főigazgatósághoz küldendő kimutatás szerkesztésére utasítás. 163—916. ig. tan. sz.

28. A VKM. 14,092—915. sz. rendelete a háborúval kapcsolatos iskolai adatoknak az Értesítőben való közlésére nézve. 473—916. ig. tan. sz.

29. A VKM. 2451—916. eln. sz. rendelete a növénydek postai küldeményeinek ellenőrzésére. 628—916. ig. tan. sz.

30. A papnövénydek és szerzetesjelöltek tandíjmentességére vonatkozó fthg.-i rendelet. 1328—916. ig. tan. sz.

31. A közművelődési könyvtár államsegélyének felhasználására vonatkozó javaslat felterjesztése a fthg.-hoz jövőre mellőzendő. 649—916. ig. tan. sz.

32. Könyvet a katonáknak! mozgalom támogatására rendelet. 669—916. ig. tan. sz.

33. A lelkigyakorlatok minél gyümölcsözőbbé tételére vonatkozó főpásztori rendelet. 1770—916. p. sz.

34. Az 1916. év I. felére 7350 K áll. személyi pótlékot utalványoz a fthg. 751—916. ig. tan. sz.

35. A konyhakerti növények iskolai termesztése tárgyában a VKM. 4046—916. eln. sz. rendelete. 785—916. ig. tan. sz.

36. Mayer János r. tanár áll. személyi pótlékát 1915. III. 1-től 653 K 33 f.-ben s a Ferencz Gyuláét 1916. I-től 853 K 33 f.-ben állapította meg a VKM. 813—916. ig. tan. sz.

37. Az utánvétel mellett szállított rendelmények értékének elszámolási módjára rendelet. 844—916. ig. tan. sz.

38. A VKM. 7277—916. X. sz. rendelete értelmében az országos tanári nyugdíjintézet kötelékében állott tanintézetek alkalmazottai az új nyugdíjtörvény (1914: XXXVI.) elfogadására nézve a háború v. a békekötést követő hat

hónap alatt nyilatkozhatnak, ha a késedelmet elháríthatatlan akadály vagy a háborúban való kétségen kívüli részvétel idézte elő. 2185—916. p. sz.

39. Iványi Antal r. tanárnak IX. 1-től a fthg. a II. korpótlékol utalványozza. 823—916. ig. tan. sz.

40. A tananyag közlése az Értesítőben az idén megelőzhető, ha nincs rá fedezet. 860—916. ig. tan. sz.

41. Akatonai szolgálatban álló tanulók által fizetendő díjakra nézve a fthg. rendelete. 1036—916. ig. tan. sz.

42. A fthg. elrendeli, hogy Szentimrei István főigazgatót, mint a közoktatásügyi kormány hivatalos, permanens képviselőjét tisztelettel és előzékenységgel kell fogadni, s őt munkájában az erdélyi kath. önkormányzat, különösen a Hatásköri szabályzat keretein belül teljes odaadással kell támogatni. 2658—916. p. sz.

43. Az érettségi vizsgára jelentkezett tanulók névjegyzékét márc. 25-ig, az osztályvizsgára jelentkező magántanulókat pedig ápr. 25-ig kell felterjeszteni. 869—916. főig. sz.

44. A VKM. 51,586—916. V. sz. rendelete értelmében a tanév jun. 3-án befejezendő. 1211—916. ig. tan. sz.

45. Jövőre a magánvizsgálatok ügyirataihoz az írásbeli magánvizsgálatoknál szerkesztett jkv. is csatolandó. 1301—916. ig. tan. sz.

46. A hadsereg részére gyógynövények gyűjtésére felhívás. 1383—916. ig. tan. sz.

Iskolai ünnepek. A márc. 15-iki ünnepségen kívül, melyről Önképzőkör című fejezetben emlékezünk meg, nagy fénnel ülte meg az intézet az ifjuság védőszentjének, Szent Imre királyi hercegnek emlékűnnepét nov. hó 14-én. Az ünnepségszövege, amely ünnepélyes istentisztelet után az intézet dísztermében a tanári testület, az ifjuság és díszes közönség jelenlétében folyt le, a következő volt: 1. Erkel F., Hymnus. Énekelte a vegyeskar. 2. Kiss Menyhért, A censtochoi csoda. Szavalta Magyar Gerő VII. o. t. 3. Ünnepi beszédet mondott Mánya Ferenc tanár. 4. Kersch F., Szent Imre. Énekelte a vegyeskar. 5. Tóth L., Az utolsó honvéd. Szavalta Fodor Elek II. o. t. 6. Két hazafias dalt zenekísérettel énekelt a vegyeskar.

November 19-én (boldog emlékü Erzsébet királynénk névűnnepén) és április 11-én (az 1848. évi törvénycikk

szentelésének emlékére) az ifjúság ünnepi szentmisét hallgatott s utóbbi alkalommal az igazgató tanulságos beszédben méltatta a nap jelentőségét.

A főtanhatóságnak 759—916. ig. tan. sz. rendelete értelmében intézetünk május 1-én a következő műsorral ünnepelte meg a diszteremben a Kárpátok jelentőségét: 1. Erkel F., Hymnus. Énekelte a vegyeskar. 2. A Kárpátok jelentőségéről beszédet mondott Mánya Ferenc tanár. 3. Felszegi, A Kárpátokon. Szavalt a Köllő Zoltán VIII. o. t. 4. A kárpáti őrség. Zenekisérettel énekelte a vegyeskar. 5. Kiss Menyhért, A gorlicei hajnal. Szavalt Vargyassy László V. o. t. 6. Vonóhármass. 7. Egressy, Szózat. Előadta a vegyeskar. 8. Tóth László, Az utolsó honvéd. Szavalt Balló István II. o. t. 9. Huber K., Dalárinduló. Zenekisérettel előadta a vegyeskar.

Május 3-án szentmise után az igazgató beszélt az ifjúságnak a természet védelméről, 18. á. pedig Csipak Lajos dr. tanár a béke eszméjéről.

Vallás-erkölcsi állapot. Az ifjúság a téli hónapok kivételével mindennap testületileg vett részt a szentmisén tanárai kíséretében. A szemináriumban és internátusban lakók a téli hónapokban is naponként hallgattak szentmisét. Vasár- és ünnepnapokon szentmise előtt a kápolnában exhortáció volt. A rendes szóbeli érettségi vizsgát követő napon a végzett növendékek hálaadó istentiszteleten vettek részt.

A kath. vallású ifjak a tanév folyamán négyszer vettek szentgyónást és áldozást együttesen: a tanév elején (október 10.), az adventi (november 27.) és nagybőjti időszakban (április 9.) s pünkösd előtt (május 14.). Szent Balázs napján (február 3.) és hamvazó szerdén (márc. 8.) az ifjúság testületileg szentmisét hallgatott és az e napokhoz tartozó szertartásokban résztvett.

A nagybőjti időben, április 5—9. napján, püspök úr Önnagyméltósága felkérésére P. Elsasser Gyula, Jézus társasági atya, lelki gyakorlatokat tartott az ifjakkal, amelyeknek a végén az ifjúság tanáraival együtt gyónt és áldozott.

Fegyelmi állapot. Az ifjúság erkölcsi magaviseletének részletesebb elbírálását a hátrább következő táblázatok tüntetik fel. Itt általánosságban annyit jelezhetünk,

hogy az ifjuság legnagyobb része erkölcsi viselet tekintetében a jogos várakozásnak megfelelt. Az ellenőrző értekezleteken felmerült fegyelmi esetekről a szülőket értesítettük, hogy közreműködésükkel gyermekeik rendre és pontosságra szoktatását elősegítsék s ebben a tekintetben a tanárok nevelő munkáját támogassák. A tanév befejezése után egy V. osztályos növendéket tiltott fegyverhordozás és annak gondatlan használata folytán tanuló társán ejtett súlyos testi sértés miatt az intézet növendékei közül ki kellett zárni.

Egészségi állapot. Az ifjuság egészségi állapotáról s az ezzel kapcsolatos ügyekről Kolonics Dénes dr., intézeti orvos, következő jelentése számol be: A lefolyt iskolai évben az ifjuság egészségi állapota a múlt évihez képest kedvezőtlenebb volt. A heveny fertőző bántalmak közül a diphthéria 3, a croup 1, a vörheny és kanyaró 1—1 s hasi hagymáz 1 esetben (ez utóbbi a szülői háznál) fordult elő. Ezeken kívül tüdőlob, jelentéktlenebb gyomorbajok, köthártyalob, kisebbfokú fagyások s néhány hevenybőrkiütés és gyakori fogfájások voltak az említésre méltóbb betegségek.

Az iskolai év elején — szept. 18-án — az igazgató szíves közreműködésével az összes ifjuságot egyenként vizsgáltam meg, legfőképpen a trachomás szembetegség szempontjából, azonban sem ilyen betegséget, sem más lényegesebb bajt nem találtam.

Mivel a tanév elején a testgyakorlás rendszeres tanítása is megkezdődött, a szept. hó 23-án az igazgató jelenlétében megtartott orvosi vizsgálat alkalmából különböző okokból 14 növendéket ajánltam felmentésre, még pedig 10-et általában s 4-et a szertorna alól. Később azonban, midőn csak könnyebb gyakorlatokat végeztek, alig pár növendék nem vett azokban részt.

Az iskolaépületben a tisztaság kifogástalan volt.

Vizsgák a tanév végén. Az összes VIII. osztályos nyilvános tanulók osztályvizsgálója máj. 10-én, egy leány magántanulóé pedig 13-án volt. A többi (I—VII. o.) nyilvános tanulók vizsgálója a vallástanból máj. 25-én két csoportban (I., III. A., IV—VII. o. és II. s III. B. o.), a többi tárgyakból pedig máj. 26—31. napján volt. Az első cso-

port vallástani vizsgálatán Bálint Lajos, főesperes-plébános, püspöki biztos elnökölt. A magántanulók írásbeli vizsgálatot jun. 2-án és szóbelit 3-án tettek.

A népfelkelési szemlén katonai szolgálatra alkalmazottnak talált V—VII. o. tanulók vizsgáját máj. 19-én tartottuk meg. Egy katonai szolgálatot teljesítő VII. o. tanuló máj. 9—10, egy másik 26—27. és három (egy VII. és két VIII. o.) máj. 30—31. napján tett magánvizsgálatot.

A tanév bezárása. A tanévet jún. 29-én zártuk be Te Deummal és ünnepi szentmisével. Ennek befejeztével a tornacsarnokban összegyűlt ifjuságnak az igazgató mondott beszédet s kiosztotta a jutalmakat.

V.

TANÁRI TESTÜLET.

A.) A rendes tantárgyak tanárai.

Kassai Lajos, erd. egyházm. pap, a magyar és latin nyelvből képesített r. tanár, a főgimnázium igazgatója, tanította a történelmet a III. A. és a filozófiai propedeutikát a VIII. o.-ban heti 6, okt. 1-től a vallástant a II. s a filozófiai propedeutikát a VIII. o.-ban heti 5 órában. Tanít 1886 óta.

Borzsovay Béla, világi, a magyar és német nyelvből kisegítő tanár, az V. o. főnöke, okt. 1-ig a történelmi és földrajzi szertár őre, tanította a német nyelvet a III. A. és B. s az V—VII., a történelmet az V., a mennyiségtant a II. s a tornát az V. o.-ban heti 26, okt. 1-től a német nyelvet a III. A.—VI., a mennyiségtant a II. s a tornát az V. o.-ban heti 23, febr. 1-től a német nyelvet a III. A.—VII. o.-ban heti 20 és ápr. 27-től a német nyelvet a III. A.—V. és VII. o.-ban heti 17 órában. Tanít 1911 óta.

Brassai Károly, világi, a rajzoló geometriából és a művészi rajzból képesített r. tanár, a rajzszertár őre, tanította a mennyiségtant a III. A., a rajzoló geometriát az I—IV. s a görögpótló rajzot az V—VIII. o.-ban heti 21 s febr. 1-től u. azokat a tantárgyakat a III. A o. mennyiségtan kivételével heti 18 órában. Tanít 1900 óta.

Csató János, erd. egyházm. pap, a földrajz- és természetrajzból képesített r. tanár, a természetrajzi szertár őre, tanította a földrajzot az I—III. B. s a természetrajzot az I—II. és IV—VI. o.-ban heti 23, okt. 1-től u. azokat a

tantárgyakat a II. o. földrajz kivételével heti 20 s febr. 1-től a III. B. o. földrajz kivételével heti 18 órában. Tanít 1892 óta.

Csipak Lajos dr., erd. egyházm. pap, bölcsészetdoktor, a magyar és latin nyelvből képesített r. tanár, a filológiai múzeum öre, az internátus igazgatója, a III. B. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet a VII., a latin nyelvet a III. B., a történelmet a III. B. és VII. s a mennyiségtant a III. B és IV. o.-ban heti 21, okt. 1-től a vallástant a III. B., a magyar nyelvet a VII., a latin nyelvet a III. B. s a mennyiségtant a III. B.—V. o.-ban heti 20, febr. 1-től a vallástant a III. B., a magyar nyelvet a III. B. és VII., a latin nyelvet a III. B. s a görögpótló irodalmat az V. és VII—VIII. o.-ban heti 20 s ápr. 27-től u.-azokat a tantárgyakat az V. o. görögpótló irodalom kivételével heti 17 órában. Tanít 1912 óta.

György Imre, világi, a mennyiségtan- és természet-tanból képesített h. tanár, febr. 1-ig a természettani és pszichofizikai szertár öre, febr. 1-től ápr. 12-ig a tornaszertár öre, febr. 1-ig a VII. s febr. 1-től a VIII. o. főnöke, tanította a mennyiségtant az I. és V—VIII., a természet-tant s a tornát a VII—VIII. o.-ban heti 26, okt. 1-től u.-azokat a tantárgyakat az V. o. mennyiségtan kivételével heti 23, febr. 1-től a mennyiségtant az I., III. A. és B., VI. és VIII., a természettant a VIII. s a tornát a VI—VIII. o.-ban heti 22 s ápr. 12-től u.-azokat a tantárgyakat a torna kivételével heti 21 órában. Tanít 1914 óta.

Iványi Antal, világi, a latin és görög nyelvből képesített r. tanár, a kölcsönkönyvtár kezelője, febr. 1-ig a tornaszertár öre, a III. A. o. főnöke, tanította a latin nyelvet a III. A., a görög nyelvet az V—VIII., a német nyelvet a IV. s a tornát a III. A.—IV. o.-ban heti 27, okt. 1-től u.-azokat a tantárgyakat a IV. o. német kivételével heti 24 és febr. 1-től a III. A.—IV. o. torna kivételével heti 20 órában. Tanít 1902 óta.

Kádár Ferenc, világi, a magyar és latin nyelvből képesített r. tanár, az ifjúsági könyvtár öre, a II. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet a II. és VI., a latin nyelvet a II., a görögpótló irodalmat a VII—VIII., a történelmet a VI. és VIII. s a tornát a II. o.-ban heti 24, okt. 1-től a

magyar nyelvet a II. és VI., a latin nyelvet a II., a görög pótló irodalmat az V., a történelmet a III. B. s a tornát a II. o.-ban heti 22, febr. 1-től a magyar nyelvet a II. és VI., a latin nyelvet a II., a történelmet a III. B. s a tornát a II.—III. B. o.-ban heti 19 s ápr. 12-től u.-azokat a tantárgyakat a II.—III. B. o. torna kivételével heti 17 órában. Tanít 1910 óta.

Mánya Ferenc, világi, a latin nyelvből és történelemből alapvizsgás óraadó tanár, okt. 1-től a történelmi és földrajzi szertár s az érem- és régiségtár őre, a szeminárium aligazgatója, tanította a történelmet a III. A. s IV—VIII. és a földrajzot a II. o.-ban heti 21 órában. — Tanít 1915 okt. 1 óta.

Papp János, világi, a magyar és német nyelvből alapvizsgás óraadó tanár, ápr. 12-től a tornaszertár őre s a szeminárium aligazgatója, tanította ápr. 12-től a tornát az I—VIII. o.-ban heti 6 s ápr. 27-től a görög pótló irodalmat az V., a német nyelvet a VI. s a tornát az I—VIII. o.-ban heti 12 órában. Tanít 1916 ápr. 12 óta.

Rés János, erd. egyházm. pap, r. vallástanár, a Mária-Társulat vezetője, exhortator, a szeminárium igazgatója, febr. 1-ig a VIII. o. főnöke, tanította a vallástant az I—VIII. s a német nyelvet a VIII. o.-ban heti 21, okt. 1-től a vallástant az I., III. A. és IV—VIII. s a német nyelvet a VII—VIII. o.-ban heti 20 s febr. 1-től u.-azokat a tantárgyakat a VII. o. német kivételével heti 17 órában. Tanít 1907 óta.

Stolber Ottó, világi, a magyar és latin nyelvből képesített r. tanár, az Önképzőkör s a Kiránduló Egyesület vezetője, az I. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet az I., III. A. és VIII., a latin nyelvet az I. és VIII. s a tornát az I. o.-ban heti 24, febr. 1-től a magyar és latin nyelvet az I. és VIII. s a tornát az I. o.-ban heti 19 s ápr. 12-től u.-azokat a tantárgyakat az I. o. torna kivételével heti 18 órában. Tanít 1902 óta.

Szlávik Ferenc, világi, a magyar és latin nyelvből képesített r. tanár, igazgatóhelyettes, tanártestületi s módszeres értekezleti jegyző, a tanári és közművelődési könyvtár kezelője, az Alkoholelleses Egyesület vezetője, a VI. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet a III. B., a latin nyelvet a VI—VII., a görög pótló irodalmat az V—VI. s a tor-

nát a VI. o.-ban heti 22, okt. 1-től a magyar nyelvet a III. B., a latin nyelvet a VI—VII., a görög-pótló irodalmat a VI—VIII. s a tornát a VI. o.-ban heti 21, febr. 1-től a magyar nyelvet a III. A., a latin nyelvet a VI—VII., a görög-pótló irodalmat a VI. s a tornát az V. o.-ban heti 18 s ápr. 12-től u.-azokat a tantárgyakat az V. o. torna kivételével heti 17 órában. Tanít 1899 óta.

Venczel József, világi, a mennyiségtan- és természet-tanból képesített r. tanár, febr. 1-től a természettani és pszichofizikai szertár őre, a meteorológiai észleletek vezetője, a VII. o. főnöke, febr. 1-től tanította a földrajzot a III. B., a mennyiségtant a II., IV., V. és VII., a természettant a VII. s a tornát a IV. o.-ban heti 21 és ápr. 12-től u.-azokat a tantárgyakat a IV. o. torna kivételével heti 20 órában. Tanít 1911 óta.

Wagner Sándor, világi, a magyar és latin nyelvből képesített r. tanár, okt. 1-ig az érem- és régiségtár őre, a IV. o. főnöke, tanította a magyar és latin nyelvet a IV. és V. s a történelmet a IV. o.-ban heti 22 s okt. 1-től u.-azokat a tantárgyakat a IV. o. történelem kivételével heti 19 órában. Tanít 1893. óta.

B.) A rendkívüli tantárgyak tanárai.

Brassai Károly, tanította a művészi rajzot heti 2 órában.

Dományáncz Péter, világi, nyug. tanítóképzőintézeti zene- és énektanár, a zeneszertár őre, tanította az éneket és a zenét heti 4—4 órában. Újból tanít ennél az intézetnél 1914 óta.

Kádár Ferenc, tanította a francia nyelvet heti 2 órában.

Kolonics Dénes dr., világi, egyetemes orvostudor, körorvos és államvasúti orvos, okleveles középiskolai egészség-tanár és intézeti orvos, tanította az egészségtant heti 2 órában. Tanít 1901 óta.

Szlávik Ferenc, tanította a gyorsírást heti 2 órában.

C.) Hittoktatók.

Takács Károly, ref. körlelkész, tanította a ref. és ág. hitv. ev. vallásuaknak a vallástant.

Glassner Jakab, izr. főrabbi, tanította az izr. vallásuaknak a vallástant.

Intézeti alkalmazottak.

Balázs István. A második alkalmazott helyettese :
Sándor István.

VI.

A TANÁROKNAK A NYILVÁNOSSÁGOT ÉRDEKLŐ SZEMÉLYES VISZONYAI, IRODALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉGE.

Kassai Lajos, szentszéki tanácsos, Csíkvármegye törvényhatóságának és Csíkszereda város képviselőtestületének választott, a csíksomlyói r. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottmánynak és számvizsgáló bizottságának, a fiatalokúak felügyelő hatóságának, a csíkszeredai Úri Kaszinó igazgatóságának, a Csíkszereda és Vidéke Tisztviselői Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete igazgatóságának, az Alkoholelleses Szövetség, a Csíkvármegyei Lövész Bizottság és a csíkszeredai Dal- és Zeneegyesület választmányának tagja, státuszgyűlési tag.

Antal Áron, a csíksomlyói r. kath. iskolák pénzalapjának pénztárnoka, a Csíkvármegyei Lövész Bizottság választmányának tagja.

Brassai Károly, festőművész, az erdélyi r. kath. státus tanárai Egyesülete tankönyvbíráló bizottságának rendkívüli tagja.

Buszek Gyula, az erdélyi r. kath. státus tanárai Egyesülete tankönyvbíráló bizottságának rendkívüli tagja, a Tanárok Özvegyeit és Árváit Segítő Országos Egyesület helyi fiókkörének elnöke.

Ferencz Gyula, az erdélyi r. kath. státus tanárai Egyesülete tankönyvbíráló bizottságának s a Csíkvármegyei Lövész Bizottság választmányának tagja.

Kádár Ferenc, a csíkszeredai Dal- és Zeneegyesület választmányának s a Szintügyi Bizottságnak tagja.

Mánya Ferenc, okl. jegyző, „Az ifjuság és a háború” címen beszédet mondott az intézet nov. 14-én rendezett Sz. Imre ünnepségén (megjelent a Csíki Lapok 1915. nov. 19-iki számában) és az intézet május elseji kárpáti ünnepén.

Rés János, a csíksomlyói r. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottmánynak és számvizsgáló bizottságának, az erdélyi r. kath. státus tanárai Egyesülete tankönyvbíráló bizottságának rendes tagja, státusgyűlési tag.

Szlávik Ferenc, a csíksomlyói r. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottmánynak előadó-jegyzője, az erdélyi r. kath. tanítóegyesületek Szövetségének alelnöke, a Csíkvármegyei Lövész Bizottság jegyzője, a Csíkszereda és Vidéke Tisztviselői Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete felügyelő bizottságának, az Alkoholelles Szövetség és a csíkszeredai Dal- és Zeneegyesület választmányának s az erdélyi r. kath. státus tanárai Egyesülete tankönyvbíráló bizottságának rendes tagja, státusgyűlési tag; tudósításokat írt az Ellenzékbe, Közművelődésbe s a Csíki Lapokba.

Wagner Sándor, az erd. r. kath. státus tanárai Egyesülete tankönyvbíráló bizottságának rendes tagja.

VII.

ELŐADOTT TANANYAG.

A.) Rendes tantárgyak.

I. OSZTÁLY.

Osztályfőnök STOIBER OTTÓ.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv: Nagyobb katekizmus. — Az ember végcélja. A hit. A parancsok. A szentségek. Szentelmények. Az imádság. Tanította: RÉS János.

Magyar nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Prónai Antal, Magyar olvasókönyv. I. r. Bartha József, Magyar nyelvtan. Olvasmányok: a.) Prózaik: Mesék. Mondák. Népköltelmények. Közmondások. Görög mondák. Hún és magyar történeti mondák és elbeszélések. A magyar föld és népelet. b.) Költőiek: Az olvasókönyvben levő költemények nagyobb része, amelyek közül nyolcat és közmondásokat könyv nélkül is betanultak. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Stoiber Ottó.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv: Fodor Gyula és Székely István, Liber Sexti. I. r. — Olvasmányok: A tankönyv I—XX. és XXV—XXVII. latin és magyar olvasmányai. A latin szöveg egy része könyv nélkül is. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Stoiber Ottó.

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Körösi Albin, Földrajz. I. r. Lange—Cherven, Iskolai atlasz. — Az alapismeretek megszerzése után Magyarország hegy- és vízrajza,

éghajlata, terményei, lakossága és nevezetesebb helységei. Térképvázlatok készítése. Tanította : Csalo János.

Természetrajz, heti 2 óra. Tankönyv : Ormándy Miklós, Természetrajz. I. r. — Bevezetés a természeti tárgyak szemlélésébe és az egyszerű szemlélet útján levezethető törvényszerűségek felismerésébe. Ősszel : Közönségesebb gyümölcsformák taglalása és csoportosítása. Házállatok. Télen : A közönségesebb fenyők. Az ember lakása közepében, a mezőn és az erdőn élő emlős állatok. Tavasszal : Nehány könnyen szemlélhető virító növény megjelenésük szerint. A növények részeinek megismertetése. Házi szárnyasok. Tanította : Csalo János.

Mennyiségtan, heti 4 óra. Tankönyv : Mérey Gyula, Számítan. I. r. — Számolás, a négy művelet egész számokkal és törtekkel. Időszámítás, mértékek, pénzek. Közönséges tört átalakítása tizedes törtté. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : György Imre.

Rajzoló geometria, heti 3 óra. Tankönyv Huszka József, Rajzoló geometria. I. r. — Az egyenes, szög és síkidomok ismertetése. A kör- és csillagidomok. A tanult síkidomok kerülete és területe. A tanult idomokból síkidiszítmények rajzolása és színezése. Stilizált fa- és növénylevelek vázolása, rajzolása és színezése természet után egyszerűen, később természetűen visszaadva. Tanította : Bressai Károly.

II. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : KÁDÁR FERENC.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv : Nagyobb katekizmus. Pokorny Emánuel, Ó-szövetségi bibliai történetek. — A hitről és parancsokról szóló rész átisméltése. Oltáriszentség. Az ó-szövetség története. Tanította : Kassai Lajos.

Magyar nyelv, heti 5 óra. Tankönyv : Prónai Antal, Magyar olvasókönyv. II. r. Bartha József, Magyar nyelvtan. — Olvasmányok : a.) Prózaiak : Rövid rajzok és elbeszélések. Tanító mesék. A magyar föld. Mondai és történeti elbeszélések a vegyes házakból való magyar királyok korából s a görög világból. b.) Költőiek : Az olvasókönyvben levő költemények nagyobb része, amelyek közül nyolcat könyv nélkül is betanultak. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : Kádár Ferenc.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint az I. osztályban. — Olvasmányok: A tankönyvben előforduló latin és magyar olvasmányok néhány kivételével. A latin szöveg szebb részei s három olvasmány teljesen könyv nélkül is. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanítólla: Kádár Ferenc.

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Körösi Albin, Földrajz. II. r. Lange—Cherven, Iskolai atlasz. — Európa fekvése, határai, éghajlata, hegy- és vízrajza, népei és országai. Kevésbé részletesen ugyanígy Ázsia és Afrika, kiváló tekintettel az európai államok gyarmataira. Térkép-vázlatok készítése. Tanította: Mányi Ferenc.

Természetrész, heti 2 óra. Tankönyv: Ormándy Miklós, Természetrész. II. r. — Majmok. Tengeri emlősök. Erszényes emlősök. Az ember lakása közelében, mezőn, erdőn és vízen tartozkodó madarak. Teknősbéka, krokodil, gyík, kigyó (csúszómászók). Vízi béka, szalamandra, göte (kétéltűek). Halak, rovarok, pókok, százlábúak, rákok, férgek. (A helyi viszonyok tekintetbe vételével). Ősszel virító néhány növény. Feltűnőbb gyümölcstermő erdei fa és bokor s az embert közelebből érdeklő természet és vadon termő növények ismertetése. Rovar- és növénygyűjtő kirándulások. Tanította: Császár János.

Mennyiségtan, heti 4 óra. Tankönyv: Mérey Gyula, Számítás. II. r. — Az első osztály tananyagának ismételése. Számolás, rövidített szorzás és osztás. Egységrehozatal. Százalékszámítás. Arányok. Aránypárok. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Venczel József.

Rajzoló geometria, heti 3 óra. Tankönyv: Huszka József, Rajzoló geometria. II. r. — Mértani testek ismertetése, felszíne, köbtartalma, hasonlósága, egybevágósága, szimmetriája, ábrázolása és modelljeinek elkészítése. A tér-elemekről. Perspektívikus rajzok készítése és színezése. Fa- és növénylevélcsoport, lepkék színezése lehetőleg hűen természet után. Tanította: Brassai Károly.

III. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: A.) IVÁNYI ANTAL.
B.) CSIPÁK LAJOS dr.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv: Nagyobb katekiz-

mus. Pokorny Emánuel, Új-szövetségi bibliai történetek. A parancsokról és szentségekről szóló rész átisméltése. Az új-szövetség története. Tanította : A.) Rész János, B.) Csipák Lajos dr.

Magyar nyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Prónai Antal, Magyar olvasókönyv. III. r. Bartha József, Rendszeres magyar nyelvtan. — Olvasmányok : a.) Prózaik : Elbeszélések a magyar történelemnek a mohácsi vész utáni korából. Leírások, elbeszélések és rajzok. b.) Költők : Szemelvények a vallásos és hazafias líra köréből. Könyv nélkül tanultak 4 költeményt. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : A.) Szilágyi Ferenc, B.) Csipák Lajos dr.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv : Fodor Gyula és Székely István, Liber Sexti. II. r. — Olvasmányok : 1—17., 22—35., 41., 43., 49., 60., 61. s a megfelelő magyar szövegek. Könyv nélkül néhány Phaedrus mese. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : A.) Iványi Antal, B.) Csipák Lajos dr.

Német nyelv, heti 4 óra. Tankönyv : Schuster Alfréd, Német nyelvtan direkt módszer alapján. I. r. — Olvasmányok : a.) Prózaik : Der Lehrsaal und die Schulgeräte. Die Schule. Der Unterricht und die Schüler. Die Turnhalle und der Spielplatz. Das Haus. Unsere Wohnung. Der Hof. Der Garten. Das Dorf. Die Stadt. Der Morgen. Die vier Grundrechnungsarten. Unser Geld. Unsere Masse. Ein Einkauf. Der Tag und die Stunde. Die Woche, der Monat, das Jahr. Der Abend. Wie ich meinen Tag zubringe. Der Körper des Menschen. Unsere Sinne. Unsere Kleidung und unsere Nahrung. Die Familie. Die Farben und Eigenschaften der Dinge. Mindenik olvasmány külön előzetes beszédgyakorlattal kapcsolatban. — b.) Költők : Die Glocke. A költői könyv nélkül is. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : A.) és B.) Borzso-vay Béla.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv : Ujházy László, A magyar nemzet történelme. I. r. — Történeti előismeretek. Hazánk története a honfoglalásig. A magyar nemzet története a mohácsi vészig, tekintettel művelődési, gazdasági és társadalmi viszonyaira. Tanította : A.) Mátyás Ferenc, B.) Kádár Ferenc.

Földrajz, heti 2 óra. Tankönyv: Körösi Albin, Földrajz. III. r. Vörös Cyrill, A fizikai és matematikai földrajz elemei. — Amerika és Oceánia leíró földrajza. Földünk alakja, főbb mozgásai, az ezekből származó tűnemények és az időszámítás. A Hold alakja, járása, fényváltozásai; hold- és napfogyatkozás. Naprendszer, bolygórendszer, központi mozgás, nehézkedés és az ár alaptűneményei. Tanította: A.) Csaló János, B.) Venczel József.

Mennyiségtan, heti 3 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint a II. osztályban. — Összetett arányok és aránypárok. Összetett hármasszabály. Kamatszámítás. Váltó és értékpapírok. Középérték számítás. Arányos osztás. Vegyítési szabály. Arany és ezüst számítás. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: A.) és B.) György Imre.

Rajzoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv: Huszka József, Rajzoló geometria. III—IV. r. — Síkidomok szerkesztése adatok alapján. Görög, arab és más síkidisznémények vázolása, rajzolása és színezése fali lapminta után. Bogarak és lepkék vázolása és színezése természet után. Virágok színezése természet után és vázolás emlékezetből. Tanította: A.) és B.) Bressai Károly.

IV. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: WAGNER SÁNDOR.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv: Pokorny Emánuel, Katholikus szertartástan. — Szenthelyek, egyházi készletek. Az istentisztelet szent cselekményei. Szent idők. Tanította: Rész János.

Magyar nyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Bartha—Prónai, Stilisztika. Arany Toldija, magyarázta Lehr A. — Olvasmányok: a.) Prózaik: Leírások, elbeszélések, jellemzések és levelek. b.) Költőiek: Arany Toldija és kisebb költemények a verstannal kapcsolatban. — Magánolvasmányok: Szemelvények Mikes Kelemen Törökországi leveleiből. Kisfaludy K., Mátyás deák. Könyv nélkül tanultak a Toldiból két éneket s öt más költeményt Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította: Wagner Sándor.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint a III. osztályban. — Olvasmányok: a.) Prózaik: Caesar Commen-

tarii de bello Gallico c. művéből a 29—64 c. (Kevés kihagyással). b.) Költőiek : Ovidius Metamorphoses c. művéből : Dædalus et Icarus. Philemon et Baucis. Midas. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította Wagner Sándor.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv : Ugyanaz, mint a III. osztályban. — Olvasmányok : a.) Prózaik : Befehle des Lehrers in der Klasse. Sprichwörter von den Tieren. Unsere Kleidung und unsere Nahrung. Die Familie. Der alte Grossvater und der Enkel. Der Winter. Die Farben und Eigenschaften der Dinge. Unsere Haustiere. Das Pferd. Der Kluge Landmann und sein Pferd. Der Frühling. Frühlingsarbeiten in Garten und Feld. Der Mai. Das Gewitter. Das gute Alter. Die Sonne und der Wind. Der Fuchs und die Katze. Der Wolf und der Fuchs. b.) Költőiek : Morgenlied. Kind und Zugvögel. Der Baum. Die Einkehr. Wie reich das Kind ist. Drei Paare und einer. Schlittenlied. Neujahr. Der Vogel am Fenster. Knabe und Hündchen. Mailied. Gleich und gleich. Frühlingszeit. Kinderspiele im Frühling. Das Schneeglöckchen. Der alte Landmann und sein Sohn. Die Riesen und die Zwerge. Der Bauersmann. Schwert und Pflug. Die beiden Pflüge. Die grüne Stadt. Fordítási gyakorlatok magyarról németre. Könyv nélkül néhány költői olvasmány. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : Borzsovay Béla.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv : Ujházi László, A magyar nemzet történelme. II. r. — A magyar nemzet történelme 1526—1896-ig, tekintettel a művelődési, gazdasági és társadalmi viszonyokra. Befejezésül Magyarország és Ausztria politikai földrajza s egymáshoz való viszonya. Tanította : Mányó Ferenc.

Természettan, heti 3 óra. Tankönyv : Pintér Pál, Növénytan. — A virágos növények belső tagjai néhány élő példány leírása alapján. A biológiai anyag megértéséhez szükséges kémiai ismeretek. A növények belső szerkezete, táplálkozása. A szövetek élettani szerepe. A növények szaporodása ; a termés és mag alakulása a terjedésre való berendezéssel. A csírázás. A növekedés és a mozgás tüneteinek. Az osztályozás elvei. Linné rendszere és a természetes rendszer ismertetése. A virágtalan növények ismertetése kiválóbb jellemvonásaik alapján. A virágos növé-

nyek csoportjai kiváló tekintettel a helyi fajokra és elterjedésükre. Növénygyűjtő kirándulások. Tanította: Csalo János.

Mennyiségtan, heti 3 óra. Tankönyv: Borosay Dávid, Algebra. — Alapfogalmak. A négy alpművelet egész algebrai számokkal. Többtagúak négyzete és köbe. Tényezőkre bontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Alpműveletek törtekkel. Elsőfokú egy ismeretlenű egyenlet. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Venczel József.

Rajzoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint a III. osztályban. — A különféle görbék szerkesztése és tételei. Egyenes, szögletes és forgó testek egyszerű helyzeteinek ábrázolása az I. térnegyedben. Renaissance és magyar síkdiszítványok vázolása és színezése fali lapminta után. Rajzolás emlékeztetőből. Lapornament tervezése. Élő virág és virágcsoporthoz színezése természet után. Tanította: Brassai Károly.

V. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: BORZSOVÁY BÉLA.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv: Schütz Antal, Katolikus hittan. — Az apostoli hitvallás ágazatainak magyarázata és bizonyítása. Tanította: Rész János.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Bartha—Prónai, Retorika. — Olvasmányok: a) Prózaik: Leírások, jellemzések, elbeszélések, szónoki beszédek, értekezések és levelek Jókai Mór, Herman Ottó, Kemény Zsigmond, Csengery Antal, Fraknói Vilmos, Istvánffy Miklós, Mikszáth K., Pauler Gyula, Pázmány Péter, Kölcsey F., Kossuth Lajos, Deák F., Gyulai Pál, Vaszary Kolos, Faludi Ferenc, Kazinczy Ferenc, Széchenyi István, Bartha Miklós, Kuzsinszky Bálint, Plinius és Arany János műveiből. b) Költőiek: Tinódi Sebestyén, Budai Ali basa históriája. Arany János, Szondi két apródja. V. László. Mátyás anyja. Vörösmarty M., Az élő szobor. Petőfi, A király esküje. Magánolvasmányok: Jókai Mór, Az új földesúr. Arany János, Toldi estéje. Zrinyi, A török áfium. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította: Wagner Sándor.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv: Szemelvények P: Ovidius Naso műveiből, magyarázta Cserép József. Ciceronis De imperio Cn. Pompei et Pro A. Licinio Archia, magyarázta Köpesdi Sándor. Cserép József, Római régiségek és irodalomtörténet. — Olvasmányok: a.) Költőiek: Ovidius Fasti-jából: Romulus és Remus kitétele. Róma alapítása és Remus halála. Lemuria. Romulus halála. Terminalia. A Fabiusok hősi vállalata és halála. b.) Prózaik: Ciceronak De imperio Cn. Pompei c. és Pro A. Licinio Archia c. beszéde. Könyv nélkül: Ovidiusból: Róma alapításából és Cicero De imperio Cn. Pompei c. beszédéből az I. s a Pro Archia c. beszédéből a VII. és VIII. c. Három-hetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Wagner Sándor.

Görög nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Dr. Maywald József, Görög nyelvtan és Görög olvasókönyv. — Olvasmányok: Az erényről. A hirnévről. A thermopylaei csata. Az istenek ajándékai. Az igazi gazdagság. Az arabok. Mi a haza? Arion. Sokrates. Hogyan tisztelik a hellének isteneiket? Jason. A görögök istenei. Ifjabb Kyros. A boldog élet. Sokrates és Kriton párbeszéde. A perzsák elleni háború. A spártaiak nevelési rendszere. Hogyan szűnt meg Athénben a zsarnokuralom? Lysias beszéde Sokrates érdekében. Perseus és Andromeda. A földmives és fiai. Polykrates szerencséje. Kroisos és Adrastos. Bellerophon. Két-hetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Iványi Antal.

Görögpótló irodalom, heti 3 óra. Tankönyv: Prónai Lajos dr., Görögpótló irodalmi olvasmányok. I. kötet. — Olvasmányok: Az olvasókönyvben levő összes költői és prózai szemelvények. Könyv nélkül tanulták a Bujdosó Rákóczi c. verset. Félévenként egy írásbeli dolgozat. Tanította: Papp János.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. — Mértani testformájú tárgyak vázolása és árnyalása természet után különböző technikában. Egynehány órán át vázolás a szabadban. Rajzolás emlékezetből. Ókori műemlékek ismertetése 6 órában. Tanította: Brassai Károly.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Schuster Alfréd, Német nyelvtan direkt módszer alapján. II. rész. — Olvasmányok: a.) Prózaik: Alle Menschen müssen arbeiten.

Mut über Gut. Ein Geinzhals. Unser Verkehr. Der höfliche Knabe. Brief des Schülers Karl Müller. Antwort Franzens. Du sollst deinen Vater und deine Mutter ehren. Kindesdank und Undank. Berg und Tal. Auf dem Berge. Der Steinadler. Bredlose Kunst. Die Hasenjagd. Die menschliche Wohnstätte. Der Bau des Hauses. Unsere Wohnung. Die behagliche Wohnung. Verkehr und Handel. Einrichtungen unserer Post. Einrichtungen unserer Eisenbahn. Das Gewerbe. *b.) Költőiek:* Das Vaterhaus. Rat des Vaters an seinen Sohn. Vertrauen auf Gott. Mutterliebe. Das Bächlein. Das Meer. Des Knaben Berglied. Mein Vaterland. Das Gewitter. In der Heimat. Der gute Mäher. Das Erkennen. Der Freund. Das Riesenspielzeug. Fordítási gyakorlatok magyarról németre. Könyv nélkül az apróbb költői olvasmányok. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Borzsoy Béla.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: Vaszary-Németh, Világtörténelem. I. r. — Az ó-kor története a nyugat-római császárság bukásáig, tekintettel a földrajzi, művelődési, gazdasági és társadalmi viszonyokra. Tanította: Mátya Ferenc.

Természetrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Krisch I., Állattan. Az állati test fejlődése és szervei élettani vonatkozásokkal. Az emberi test egyes részeinek ismertetése. Az állattípusok, osztályok, rendek és családok ismertetése, nemek és fajok felemlítése. Rovargyűjtő kirándulások. Tanította: Csalo János.

Mennyiségtan, heti 3 óra. Tankönyv: Borosay Dávid, Algebra. Borosay Dávid, Geometria. I. r. — A több ismeretlenű határozott egyenletek megfejtési módjai. Gyökmennyiségek, négyzetgyök, köbgyök. Másodfokú egyenlet. Egyenesek, szögek, síkidomok, összeillőség, hasonlóság és az ezen alapuló tételek. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Venczel József.

VI. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: SZLÁVIK FERENC.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv: Schütz Antal, Katolikus erkölctan. — Az erkölcs és az erkölcsi törvények

általában. Erények és bűnök. Erkölcsi kötelességek Isten, önmagunk és felebarátaink iránt. Tanította: Rész János.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Bartha—Prónai, Poétika. — Iskolai olvasmányok: A tankönyv nyújtotta epikai és lírai szemelvényeken kívül: Katona, Bánk Bán. Kisfaludy Károly, Csalódások. Herczeg Ferenc, A dolovai nábob leánya. Tóth Ede, A falurossza. Bakonyi—Heltai—Kacsóh, János vitéz. (E három utóbbiból néhány jellemző jelenet.) Magánolvasmányok: Petőfi, János vitéz. Vörösmarty, Zalán futása és A két szomszédvár. Jósika, Abafi. Sophokles, Antigone. Shakespeare, Julius Caesar. Moliere, A tudós nők. Kisfaludy K., A kérők. Szigligeti Ede, Liliomfi. Gárdonyi Géza, A bor. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította: Kádár Ferenc.

Latin nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Szemelvények Titus Livius római történetéből, magyarázta Kalmár Elek. Szemelvények Publius Vergilius Maro Aeneiséből, magyarázta Cserép József. Cserép József, Római régiségek és irodalomtörténet. — Olvasmányok. a.) Prózaik: Livius Ab urbe condita c. művéből: XXI. 1—2., 4., 18., XXII. 1—18., 43—57., 61., XXIV. 33—34. b.) Költőiek: Vergilius Aeneiséből: I. 1—156., II. 1—369., 505—566., 634—804. Könyv nélkül Liviusból a XXI. 4. és az Aeneisből egy pár szebb részlet. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Szilágyi Ferenc.

Görög nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Dr. Maywald József, Görög nyelvtan. Geréb József, Szemelvények Xenophon, Herodotos és Platon műveiből. Boros Gábor, Szemelvények a görög lantos költészet remekeiből. — Olvasmányok: a.) Prózaik: Xenophon „Kyropaideia“ c. művéből: Kyros neveltetése. Kyros beszéde halálos ágyán. „Oikonomikos“ c. művéből: A földművelés dicsérete. Házastársak kötelességei. „Socratis Memorabilia“ c. művéből: Sokrates vallásossága. Sokrates hatása az ifjúságra. Nemes életcél. A barátság becse. A munka nem szégyen. A politikai pálya kellekei. b.) Költőiek: Elégiák Kallinostól, Tyrtaiosztól, Solontól, Mimnermostól, Xenophanestól, Theognistól, Simonidestől, Iontól és Kratesztől. Epigrammák. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Iványi Antal.

Görögpótló irodalom, heti 3 óra. Tankönyv: Kincs

Gyula, Szemelvények a görög líra és a vele kapcsolatos magyar klasszikus költészet termékeiből. Sophokles Antigonéja, ford. és magy. Csiky Gergely. Schill Salamon, Görög irodalomtörténet. — Olvasmányok: A Kincs-féle szemelvények, Sophokles Antigonéja. Aischylos, Sophokles és Euripides fennmaradt tragédiáinak tartalmi ismertetése Aischylos Agamemnonjának és Euripides Iphigenia Taurisban c. művének részletesebb tárgyalásával. Félévenként egy írásbeli dolgozat. Tanította: Szlavik Ferenc.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. — Használati tárgyak vázolása, árnyalása és színezése természet után. Egynehány órán át vázolás a szabadban. Árnyalás gipszminták után a különböző technikák felhasználásával. Rajzolás emlékezetből. Középkori műemlékek ismertetése 6 órában. Tanította: Brassai Károly.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Schuster Alfréd, Német nyelvtan direkt módszer alapján. III. rész. — Olvasmányok: a.) Prózaik: Ungarn. Budapest. Die Donau. Das ungarische Litorale. Deutschland. Berlin. Der Rhein. Die Alpen. Aus Tirol. Österreich. Europa. Der Fuchs und die Trauben. Rotkäppchen. Aschenbrödel. Dornröschen. Roms Fürsprecher. Attilas Schwert. Der Kaiser in der Schule. Kaiser Friedrich im Kyffhäuser. Maria Theresia im Kadettenhause. Der alte Zieten. König Friedrich und sein Nachbar. Matthias Corvinus. Die Gerechtigkeit des Königs Matthias. b.) Költőiek: Loreley. Lied des Alpenhirten. Lied des Alpenjägers. Siegfrieds Schwert. Attilas Schwert. Das Grab im Busento. Wie Kaiser Karl Schulvisitation hielt. Die Grenadiere. Wetterregel. Frühlingslaube. Abschied. Wo? Das Schloss Boncourt. Elisabeths Rosen. Heideurölein. Der tote Soldat. Im Oktober 1849. Alexander Petőfi. Die drei Zigeuner. Des Sängers Fluch. Erlkönig. Der Fischer. Der Ring des Polykrates. Der reichste Fürst. Krimhilde. Barbarossa. Könyv nélkül néhány költemény, azonkívül Kurze Biographien einiger Dichter, von denen Gedichte im Buche mitgeteilt sind. Elméleti rész a nyelvtanon kívül a német verstan alapelemei. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Papp János.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: Vaszary—Németh, Világtörténelem. II. r. — Egyetemes történet a nyugat-

római császárság bukásától a harmincéves háborút befejező westfaleni békéig (476—1648.), tekintettel a művelődési viszonyokra és a földrajzi helyzetre. Tanította: Mánya Ferenc,

Természetrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Szerényi Hugó, Ásványtan és kémia. — Az ásványok alaki, fizikai és kémiai tulajdonságai. Kristályrendszerek. Vegyület, keverék, bázisok, savak és sók. A szerves vegyületek. A föld felszínének változásait előidéző tényezők. Kövületek és jelentőségük. Földtani kirándulások. Tanította: Csalo János.

Mennyiségtan, heti 4 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint az V. osztályban. — Hatványozás általánosítása, negatív és tört kitevők. Számrendszerek. Logarithmus és alkalmazása. Véges arithmetikai és geometriai haladvány. A kör-tan és a trigonometria. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: György Imre.

VII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: VENCZEL JÓZSEF.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv: Schütz Antal, Kat. egyháztörténelem. — A kat. egyház története alapításától napjainkig. Tanította: Rész János.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Prónai Antal, A magyar irodalom története. I. r. — Olvasmányok: A tankönyvben levő összes prózai és költői olvasmányok és kiválóbb irodalom-történetíróinknak egyes fontosabb kérdésekre vonatkozó fejezetei. Magánolvasmányok: Gyöngyösi, Murányi Vénus. Mikes Kelemen, Törökországi levelek. Gvadányi, Egy falusi nótárius. Kármán, Fanni hagyományai. Csokonai, Dorottya. Könyv nélkül: Balassa Bálint, Boldogtalan vagyok. Bujdosó Rákóczi. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította: Csipők Lajos dr.

Latin nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Szemelvények P. Vergilius Maro Aeneiséből, magyarázta Cserép József. Sallusti Bellum Jugurthinum et Bellum Catilinae, magyarázta Cserép József. Szemelvények Cicero beszédeiből, magyarázta Várkonyi Odillo. Cserép József, Római régiségek és irodalomtörténet. — Olvasmányok: a.) Költőiek: Vergilius Aeneiséből: VI. 42—155., 264—330., 384—425., 450—476., 679—901., IX. 176—449. b.) Prózaiak: I. Sallustius Bellum

Catilinaeja. 2. Cicero In Catilinam. I. Könyv nélkül; az Aeneisből VI. 724—751. s a Bellum Catilinae-ből az 52. c. s néhány szép mondás. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Szlávik Ferenc.

Görög nyelv, heti 4 óra.*) A tananyag u. az, mint a VIII. o.-ban. Tanította: Iványi Antal.

Görögpótló irodalom, heti 2 óra.*) A tananyag u. az, mint a VIII. o.-ban. Tanította: Csipák Lajos dr.

Görögpótló rajz, heti 2 óra.*) — Építészeti részek, használati tárgyak és kisebb csendélet vázolása, árnyalása és színezése természet után. Állatok vázolása természet és gipsz után. Egynehány órán át vázolás a szabadban. Rajzolás emlékezetből. Újabbkori műemlékek ismertetése 6 órában. Tanította: Brassai Károly.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Miklós—Kaiblinger, Német olvasókönyv. Goethe, Hermann und Dorothea, magyarázta Weber Rudolf. — Olvasmányok: a.) Prózaik: Das deutsche Volk und die deutsche Sprache. Glauben und Dichten der alten Germanen. Gudrun. Die Gralsage. Parzival. Lohengrin. Das Rolandslied. Die deutsche Schriftsprache. Die Glanzperiode der deutschen Literatur. Got-sched. Bodmer. Klopstock. Wieland. b.) Költőiek: Hermann und Thusnelda. Vaterlandslied. Das Rosenband. Liebes-traum. Deutschland über alles. Der entflozene Falke. Not der Armut. Gottesdienst. Im Frühling. Das Hildebrandslied. Goethe, Hermann und Dorothea. Magánolvasmány: Das Nibelungenlied. Könyv nélkül néhány apróbb költemény. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította: Borzsoy Béla.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: Vaszary—Németh, Világtörténelem. III. r. --- Egyetemes történet 1648-tól nap-jainkig, tekintettel a művelődési, gazdasági és társadalmi állapotokra és a földrajzi helyzetre. Európának és a nevezetesebb amerikai államoknak politikai földrajza. Tanította: Mátya Ferenc.

Természettan, heti 4 óra. Tankönyv: Vörös Cyrill, Természettan. — Mozgás. Erő. Mechanika. Hangtan. Fénytan. Tanította: Venczel József.

Mennyiségtan, heti 3 óra. Tankönyv: Borosay Dávid,

*) A háborus viszonyok miatt a VIII. o.-al összevonva.

Algebra. Borosay Dávid, Geometria. II. r. — Végtelen geometriai haladvány. Kamatos-kamat, járadék, kölcsöntörlesztés. Másodfokú egyenlet. Másodfokúra redukálható magasabb fokú egyenletek. Másodfokú egész függvény. A pont koordinátái, az egyenes egyenlete. A kúpszeletek általános vizsgálata. Algebrai kifejezések ábrázolása és szerkesztése. Testmértan. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : Venczel József.

VIII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : GYÖRGY IMRE.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv : Schütz Antal, Kat. hitvédelem. — Bevezetés. A hit előzményei. A kinyilatkoztatás védelme. A katolikus Egyház igazsága. Tanította : Rész János.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv : Prónai Antal, A magyar irodalom története. II. r. — Olvasmányok : A tankönyvben levő összes prózai és költői olvasmányok. Magánolvasmányok : Kisfaludy Károly, Csalódások. Vörösmarty Mihály, Csongor és Tünde. Eötvös József br., A falu jegyzője. Kemény, Zord idő. Arany J., Buda halála. Jókai, Egy magyar nábob. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította : Slobber Ottó.

Latin nyelv, heti 4 óra. Tankönyv : Szemelvények Qu. Horatius költeményeiből, magyarázta Cserép József. Szemelvények P. Cornelius Tacitus Annaleséből, magyarázta Schmidt Attila. Cserép József, Római régiségek és irodalomtörténet. — Olvasmányok : a.) Költőiek : Horatius ódáiból I. k. 1., 3., 4., 7., 9., 10., 11., 14., 18., 20., 22., 24., 31., 34., II. k. 3., 7., 10., 13., 15., 16., 17., III. k. 1., 2., 8., 29., 30., IV. k. 7., 15. Carmen saeculare. Epodoszai-ból : 2., 7. Szatiráiból : I. k. 1., 9. II. k. 8. Episztoláiból : I. k. 10. II. k. 3. b.) Prózaiak : Tacitus Annaleséből : I. k. 1—15., XIII. k. 1—3., XIV. k. 3—10., XV. k. 38—44. Horatius költeményeiből a szebb részletek könyv nélkül is. Háromhetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : Slobber Ottó.

Görög nyelv, heti 4 óra. Tankönyv : Csengeri János,

Homeros Iliasa. Geréb József, Szemelvények Xenophon, Herodotos és Platon műveiből. — Olvasmányok: a.) Költőiek: Homeros Iliasából: I. 1—365., 413—640., II. 1—54., 79—154., 278—335., 369—483., III. 1—382., VI. 369—529. XVIII. 468—617., XIX. 1—75., 137—153., 283—420. b.) Prózaik: Platon Kritonja. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Iványi Antal.

Görögpótló irodalom, heti 2 óra. Tankönyv: Földi József, Platon. Zsámboki Gyula, A görög művészetek története. — Olvasmányok: Platon Apológiája, Phaidonja és Államából szemelvények. A görög művészet remekeinek ismertetése. Az első félévben egy írásbeli dolgozat. Tanította: Csipák Lajos dr.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. — Koponyacsontok vázolása. Preparált rovarok és állatok vázolása és színezése természet után. Csendélet festés. Rajzolás emlékezetből. Gipsz fejmodellek rajzolása s árnyalása szénnel. Élő emberi alak vázolása különféle helyzetben. Arc rajzolása természet után. Magyar műemlékek ismertetése 6 órában. Tanította: Brassai Károly.

Német nyelv, heti 3 óra. — Tankönyv: Miklós Ferenc, Német olvasókönyv. Schiller, Wilhelm Tell, magyarázta Heinrich G. — Olvasmányok: a.) Prózaik: Goethes Faust. Schiller, Margareta von Parma. Wallensteins Absetzung. Maria Stuart. Die Jungfrau von Orleans. b.) Költőiek: Schiller, Die Teilung der Erde. Uhland, Des Sängers Fluch. Lenau magyar tárgyú költeményei. Heine költeményeiből. Schillers Wilhelm Tell. Könyv nélkül: Wilhelm Tellből: Fischerknabe. Hirte. Alpenjäger. Magánolvasmányok: Don Carlos. Die Kraniche des Ibykus. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: Rész János.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: Jászai Rezső, Magyarország oknyomozó története. — Magyarország története a magyarok bejövetelétől napjainkig, tekintettel a magyar intézmények és művelődési állapotok történeti fejlődésére. A fontosabb források ismertetése szemelvények olvasása kapcsán. Tanította: Mátya Ferenc.

Természettan, heti 4 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint a VII. osztályban. — Hőtan. Mágnesség és elektromosság tana. A kozmografia elemei. Tanította: György Imre.

Mennyiségtan, heti 2 óra. Tankönyv: Ugyanaz, mint a VII. osztályban. — *Kapcsolástan*. Newton binomiális képletének előállítás és alkalmazása. Gömbháromszögtani cosinus tétel levezetése és alkalmazása geográfiai helyek távolságának kiszámítására. Ezek után az egész algebrai és geometriai tananyag ismétlése. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: György Imre.

Filozófiai propedeutika, heti 3 óra. Tankönyv: Hajdu—Zoltványi, *Lélektan és gondolkodástan*. — *a.) Lélektan*: Az érzéki és értelmi megismerés. A törekvés tényei. A lélek létezése és mivolta. A test és lélek kölcsönös egymásra hatása. *b.) Logika*: Ismerettan. Dialektika. Kirikita. Tanította: Kassai Lajos.

B.) Rendkívüli tantárgyak.

1. Egészségtan. VII. osztály, heti 2 óra. Tankönyv: Fodor József, *Egészségtan*. — Az egészségtan feladata. A táplálkozás és a lakás. A munka és foglalkozás befolyása az egészségre. A test ápolása. A fertőző betegségek és fertőtlenítés. Az élet veszedelme és az életmentés. A szérumos gyógyítás. A szérumkészítés módja. Tanította: *Kolonics Dénes dr.*

2. Ének. Az I. és II. osztály tanulói kivétel nélkül ének- és zeneelméleti oktatásban részesültek heti 1 órában. Megismerkedtek a vonalrendszerrel, a kulcsokkal, a hangjegyalakokkal, azok elnevezésével, a szünjelekkel s a szokottabb ütenyjelzőkkel, a dinamikai jelzésekkel, a tempóval, alakító, nyújtó és ismétlő jelekkel, az éneklés főbb szabályaival. Végeztek hangtalálási és egyszerűbb ritmikai énekgyakorlatokat megfelelő hangkörben másod-, harmad-, negyed- és ötödugrásokkal. Lélekezési, helyes kiejtési és intonálási gyakorlatok.

A III—VIII. o. tanulói közül kiválasztottak a legjobb hangú és elegendő zenei tudással bíró tanulók s vegyes karba csoportosulva heti 2 órában gyakorolták a műeneket s ellátták az iskolai ünnepségeket.

Az összes növendékek — amint az idő és egyéb körülmények megengedték — két csoportba osztva (I—III. és IV—VIII. o.), felváltva gyakorolták az egyházi éneklést heti 1 órában. Tanította: *Dományáncz Péter*.

3. *Zene.* K e z d ő k, heti 1 óra. A vonalrendszer, a kulcs, a hangjegyek, a szünjelek, az ütem és a hangközök tűzete-sebb ismertetése. A hegedű és a vonó részei, kezelése és helyes tartása. Hegedűgyakorlatok egész, fél és negyed hangjegyekkel.

A.) H a l a d ó k, heti 1 óra. A hangnemek tűzete-sebb ismertetése és gyakorlása; csuklógyakorlatok különféle kötésekkel; dur- és mollhangnemek. Népdalok.

B.) H a l a d ó k, heti 1 óra. Csukló- és vonó-gya-korlatok mellett tanulták a III-ik és az V-ik fekvést.

Zenekar, heti 1 óra. — Az előhaladottabb tanulók külön zenekart alakítottak. Felfogásukhoz és készségük-höz mért különféle komoly irányú zenedarabokat tanultak s így az együttes játszásban képezték magukat. Ellátták az iskolai ünnepségeket. Tanította: *Dományáncz Péter.*

4. *Művészi rajz.* I—VIII. osztály, heti 2 óra. Egy-szerű tárgyak, tárgycsoportok, gipszminták, élő állatok, élő emberi testrészek és emberi alakok vázolása és árnya-lása különféle helyzetben. Olajfestés: Festés lapminta után, tájképek, csendélet és genre képek másolása; később ter-mészet után festés a szabadban. Tanította: *Brassai Károly.*

5. *Francia nyelv.* III—VIII. osztály, heti 2 óra. Tan-könyv: Robert Anson, Cours de Francais. Vol. I. K e z d ő k: Anson módszere szerint közvetlen beszélgetés, írás és olvasási gyakorlatok. I—XII. lecke. H a l a d ó k: I—XX. lecke. Tanította: *Kádár Ferenc.*

6. *Gyorsírás.* III—VIII. osztály, heti 2 óra. Tankönyv: Bódogh János, A magyar gyorsírás kimerítő tankönyve. I. K e z d ő k: Levelező gyorsírás. Tanította: *Szlávik Ferenc.*

VIII.

Írásbeli dolgozatok tételei.

1. A magyar nyelvből és irodalomból.

V. osztály. 1. Városunk környéke ősszel. 2. A székelő földmivelő. (Iskolai). 3. Id. Wesselényi Miklós báró jellemrajza. (Iskolai). 4. Arany és Petőfi barátsága. 5. Az erős akarat diadala. (Körösi Csoma Sándor). 6. Beszéd egy, a világháborúban elesett tanuló sírjánál. 7. A színváltozás az állatvilágban.

VI. osztály. 1. Mire tanít Arany Ars poétikája? (Iskolai). 2. Népmesei elemek Petőfi János vitéjében. 3. A két szomszédvár széptani taglalása. 4. Abafi jellemének kialakulása. Szép Ilonka novella formában. (Szabad választás). 5. Miért szeretem a magyar népdalt? (Levélalakban). 6. A középkor intézményei. 7. A Hymnus és a Szózat. (Iskolai).

VII. osztály. 1. A nemzeti irodalom és történelem kölcsönhatása. 2. Tinódi költészetének értéke. 3. Zrínyi és Gyöngyösi epikája. (Párhuzam). 4. A kuruc költészet motívumai. 5. A keleti kérdés. 6. A Törökországi levelek méltatása. 7. A Dorottya komikus alakjai.

VIII. osztály. 1. A komikum megnyilatkozása Kisfaludy Károly vígjátékaiban. 2. A hőenergia a társadalom szolgálatában. 3. A vármegyei rendszer hibái Eötvös A falu jegyzője c. regényében. 4. A romantikus irány sajátosságai Vörösmarty költészetében. 5. Hogyan szerette Petőfi szüleit? 6. A trón betöltésének fejlődése Magyarországon. 7. Minő eszmék és irányzatok hatottak legújabb lírai költészetünkre?

2. A görögpótló irodalomból.

V. osztály. 1. A kuruc epika néhány vonása. 2. A régi magyar erdélyi élet.

VI. osztály. 1. A hazafias érzés megnyilatkozása a görög és magyar lírikusoknál. 2. A kar szerepe és jelentősége a görög tragédiában.

VII—VIII. osztály. 1. Sokrates egyénisége.

IX.

TANSZEREK GYARAPODÁSA.

1. Könyvtárak.

A.) Tanári könyvtár.

Könyvtárunknak, mint közművelődési könyvtárnak fejlesztésére a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 90,862—1915. III. sz. rendeletével az 1915—16. tanév első felére 500 K-utalványozott a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa irányában való elszámolás kötelezettsége mellett. Az Országos Tanács az összeg felhasználására vonatkozólag elkészített költségvetést 77—916. sz. alatt elfogadta s azt főtanhatóságunk 649—916. ikt. sz. a. tudomásul vette.

A f. tanév II. felére a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr önagyméltósága 37,472—916. sz. a. szintén 500 K segélyt utalványozott. Ennek felhasználására nézve azonban még nem tehetünk előterjesztést.

Az elfogadott költségvetés alapján a következő műveket szereztük be: Abonyi Á., Három vitéz magyar baka meg egy káplár kalandjai. Abonyi L., A fonó krónikája; A mi nótáink; Kandalló mellett. Ambrus Z., Midas király. Baksay S., Szeder-indák. Bánfi J., Magyar László utazásai és kalandjai. Bársony I., A rab király szabadon; Dinamit. Benedek E., Kismama könyve. Bródy S., Az egri diákok. Eötvös K., A nagy év; Tünetmények. Gaál M., Burkus; Három kenyeres pajtás; Komédiás Palkó; Nótás Katica. Gárdonyi G., Az én falum; Az öreg tekintetes; Pöhlölyék. Herczeg F., A Gyurkovics-fiúk; A Gyurkovics-leányok; Egy leány története; Gyurka és Sándor; Idegenek közt; Lélekrablás; Mutamur; Szabolcs házassága; A fehér páva; Napváros; Andor és András; Arianna. Jakab Ö., A két

imposztor. Jókai M., Dekameron. Krúdy Gy., A cirkusz-király ; A komáromi fiú ; Andrászik örököse. Lovik K., A leányvári boszorkány. Mikszáth K., A fekete város. Rákosi V., A császárok sírjai; Emmy és egyéb elbeszélések ; Hős fiúk ; Korhadtt fakesztek ; Sipulusz humoros elbeszélései. Sas E., Desdemona leánya. Tömörkény I., Förfegeg János mint közérő. Vas G., A régi jó idők ; Garasos arisztokrácia ; Juratus élet ; II. József császár kora Magyarországtban ; Tekintetes urak. Gáspár F., A föld körül. Serényi G., Repülőgépén a föld körül. Tóth B., A magyar anekdotakincs ; Mende-mondák. Alarcon—Fáy, A földgolyó. Alarcon—Haraszi. A botrány. Cervantes—Radó, Don Quijote de la Mancha. Dickens K., A két város. Duma S.—Landor, A három testőr. Sienkiewicz H., A keresztes lovagok. Thackeray—Fáy, Pendennis története. Tolsztoj—Anbrozovics, Háború és béke. Valdés, A tudós családja. Verne Gy., A rejtelmes sziget ; A Robinsonok iskolája ; Az úszó sziget, Egy kínai viszontagságai Kínában ; Grant kapitány gyermekei ; Három orosz és három angol kalandjai ; Két évi vakáció ; Névtelen család ; Öt hét léghajón ; Sándor Mátyás ; Sztrogoff Mihály utazása ; Tizenöt éves kapitány ; Utazás a föld körül 80 nap alatt ; Utazás a hold körül ; Utazás a tenger alatt ; Várkastély a Kárpátokban ; Város a levegőben ; Antifer mester kalandjai ; Észak dél ellen. Összesen : 83 drb. 112 k. 499 K 30 f. értékben.

Ajándékozás és a főtanhatóságtól utalványozott felszerelési átalány terhére vétel útján könyvtárunk az 1915/16. tanévben a következő munkákkal és folyóiratokkal gyarapodott :

A.) *Ajándék: a.) Önálló munkák* : Fontes Rerum Hungaricarum. Tomus I. Szerk. Veress Endre dr. Dr. Váradý L. Árpád beszéde, melyet a Sz. László Társulatnak 1915. aug. 8-iki közgyűlésén mondott. Az erdélyi püspöki egyházmegye Névtára. (Az erdélyi püspök úr Önagyméltósága aj.). Révai Nagy Lexikona. 12–13. k. Magyarország közoktatásügye az 1913. évben. (A V. és K. M. aj.) Az erdélyi r. kath. státus igazgatótanácsának évi Jelentése az 1915. nov. 18-ra összehívott státusgyűlés részére. Az erdélyi r. kath. státus uradalmainak és alapjainak 1914. évi Zárszámadásai és 1916. évi Költségvetései. (Az erdélyi r.

kath. státus igazgatótanácsának aj.). Inter arma. Háborús tárgyú előadások. Sajtó alá rendezte Vörösváry Ferenc. (Az Orsz. Szabadoktatási Tanács aj.) A Gyöngyösy Irodalmi Társaság Évkönyve. III. k. (A Gy. I. T. aj.). Dr. Márki Sándor, Háborús beszédek. (A kvári tud. egy. aj.). Beöthy Zsolt, Egyetemi ifjúságunk a háborúban. (A bpesti tud. egy. aj.). Koncz—Herpay, Debrecen sz. kir. városi rangra emelésének története. (Debrecen sz. kir. város aj.). Fodor Árpád, A madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések V. Évkönyve. (Az Orsz. Állatvédő Egy. aj.). A beszercebányai tankerület IV. igazgatói értekezetének Jegyzőkönyve. (A rozsnói r. kath. fg. aj.). Hans Gooss, Die deutsche Sprachlehre in den vier Unterklassen der Mittelschule. (A brassói Honterus gimn. aj.). Adolf Briebacher, Geschichte der Hermannstädter Realschule. (A reálisk. aj.). Anthologie aus I. G. Seume's sämtlichen Werken. Erster Theil. Az ó- és új testamentum historiáinak sommája. P. Varga Pál, Nyolc keresztényi elmélkedések. Patris Constantini A passione Domini odarum libri tres. Satyren. (Böjthy Gábor vm. levéltáros aj.). Szilády Áron, Temesvári Pelbárt élete és munkái. Keresztény tudomány. Alvarus, Syntaxis. Institutiones oratoriae. (Kassai Lajos igazgató aj.). Herczeg Ferenc, A lóp virága. (Singer és Wolfner aj.). Dr. Erdélyi László, Árpádkori társadalomtörténetünk legkritikusabb kérdései c. könyvének bírálatához. (Szerző aj.). Gróf Bethlen Miklós Önéletírása. I. k. Kiadta Szalay László. Simons Tivadar, Az ős-római időkből. Veszely Károly, Egy kis felvilágosítás az Erdélyi Egyháztörténelmi Adatok I. kötetének érdekében. Veszely Károly, Egyházi beszéd, melyet tiszt. György István primiciája alkalmával mondott. Lepsényi Miklós, Válasz Masznyik Endre úrnak Luther élete c. munkájára. Sárváry Béla, Gyakorlati irályisme. Szeremlei Sámuel, Valláserkölcsei és társadalmi élet 1848 óta Magyarországon. Garay Alajos, Életrajzok. Székelyfy Tiborc, Panoráma. (Az ifj. kvár aj.) *b.) Folyóiratok és lapok*: Néptanítók Lapja. XLVIII. Hivatalos Közlöny. XXIII. (A V. és K. M. aj.) Katonás Nevelés. XXX. (A Honv. Min. aj.). Vasárnapi Könyv. 1915. évf. (Az Orsz. Közművelődési Tanács aj.). Gyergyó. XV. Csíki Lapok. XXVII. Székelység. XI. (Szlávik Ferenc aj.). Szépiro-

dalmi Kert. 1891. és 1894. Egészség. II—IV. Hazánk. I—II. Akadémiai Értesítő. I—VI. (Az ifj. kvár aj.).

B) Vétel: a.) Önálló munkák: Fabriczy Kornél kisebb dolgozatai. Ford. Rózsaffy D. Takáts Sándor, Rajzok a török világból. Euripides drámái. Ford. Csengeri János. Dr. Thallóczy Lajos, Jajcza története. Magyar Tudományos Akadémiai Almanach az 1916. évre. Fest Aladár, Báró Dévai Pál altábornagy. XV. Benedek pápa. Platz Bonifác dr., Apologiai vitatkozások az igazság körül. A Sz. István Társulat Naptára az 1916. évre. Az Erdélyi Múzeum Egyesület Évkönyve az 1914. évre. Kulcsár Gyula, Vezérkönyvecske a fogalmazásnak alsó fokon való tanításához. Kiss Menyhért, Tábornok. Vargha Gyula Költeményei. Bárd Miklós Költeményei. Gyóni Géza, Lengyel mezőkön, tábornok mellett. A Kisfaludy Társaság Évtapjai. 47. és 48. k. Papp Ferenc, Br. Kemény Zsigmond hátrahagyott munkái. Voinovich Géza, Madách Imre és Az ember tragédiája. Katona Lajos Irodalmi tanulmányai. I—II. Horatius ódái és epodoszai. Ford. ifj. Szász Béla. Dr. Erdélyi László, Árpádkori társadalomtörténetünk legkritikusabb kérdései; Az első állami egyenes adó elmélete; Egyházi földesúr és szolgáló a középkorban; Az egyházi vagyon eredete és jellege Magyarországon; Magyarország társadalma XI. századi törvényeiben; Magyar művelődés történet. I. Friedreich István, Gróf Széchenyi István élete. Dr. Német Alfréd, Diplomáciai okmányok. Halász Imre, Bismarck és Andrássy. Dr. Kolozsvári Bálint, A magyar magánjog. Finkey Ferenc, A magyar büntetőjog; A magyar büntető perjog. Bon—Balla, A tömegek lelektana. Gillouin—Farkas, Henri Bergson filozófiája. Svante Arrhenius—Polgár, A világegyetem élete. Eucken—Schöpfung, Az élet értelme és értéke. Strackey—Schöpfung, A francia irodalom főirányai. Széchenyi eszmévilága. II. Lenhossék Mihály dr., Az ember helye a természetben. Gsell—Farkas, Rodin beszélgetései a művészetről. Zemplén Géza, Az enzimek és gyakorlati alkalmazásuk. Dr. Szundy Károly, Az első esztendő. Dr. Lányi Márton, A háború és a jövő. *b.) Folyóiratok és lapok:* Szent Gellért. XVII.. Religio. LXXIV., Magyar Paedagógia. XXIV., Katolikus Nevelés. IX., Magyar Középiskola. VIII., Orsz. Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny. XLVIII., Lehrproben u.

Lehrgänge. 122—125. sz., Pharus. VI., Athenaeum. I., Katholikus Szemle. XXIX., Budapesti Szemle. 457—468. sz., Magyar Figyelő. V., Erdélyi Múzeum. XXXII., Irodalomtörténet. IV., Irodalomtörténeti Közlemények. XXV., Magyar Kultúra. III., A Cél. VI., Magyar Nyelvőr. XLIV., Magyar Nyelv XI., Nyelvtudományi Közlemények XLIV., Egyetemes Philológiai Közlöny. XXXIX., A Társadalmi Múzeum Szemléje. VII., Századok. XLIX., Történeti Szemle. IV., Földrajzi Közlemények. XLIII., Archeologiai Értesítő. XXXV. Uránia. XVI., Ethnographia. XXVI., Numizmatikai Közlöny. XIV., Botanikai Közlemények. XIV., Állattani Közlemények. XIV., Matematikai és Természettudományi Értesítő. XXXIII., Matematikai és Fizikai Lapok. XXIV., Természettudományi Közlöny és Pótfüzetek. XLVII. és 117—120. sz., Magyar Chemiai Folyóirat. XXI., Rajzoktatás XVIII., Akadémiai Értesítő. 301—312. sz., Magyar Könyvszemle. XXIII., Művészet. XIV., Az Alkoholizmus. XI., Alkoholizmus Ellen. VIII., Jó Egészség. XIV., Közművelődés. XXXVIII., A M. T. A. elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. XVII. 5—7., Értekezések a nyelv- és néptudományok köréből. XXIII. 3—5., Értekezések a történeti tudományok köréből. XXIII. 10., XXIV. 1—2., Értekezések a philosophiai és társadalmi tudományok köréből. I. 5—7., Matematikai és természettudományi közlemények. XXXIII. 2.

Összesen: 140 drb. 160 k. 13 f. 900 K 64 f. értékben. Mult évi állomány: 4626 drb. 6642 k. 1805 f. 33,302 K 47 f. értékben. Összes állomány: 4849 drb. 6914 k. 1818 f. 34,702 K 41 f. értékben.

Értesítőgyűjteményünk gyarapodása: 237 drb. 118 K 50 fillér értékben. Mult évi állomány: 7593 drb. 3796 K 50 f. értékben. Összes állomány: 7830 drb. 3915 K — fillér értékben.

A könyvtárt 1915. június 1-től 1916. június 1-ig — a tanárokkal együtt — 45-en 146 esetben vették igénybe és kikölcsönöztek 365 kötet könyvet.

B.) Ifjúsági könyvtár.

Az 1915—1916. tanévben a következő művekkel gyarapodott:

A.) *Ajándék*: Marcek—Fodor, Fronton és front mö-

gött. Galambos J., Vérszerződés. (Az erdélyi püspök úr Önnagyméltósága aj.). Vajda Gy., A háboru költészete. (Dr. Élthes Gyula aj.).

B.) Vétel: Tóth Béla, Mendemondák. Stein L., A társadalom. Szász K., Nibelung ének. Márki S., Ókor és középor; Újkor és legújabb kor. Ferenczi Z., A magyar irodalom története. Koltai V., Az oktató mese (5 p.). Tassó, A megszabadított Jeruzsálem. Képes természetrajz. Kelemen B., Jó magyarság (5 p.); Idegen szavak. Apor—Nagy, Hogyan készül. Endrődi, A magyar költészet kincsesháza. Dickens, A két város. Entz—Mágócsi, Az élők világa. Dante—Babits, A pokol. Horváth C., A magyar irodalom története. Benedek E., A magyar nép multja és jelene. Serényi, Repülőgépen a föld körül. Gogoly, Holt lelkek. Varga, A magyar nemzet története. Kemény, Zord idők (5 p.). Magyar népdalok (10 p.). Aischylos, Agamemnon (10 p.).

Mult évi állomány: 4439 drb. 9719 K 98 f. értékben.

Idei gyarapodás: 57 drb. 347 K 70 f. „

Összes állomány: 4496 drb. 10,067 K 68 f. értékben.

C.) Kölcsonkönyvtár.

Az 1915—1916. tanévben a könyvtár gyarapodása a következő:

Vétel: 140 drb. tankönyv 221 K 04 f. értékben.

Mult évi állomány: 975 drb. 1501 K 19 f.

Összes állomány: 1115 drb. 1722 K 23 f. „

A könyvtár használatát a következő kimutatás tünteti fel:

Osztály	Hány tanuló	Hány kötet tankönyvet és szótárt
	kölcsonzott ki	
I.	22	97
II.	12	40
III.	23	89
IV.	26	76
V.	19	71
VI.	26	80
VII.	14	57
VIII.	9	42
Összesen:	151	552

Ezenkívül 11 tanuló 64 drb. tankönyvet ingyen kapott használatra, a többiek tankönyvekért az érték 10 és szótárakért 15%-át fizették kölcsöndíjképpen. Az elengedett kölcsöndíj összege 18 K 64 fillér.

2. Szertárak.

A.) Történelmi és földrajzi szertár.

A mult tanév végén volt : 128 drb. térkép, 8 drb. földgömb és 120 drb. szemléltető kép a történelem és földrajz tanítására, 2095 K 80 f. értékben.

Az 1415—16. tanévben gyarapodás nem volt.

B.) Filológiai szertár.

A mult tanév végén volt : 115 drb. 140 K 19 f. értékben. Az 1915—1916. tanévben gyarapodás nem volt.

C.) Érem- és régiségtár.

A mult tanév végén volt :

1. Az éremtárban : a.) 3 drb. arany-, 1976 drb. ezüst-, 2150 drb. réz-, 4 drb. bronz-, 53 drb. nikkel- és 338 drb. papírpénz ;

b.) 26 drb. ezüst-, 30 drb. nikkel-, 59 drb. bronz- és 108 drb. rézérem. A pénzek és érmek értéke : 2848 K 40 f.

2. A régiségtárban : 347 drb. 551 K 89 f. értékben.

3. Festett tojásgyűjteményünk : 244 drb. 20 K 10 f. értékben.

Az 1915—16. tanévben gyarapodás nem volt.

D.) Természettudományi szertár.

A mult tanév végén volt :

1. Állattani gyűjtemény : a.) Állat : 526 drb. b.) Állattani ismertető testrész : 408 drb. c.) Szemléltető kép : 74 drb. d.) Mikroskopi praeparatum : 496 drb. Összesen : 1504 drb.

2. Növénytani gyűjtemény : a.) Száritott növény : 1561 drb. b.) Papírmase növéyminta : 48 drb. c.) Mikroskopi

praeparatum: 118 drb. d.) Szemléltető kép: 7 drb. Összesen: 1734 drb.

3. Ásványtani gyűjtemény: a.) Ásvány: 2077 drb. b.) Ásványtani eszköz: 13 drb. c.) Geológiai diapositiv kép: 72 drb. d.) Kémiai szer és eszköz: 367 drb. Összesen 2529 drb.

Az összes állomány: 5867 drb. 8998 K 78 f. értékben.

Az 1915—16. tanévben gyarapodás nem volt.

E.) Természettani szertár.

A mult tanév végén volt:

1. Erőműtani eszköz: 174 drb. 1808 K 40 f. értékben.
2. Hangtani eszköz: 45 drb. 797 K — f. értékben.
3. Fénytani eszköz 313 drb. 3291 K — f. értékben.
4. Hőtani eszköz 88 drb. 1177 K — f. értékben.
5. Villamosság és mágnesség körébe tartozó eszköz: 243 drb. 4675 K 81 f. értékben.

6. Vegytani szer és eszköz: 393 drb. 677. K 25 f. értékben..

7. Vetíthető üvegkép: 348 drb. 338 K 50 f. értékben.

Az összes állomány: 1604 drb. 12,764 K 96 f. értékben.

Az 1915—16. tanévben gyarapodás nem volt.

F.) Pszichofizikai szertár.

A mult tanév végén volt: 2 drb. 134 K 40 f. értékben.

Az 1915—16. tanévben gyarapodás nem volt.

G.) Rajzszertár.

Gyarapodás az 1915—16. tanévben. *Vétel:* Ö Felsége

I. Ferenc József, Deák Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Cicero, Demosthenes, Sokrates, Hera, Mercurius, Belvederi Apollo, Niobe, Sappho mellszobra. Polyhymnia, Mercurius, Urania, Olympia és 1 tigris (teljes szoboralakok).

Idei gyarapodás: 17 drb. 306 K — f. értékben.

Mult évi állomány: 986 drb. 1656 K 65 f. értékben.

Összes állomány: 1003 drb. 1962 K 65 f. értékben.

H.) Tornaszertár.

A mult tanév végén volt: 650 drb. 4450 K 18 fillér értékben.

Az 1915—16. tanévben gyarapodás nem volt.

I.) Zeneszertár.

A mult tanév végén volt : 35 drb. 218 K 50 f. értékben.

Az 1915—16. tanévben gyarapodás nem volt.

X.

EGYESÜLETEK ÉLETE.

1. Mária-Társulat.

A főgimnázium ifjúságának Mária-Társulatát *Rés János* vallástanár vezette. A társulat magisztratusa a következőkből alakult Felügyelő: *Markovits Árpád* VIII. o. t.; segédek: *Fazakas János* és *Veress Ádám* VIII. o. t.; tanácsosok: *Magyari Gerő*, *Miska Vilmos* és *Molnár József* VII., *Kajtár Márton*, *Karda Mihály* és *Porumba Jenő* VI. o. t.; jegyző: *Magyari Gerő* VII. o. t.; pénztáros: *Beke Benjámín* VI. o. t.; felolvasó: *Antal Károly* VI. o. t.; kapus: *Bodó Lajos* VI. o. t.; sekrestyések: *Péterffy Sándor* és *Porumba Jenő* VI. o. t. A tagok száma 52, ezek közül 14 avatott és 38 jelölt. A gyűléseket az előbbi évekhez hasonlóan tartották. Nagybőjtben a keresztúti, májusban pedig naponként a májusi ájtatosságot végezték.

A társulat tagjai havonként gyóntak és áldoztak s némelyek többször is áldoztak.

2. Önképzőkör.

Az ifjúsági önképzőkör *Stoiber Ottó* tanár vezetésével október hó 2-án kezdette meg működését. Az alakuló gyűlés a következőket választotta tisztviseleőkül: *Markovits Árpád* VIII. o. t. elnök; *Veress Ádám* VIII. o. t. főjegyző; *Köllő Zoltán* VIII. o. t. titkár; *Fazakas János*, *Rusz Sántha Lajos* VIII., *Magyari Gerő*, *Molnár László* VII. o. t. bíráló bizottsági tagok; *Fejér Béla* VII. o. t. pénztáros; *Molnár József* VII. o. t. aljegyző.

Az alakuló gyűlésen kívül volt 6 rendes gyűlés. 25 tanuló jelentkezett rendes, 51 pedig rendkívüli tagnak. A rendes tagok közül Pfeiffer Jenő VIII. o. t. az év elején katonai szolgálatra vonult be, Kegyes József VII. o. t. pedig meghalt.

A rendes gyűléseken elhangzott 23 szavaltat. Szaválásban kitűntek Fejér Sándor, Fazakas János VIII., Magyar Gerő, Péter Sándor VII., Vargyassy László és Szász Lajos V. o. t.

A felolvasások száma 5. Jegyzőkönyvi dicséretet kaptak: Molnár László, Orbán Béla VII. és Vellay Imre VI. o. t.

Szabadelőadás volt három; a jegyzőkönyvi dicséretet nyert előadók Magyar Gerő, Molnár József VII. és Vellay Imre VI. o. t.

Ének- és zeneszámmal szerepeltek: Fejér Sándor és Csiky József VIII. o. t. Mindkettő jegyzőkönyvi dicséretet kapott. Elismerést nyertek Antal Ferenc és Takács Lajos VI. o. tanulók.

Beszéd kettő hangzott el; mindkettőt az elnök mondotta, az egyiket rendes, a másikat ünnepélyes gyűlésen.

Az 1848. márciusi események emlékét márc. 15-én d. u. ültük meg a következő műsorral:

1. Kéler Béla, Rákóczi-nyitány. Előadta az ifjuság zenekara. 2. Elnöki megnyitó beszédet mondott Markovits Árpád VIII. o. t. 3. Erkel Ferenc, Himnusz. Énekelte a vegyeskar. 4. Kozma Andor, Carthagói harangok. Szavalta Magyar Gerő VII. o. t. 5. Huber K., Dalár-induló. Előadta a zene- és vegyeskar. 6. Felolvasott Imecs László VII. o. t. 7. Egressy B., Szózat. Énekelte a vegyeskar. 8. Kozma Andor, Rapszódia. Szavalta Fejér Sándor VIII. o. t. 9. Szabady J., Török-magyar-induló. Előadta az ifjuság zenekara.

Encsy Kálmán csikszeredai kir. ügyész úr 30 koronát ajánlott föl a kör részére azzal a rendeltetéssel, hogy a kör vezetője a márc. 15-iki ünnepségen előadandó fölolvasásra pályázatot hirdessen ki s a legjobb fölolvasás szerzője az összeget jutalmul kapja. Beérkezett 2 pályamű. A jobbik fölolvasás szerzője Imecs László VII. o. t. kapta a jutalom felét, a másik felével Markovits Árpád VIII. o. t. elnöknek sikerült ünnepi beszédét jutalmaztuk meg.

Stoiber Ottó vezető tanár sikerült szavalataikért 5—5 koronával jutalmazta Fejér Sándor VIII. és Magyar Gerő VII. o. tanulót.

Pályatételeket az idén a kör nem hirdetett.

Az Önképzőkör számára 3 folyóirat járt: Élet, Vasárnapi Ujság és Magyar Kultúra.

Gyűléseinken többször megjelent Kassai Lajos igazgató és a tanári kar több tagja.

3. Alkoholelles Egyesület.

Az egyesület *Szlávik Ferenc* tanár vezetésével az okt. hó 24-én tartott alakuló gyűlésen kezdte meg működését. Tisztségviselői: Magyar Gerő VII. o. t. elnök, Karda Mihály VI. o. t. jegyző, Becze István V. o. t. pénztáros, Péter Sándor VII., Kajtár Márton VI., Csiby Lajos V. és Imets András IV. o. t. előadók. A tagok száma a tanév végén: 42 (VII. 3, VI. 7, V. 7 és IV. 25).

Az alakuló gyűlésen kívül öt rendes gyűlés volt. A gyűléseken az előadók ismertették az Alkoholizmus Ellen és az Alkoholizmus c. folyóiratok tartalmát, ezenkívül az elnök két beszédet mondott, a tagok felolvastak (3), szabad előadást tartottak (2) és szavaltak (6). A jan. 30-iki gyűlésen a tagok az igazgató buzdító beszéde után ígéretet tettek az absztinenciára.

Az egyesület működésére lelkesítő hatással volt az erdélyi püspök úr Öngyméltóságának állandó érdeklődése, aki végig jelen volt a nov. 28-iki gyűlésen s beszédet is mondott a tagokhoz. A gyűléseken az igazgató és Mánya Ferenc tanár is megjelentek.

Febr. hó 29-én Szabó György gyergyószentmiklósi főesperes plébános úr, az Alkoholelles Szövetség elnöke, az igazgató bevezető beszéde után nagyszámú ifjúság előtt ismertette az alkohol káros hatását s tevékeny munkálkodásra hívta fel őket. A Magyarországi Kath. Absztinens Keresztegyesületbe 14-en léptek be tagokul.

A tagok tagsági díjat nem fizettek. Az egyesület céljaira a következők adakoztak: Szlávik Ferenc 10 K-t, Becze István V. o. t. 3 K 04 f.-t, Gözsy Béla IV. o. t. 2 K 06 f.-t, Vellay Imre VI., Csiky Pál IV. o. t. 1—1 K-t, Domo-

kos Imre, Karda Mihály VI. o. t. 60—60 f.-t, Magyar Gerő VII., Kukuly József VI. o. t. 50—50 f.-t, Péter István VI. o. t. 40 f.-t, Molnár József VII., Dávid Lajos IV. o. t. 30—30 f. t, Porumba Jenő 24 f.-t, Bodó Lajos, Fried Sándor, Márton Péter VI., Becze György IV. o. t. 20—20 f.-t, Bálint Mihály, Kajtár Márton, Rudits Lóránd VI., Csiby Lajos, Veress Lajos V., Nagy Domokos IV. o. t. 10—10 f.-t és Hollanda Ödön V. o. t. 04 f.-t, összesen 21 K 98 f.-t.

4. Kiránduló Egyesület.

Vezető tanár: *Stoiber Ottó*. Az egyesület alakuló gyűlését 1915. október 2-án tartotta meg s pénztárossá Köllő Zoltán VIII. s ellenőrré Magyar Gerő VII. o. tanulót választotta meg. A tagok száma 31 volt s 1—1 korona tagsági díjat fizettek. Kirándulást a háborús viszonyok miatt nem rendeztünk.

XI.

KIMUTATÁS

a csíksomlyói r. k. iskolák pénzalapjában kezelt jutalmi alapítványok, valamint az igazgató kezelésében levő egyéb alapok és az intézet kebelében működő egyesületek vagyonáról.

A) Alapítványok.

	A keletkezés ideje	Az alapítvány címe	Bevétel		Kiadás	
			K	f.	K	f.
1	1881	1. Adorján Imre-féle jutalmi alapítvány.				
2		Alaptőke	176	79		
3		Az 1915. évi kamat	—	—		
		Jutalmazásra	—	—	6	—
		Összesen :	176	79	6	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	170	79	—	—
1	1886	2. Imets Fülöp Jákó-féle jutalmi alapítvány.				
2		Alaptőke	261	82		
3		Az 1915. évi kamat	11	55		
		Jutalmazásra	—	—	8	—
		Összesen :	273	37	8	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	265	37	—	—
1	1890	3. Béli Tivadar és társai jutalmi alapítvány.				
2		Alaptőke	258	61		
3		Az 1915. évi kamat	15	64		
		Jutalmazásra	—	—	10	—
		Összesen :	274	25	10	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	264	25	—	—

	A keletkezés ideje	Az alapítvány címe.	Bevétel		Kiadás	
			K	f.	K	f.
1 2	1903	4. Imets-kanonok-féle jutalmi alapítvány. *) Alaptőke . . . Az 1915. évi kamat Összesen : Álladék az 1915/16. tanév végén :	875	61 36 01 01		
1 2 3	1908	5. „Nagy Dénes fillérei” jutalmi alapítvány. Alaptőke . . . Az 1915. évi Jutalmazásra Összesen : Álladék az 1915/16. tanév végén :	380	64 56 — 24 24	10 10	— —
1 2 3	1909	6. Jakab Antal-féle jutalmi alapítvány. Alaptőke Az 1915. évi kamat Jutalmazásra Összesen : Álladék az 1915/16. tanév végén :	794	72 46 — 12 12	20 20	— —
1 2 3	1911	7. Történelmi jutalmi alapítvány. Alaptőke Az 1915. évi kamat Jutalmazásra Összesen : Álladék az 1915/16. tanév végén :	723	42 14 — 56 56	20 20	— —
1 2	1914	8. Kőszeghy László jutalmi alapítvány**). Alaptőke értékpapírban Kamat Összesen : Álladék az 1915/16. tanév végén :	900	— 28 24 24 24		
1 2	1915	9. Fáraó-Bóér jutalmi alapítvány**). Alaptőke értékpapírban és takarékbetétben Kamat Összesen : Álladék az 1915/16. tanév végén :	410	— 28 28 28 28		

*) Tanulmányi kirándulásokban résztvevők jutalmazására szolgál.

**) Az igazgató kezelésében.

	A keletkezés ideje	Az alapítvány címe	Bevétel		Kiadás	
			K	f.	K	f.
1	1915	10. Ágner Béla jutalmi alapítvány*.)				
2		Alaptőke értékpapírban és takaréketben	505	29		
		Kamat	18	58	—	—
		Összesen :	523	87	—	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	523	87	—	—

Jutalmazási célra is szolgál az 1906. évben létesített „Pál Gábor-féle alapítvány“ jelenlegi 5836 K 45 f. tőkéjének évi kamata is, amennyiben a kamat első sorban egy növendék ellátási díját fedezi, a fennmaradó résznek a fele pedig jutalmazási célra fordítható. Az idén is a kamat összes fennmaradó összegét a tőke gyarapítására fordítottuk.

B.) A l a p o k :

	A keletkezés ideje	Az alap címe	Bevétel		Kiadás	
			K	f.	K	f.
1	1878	1. Kölcsönkönyvtár-alap.				
2		Alaptőke értékpapírban .	8800	—		
3		Kamat	153	73		
4		Bevétel könyvhasználati díjakból .	207	79		
		Könyvek vételárában és könyvkötésre	—	—	305	04
		Összesen :	9161	52	305	04
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	8856	48		
1	1885	2. Zene-alap.				
2		Alaptőke értékpapírban .	1300	—	—	—
		Kamat	46	02	—	—
		Összesen :	1346	02	—	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	1346	02	—	—
1	1906	3. Céllövészeti-alap.				
2		Alaptőke értékpapírban és takaréketben	113	17		
		Kamat	4	60		
		Összesen :	117	77		
		Álladék az 1915—16. tanév végén :	117	77		

*) Az igazgató kezelésében. Az alaptőke idej gyarapodását l. Értesítőnk 16. l.-n.

C) A gimnázium kebelében működő egyesületek.

	A keletkezés ideje	Az egyesület címe	Bevétel		Kiadás	
			K	f.	K	f.
	1730	1. Mária-Társulat. Vagyonra nincs	—	—	—	—
1	1895	2. Önképzőkör.				
2		Alaptőke értékpapírban és takarékbetétben	363	67		
3		Kamat	15	37		
4		Tagsági és bírsági díjak	78	50		
		Folyóiratok előfizetésére és egyéb dologi szükségletekre	—	—	78	50
		Összesen :	457	54	78	50
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	379	04	—	—
1	1912	3. Alkoholelles Egyesület.				
2		Alaptőke értékpapírban és takarékbetétben	54	62		
		Kamat		130		
		Összesen :	55	92	—	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	55	92	—	—
1	1896	4. Kiránduló Egyesület. *)				
2		Alaptőke	5691	95		
		Az 1915. évi kamat	333	67		
		Összesen :	6025	62	—	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	6025	62	—	—

*) Az egyesület vagyonát a csíksomlyói r. kath. iskolák pénzalapja kezeli.

I. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Mennyiség	Rajz	Geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
10 Bokor János	2	3	3	1	1	3	3	2	3	—	1	
Bokor Zoltán	2	3	3	1	1	3	1	1	2	—	2	
Brüller Zakariás izr.	1	3	3	2	2	3	3	2	2	—	1	
Csiszér Dezső ism.	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	1	
Csorba József	2	3	4	3	3	3	3	2	3	—	2	
15 Dávid Gábor ism.	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	1	
Dávid Imre	2	3	3	2	2	3	2	2	2	2	1	
Farkas György ref.	2	3	3	2	2	2	2	2	1	1	1	
Farkas Lajos ref.	2	3	3	3	3	3	2	2	2	—	1	
Ferencz Ernő	1	2	3	1	1	1	2	1	1	—	1	
20 Ferenczy Károly	1	2	2	1	1	1	2	1	2	—	1	
Fodor Kálmán	2	3	3	2	2	2	3	2	2	—	2	
Fülöp Kálmán	2	3	3	1	1	2	3	2	2	—	1	
Gál Antal	2	2	2	2	2	3	3	2	2	—	1	
Gegő József	2	3	3	2	2	3	2	2	2	—	1	
25 Gombos István	2	3	4	2	2	3	2	2	2	—	1	
György István	2	3	3	3	2	3	4	2	2	—	1	
György Szilveszter	1	2	2	2	2	2	2	1	2	—	1	
Imre Lajos ism.	2	3	3	3	3	3	1	1	2	—	1	
Jakab Károly ism.	2	3	4	3	3	3	3	2	2	—	1	
30 Karda Károly	1	2	2	1	1	2	2	1	2	—	1	
Kánya László	3	3	3	2	2	3	2	2	2	—	1	
Kedves Gábor	3	3	4	3	3	3	2	2	2	—	1	
Keresztes Éde	1	4	4	3	2	3	3	2	1	—	1	
Kopacz, Béla	2	3	3	2	2	2	1	2	2	—	1	
35 Kovács Ambrus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	
Kovács Antal ism.	2	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1	
Kozma János	1	3	3	2	2	4	2	2	2	—	1	
Kömény János Lajos	2	3	4	3	3	3	3	2	2	—	1	
Kuna Benedek	3	3	3	3	3	4	3	2	2	—	2	
40 László János	3	3	3	3	3	4	3	2	3	—	1	
László Ferenc ref.	3	3	3	2	2	3	3	2	3	—	1	
Léhner Andor	1	2	3	2	2	2	3	2	2	—	1	
Lőrincz István	2	3	4	3	2	3	3	2	2	—	1	
Mihály László	2	3	4	3	3	3	2	2	2	—	1	
45 Miklós Árpád	2	2	3	2	2	2	2	1	1	2	1	
Miklós Sándor	2	2	2	2	2	1	2	1	2	—	1	

I. osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Mennyiség	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
	Nagy András György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Osváth Sándor	2	2	3	3	3	3	3	2	2	—	1
	Pál Antal	1	2	3	1	1	3	2	1	2	—	1
50	Petres Ignác	2	4	4	3	3	2	3	2	2	—	2
	Péli Albert	3	4	3	3	3	4	3	2	3	—	1
	Péter Jeremiás	1	1	2	1	1	1	1	1	1	—	1
	Portik Lajos	2	3	3	3	3	3	1	2	2	—	1
	Potótzky József	2	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1
55	Potótzky Pál	1	3	3	3	3	2	3	2	2	—	1
	Potovszky László	3	4	4	4	4	4	3	2	3	—	2
	Ráfáel Sándor izr.	1	2	3	3	3	3	3	2	3	—	2
	Rusz Sántha Elek	1	2	2	1	1	1	1	1	1	—	1
	Salamon Lajos	1	1	2	1	1	1	1	1	1	—	1
60	Sárig Domokos	1	2	2	1	1	2	2	1	2	—	1
	Schüle András	1	2	3	1	1	3	2	1	2	—	1
	Schwartz Pál izr.	1	2	2	2	2	2	1	2	1	—	1
	Szabó Mihály	3	3	4	3	3	3	3	2	2	—	2
	Szász Gergely	2	1	2	1	2	2	2	1	2	—	1
65	Szász József	2	3	3	1	2	3	3	2	2	—	1
	Szentes Árpád	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	1
	Székesi Bénéiam	2	3	3	3	3	3	3	1	2	—	1
	Tamásik János	3	3	3	2	3	3	3	2	2	—	1
	Tankó András	1	1	1	2	2	2	2	1	2	—	1
70	Tekse András	1	1	2	1	1	2	2	1	1	—	1
	Teutsch János	2	3	3	2	2	3	2	1	1	—	2
	Tischler József	1	2	3	2	2	1	3	1	1	—	1
	Tulit János	2	2	2	2	2	1	1	1	1	—	1
	Vass Zoltán	2	2	3	2	2	3	3	1	2	—	1
75	Vinkler Miksa izr.	1	3	3	2	2	3	2	2	2	—	2
	Virág Lőrinc	1	2	2	1	1	1	1	1	2	—	1
	Xántus László	2	2	2	2	2	3	2	1	2	—	1
	Szalai Béla mt.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—

Kimaradt : Antal Jenő és Csiki Gergely.

Összesen : 80.

II. osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Mennyiség	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
	Antal Gyula	1	2	2	1	2	1	1	2	1	—	1
	Bakcsi Károly	3	3	4	3	3	3	2	3	1	2	1
	Balázs András	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	1
	Balló István	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1
5	Bardocz István	2	2	3	2	1	2	2	3	2	—	1
	Beke J. Béla ism.	2	3	3	2	1	2	1	1	2	2	1
	Biró Sándor	3	3	4	3	2	3	2	2	2	2	2
	Botár Bálint	3	3	3	3	2	1	2	2	1	—	1
	Búzás Gergely	2	2	3	2	1	2	3	2	1	2	1
10	Csikó András	2	3	3	2	2	3	3	3	3	—	1
	Csiszer Csaba	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	2
	Csiszer Tivadar	1	1	2	1	1	1	1	2	—	—	1
	Csiszer Viktor ref.	2	4	4	3	3	3	2	3	1	—	1
	Dájbukát Gerő ö. kath.	1	2	3	1	1	2	2	3	2	—	1
15	Dájbukát Jenő ö. kath.	1	3	3	1	1	2	3	3	2	—	1
	Dávid Alajos ism.	3	3	3	3	3	3	3	1	2	—	1
	Dóczi Gábor ism.	3	3	3	3	2	3	2	2	2	—	1
	Domján Sándor g. kath.	3	3	4	3	2	3	4	3	2	—	1
	Ferencz József	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—	1
20	Fischer Richárd	3	3	4	3	3	3	2	3	2	—	1
	Fodor Elek	1	1	1	1	1	1	2	1	—	—	1
	Gaal Andor	1	2	2	1	1	1	2	2	1	—	1
	Gál János	1	2	2	1	1	1	1	2	1	—	1
	Gergely Viktor g. kath.	3	3	3	3	2	3	1	2	2	—	1
25	Grossberg Manó izr.	2	3	3	3	3	2	2	3	1	—	2
	György Ferenc	3	3	3	2	2	2	1	2	1	—	1
	Hajnód István	3	3	4	3	3	3	3	2	2	—	1
	Holló Lajos	3	4	4	3	2	3	3	3	2	—	1
	Illyés Rezső	3	4	4	3	2	4	3	3	3	—	1
30	Jakab István ism.	3	3	4	3	3	3	2	1	2	—	2
	Jakab Kálmán	3	3	4	3	3	3	3	2	3	—	1
	Kabdebó Tibor	2	2	2	1	2	1	2	3	2	—	1
	Kállay János	3	2	3	3	2	1	2	2	2	2	1
	Keresztesi Albert	2	3	3	2	1	3	2	2	2	—	1
35	Kovács János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
	Kovács Sándor ism. ref.	2	3	4	3	2	3	2	2	1	—	2
	Lázár Mihály	3	3	3	3	3	3	1	2	2	—	1

II. osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Mennyiség	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
	Májér Béla izr.	1	3	3	3	2	3	3	3	1	—	1
	Márkos László	2	3	3	2	2	2	2	3	1	—	1
40	Merza Endre	2	3	3	2	2	2	2	3	1	2	1
	Németh Ferenc	3	3	4	3	3	4	3	2	1	—	2
	Orbán Ernő	3	3	4	3	2	3	2	3	2	2	1
	Orbán Gáspár	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2	1
	Orbán János	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	1
45	Oláh Béla	3	4	3	3	2	4	3	2	1	—	1
	Pálffy Gábor	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	1
	Pétes Dénes	2	2	2	2	2	1	1	2	2	—	1
	Salamon Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
	Sándor Pál	2	3	3	3	2	3	2	3	2	2	1
50	Schmidt Gyula	2	3	3	3	3	2	2	3	1	2	1
	Simon István	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Szakács Géza	3	3	3	3	3	2	3	3	2	—	1
	Tankó Bálint	1	1	1	1	1	1	2	2	2	—	2
	Vaszi Miksa	3	3	3	3	2	3	3	3	2	—	1
	Vitos Rezső	2	2	3	2	2	1	2	2	1	—	1
55	Zsigmond Károly	2	3	3	3	2	2	3	3	2	—	1

Kimaradt: Barcsay Imre, Császár László, Réthy Balázs és Szász István.

Meghalt: Eszenyi Antal.

Összesen: 61.

III. A.) osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiség	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	Aczél István Vilmos	2	3	3	2	3	2	3	3	2	—	—	—	—	1
	Ambrus József	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	—	—	—	1
	Antal Áron	1	2	2	1	2	1	2	2	2	1	—	—	—	1
	Bakó Gábor	1	3	3	3	2	1	3	3	3	—	—	—	—	1
5	Bakó Kálmán	1	2	3	3	2	1	2	3	2	—	—	—	—	1
	Balla Antal	1	3	3	3	2	3	3	1	1	—	—	—	—	2
	Bartalis József ism.	1	2	3	3	2	3	3	2	2	2	—	—	—	1
	Beke Gábor	1	2	2	2	1	1	2	2	2	—	—	—	—	1
	Borbándi Imre	1	3	4	4	2	3	4	3	3	2	—	—	—	1
10	Botár Vilmos	1	1	2	2	1	2	2	2	1	—	—	—	—	1
	Csiby László	2	3	4	3	3	2	4	3	1	—	—	—	—	1
	Csíki Zoltán	1	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	—	—	1
	Csiszér Miklós ref.	2	3	3	3	2	2	3	2	3	1	—	—	—	1
	Csorba Lajos	1	2	3	3	3	3	3	3	2	—	—	—	—	1
15	Dobribán Lukács ö. kath.	2	3	2	3	2	2	2	1	1	2	—	—	—	2
	Dományáncz Péter	1	2	3	2	2	3	3	1	2	1	1	—	—	1
	Ferencz Gyárfás	1	3	3	3	2	2	2	3	2	—	—	—	—	1
	Fodor Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
	Gál József	1	2	2	1	1	2	2	3	2	—	—	—	—	1
20	Gál László	2	3	3	2	1	2	3	3	1	—	—	—	—	1
	Hidegh József	3	3	4	4	3	3	3	3	2	—	—	—	—	1
	Holló Béla	3	3	4	4	3	3	4	3	1	—	—	—	—	1
	Jakab József	2	3	4	4	3	3	4	3	3	2	—	—	—	1
	Katona József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
25	Keresztes Antal	2	3	4	4	3	2	4	3	2	—	2	—	—	1
	László Ferenc	2	2	3	2	2	2	3	2	2	—	2	—	—	1
	László József	3	3	4	3	3	3	4	2	3	—	—	—	—	1
	László I. Lajos	2	2	3	2	3	3	3	3	2	—	2	—	—	1
	Magyari Gyula	3	3	4	4	4	3	4	3	2	2	—	—	—	1
30	Miklós Gyula	3	3	4	3	3	2	3	2	3	2	—	—	—	1
	Novák Rezső	3	3	4	3	4	3	4	2	3	—	1	—	—	1
	Orbán Ferenc	2	3	3	2	2	2	3	3	1	1	—	—	—	1
	Peterka Ferenc ág. ev.	2	3	3	3	2	2	3	3	1	2	—	—	—	1
	Péter Gyula	3	3	4	4	3	3	3	3	3	—	—	—	—	1
35	Péter Pál	1	2	3	2	2	2	2	1	2	1	2	—	—	1
	Sándor Márton	1	2	2	2	1	3	2	2	2	—	—	—	—	1
	Sárosi Mihály	1	1	2	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	1

III. A.) osztály.

A tanuló neve		Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	Stöckl Bálint	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1
	Szabó Gyula ref.	2	3	4	3	2	2	4	3	2	—	—	—	—	1
40	Sztojka István g. kath.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	—	—	—	1
	Tamás Antal	2	3	4	4	3	2	3	1	1	—	—	—	—	1
	Tőke Benjámín	1	1	2	1	1	1	2	2	1	—	—	—	—	1
	Veress Károly	1	3	4	4	3	3	3	3	3	—	—	—	—	1
	Völgyi István	2	3	3	2	2	2	4	3	2	2	—	—	—	1
45	Seres János mt.	1	2	2	3	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—

Kimaradt : Elekes Lajos.

Összesen : 46.

III B.) osztály.

A tanuló neve		Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	Antal Adolf	2	3	3	3	3	3	3	2	2	—	2	—	—	1
	Balási Sándor	2	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	—	1
	Balla Imre	2	3	3	3	3	3	3	2	2	—	2	—	—	1
	Balogh Zoltán	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	—	—	—	1
5	Bara Lajos	1	2	3	2	1	2	3	2	1	2	—	—	—	1
	Bene István	1	2	2	3	2	2	2	2	1	1	—	—	—	1
	Bécsi Sándor	1	1	2	2	1	2	1	1	1	—	—	—	—	1
	Biró Antal	1	2	3	3	3	3	2	2	2	2	—	—	—	1
	Botár Gergely	2	2	2	3	3	2	3	2	2	—	—	—	—	1
10	Csedő Béla	1	2	3	3	1	2	2	1	1	—	2	—	—	1
	Csedő Imre	2	3	4	4	2	3	4	3	2	2	—	—	—	2
	Dávid Dénes	3	3	4	4	3	3	3	2	1	—	—	—	—	1
	Deáky Lajos	3	3	3	3	3	3	3	1	1	—	—	—	—	1
	Fekete József	1	2	2	2	1	1	2	2	2	—	—	—	—	1
15	Ferencz Sándor	2	2	4	3	3	3	3	2	1	2	2	—	—	1
	Fried Miklós izr.	2	3	3	3	3	2	4	2	3	—	1	—	—	1
	Imets Lajos	1	2	2	2	1	1	1	1	2	—	—	—	—	1
	Imre Elek	3	3	3	3	3	3	3	2	1	—	—	—	—	1
	Köllő András	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2	—	—	—	1
20	Lajos Zoltán	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2	2	—	—	1
	László István	3	3	3	3	3	2	3	2	2	—	—	—	—	1
	László Péter	1	3	3	3	3	2	3	3	3	1	—	—	—	1
	Lux István ism.	3	4	4	4	4	3	4	2	2	—	—	—	—	1
	Nagy Béla	3	4	4	4	4	3	4	3	3	2	—	—	—	1
25	Nock Ferenc	3	3	3	3	3	3	4	3	2	2	—	—	—	1
	Pál Domokos	3	4	4	4	3	3	4	2	3	2	—	—	—	1
	Pál József	2	3	3	3	3	2	3	3	2	—	—	—	—	1
	Páll Márton	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
	Péter Balázs	3	3	3	3	3	3	4	2	3	—	—	—	—	1
30	Potóczy Gyula	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—	1	—	—	1
	Prohászka Károly	2	4	4	3	3	3	4	3	3	—	—	—	—	1
	Salamon Árpád	2	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	—	—	1
	Stefanovits István	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1	1	1
	Stuhlmüller László	3	3	3	3	2	3	3	1	2	—	2	—	—	1
35	Szatmáry József	1	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	1
	Szepesi László	3	3	4	3	2	3	2	2	2	—	—	—	—	2
	Takács István ref.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—	1	—	—	1

III. B.) osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiség	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
40	Toma Ferenc	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	—	—	—	1
	Vargyasi András	2	3	3	3	3	3	3	2	2	—	—	—	—	1
	Veress József ref.	2	2	3	3	2	1	3	2	2	—	—	—	—	1
	Wéger Dezső	1	2	2	2	2	2	2	2	2	—	1	—	—	1
	Zakariás Lukács ö. kath.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	—	—	—	1

Kimaradt : György Zsigmond, Imre Dénes és Nagy Géza.

Összesen : 45.

IV. osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiség	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	Antal Béla	2	3	3	3	3	2	2	2	1	—	—	—	—	2
	Antal Elemér	3	3	3	3	2	3	3	2	2	1	2	—	—	2
	Ábrahám József	3	2	3	3	2	3	2	2	2	—	—	—	—	1
	Becze György	1	2	2	2	1	1	1	2	2	1	—	1	1	1
5	Benedek Péter	2	2	2	2	1	2	1	2	2	—	—	1	1	1
	Bokor Vidor	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	2	—	—	1
	Botár Elek	3	2	3	3	2	3	3	3	2	—	—	—	2	1
	Botár Simon	3	3	3	3	3	3	3	3	1	—	—	—	—	1
	Burista Ferenc	3	3	3	3	3	1	2	2	2	—	—	—	1	1
10	Császár József	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	—	—	1
	Csiky Pál	2	3	3	3	1	3	3	2	3	—	—	2	—	1
	Csiszér Imre	3	3	4	4	3	4	4	3	2	—	—	—	—	2
	Darvas Béla	3	2	3	3	3	3	1	1	2	—	—	—	—	2
	Darvas Ferenc	2	3	3	3	3	3	2	2	1	2	—	—	—	1
15	Dávid Lajos	3	3	4	4	3	3	3	2	1	2	—	—	—	1
	Eröss Lajos	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	—	—	—	1
	Élthes András	1	3	3	3	2	3	2	1	3	1	—	—	—	1
	Fodor Donát	1	1	2	3	2	3	1	1	1	—	—	—	—	1
	Fodor Vilmos	3	3	4	3	3	4	3	2	2	—	—	2	—	2
20	Gál Domokos	2	3	3	4	3	3	2	3	1	—	—	—	—	1
	Gál Sándor	3	4	4	4	3	4	4	3	3	—	—	—	—	2
	Gáspár Jenő	2	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	—	—	1
	Gözszy Béla	2	1	2	1	1	1	1	1	2	1	—	1	—	1
	Grossman László ^{iszr.}	1	2	3	1	1	2	2	2	2	—	—	1	—	1
25	Hajnódi Mihály	3	3	4	3	3	3	3	3	2	—	—	—	—	1
	Holló Mátyás	3	3	4	4	3	3	2	3	2	—	—	—	—	2
	Hozó Albert ism.	3	3	3	2	3	3	1	3	1	—	—	—	—	2
	Imecs András	1	2	3	3	1	1	1	1	2	1	2	2	—	1
	Imets Gábor ism.	2	3	3	3	3	3	2	3	2	—	—	—	—	1
30	Imecs János	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	—	—	—	1
	Imre József	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1
	Imre Jenő	3	3	3	3	2	3	2	2	3	—	—	—	3	1
	Jakab Ferenc	3	3	4	4	3	4	3	3	1	—	—	—	—	1
	János András	2	2	2	1	2	1	1	1	1	—	—	—	—	1
35	Józsa Alajos	3	4	4	3	4	4	3	3	3	2	—	—	—	2
	Keresztes András	2	3	3	3	3	3	3	1	2	2	—	2	1	1
	Keul Endre	3	3	4	4	3	3	4	3	2	—	—	—	—	1

IV. osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyviség	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	Kovács Károly	2	2	3	3	2	3	2	1	2	—	2	—	—	1
	Kovács Pál	2	1	2	1	1	2	2	2	3	—	—	—	—	1
40	Kristó Antal	2	1	2	3	1	1	1	2	3	—	—	—	—	1
	Kristó Károly	1	3	3	2	2	3	2	1	1	1	2	—	—	2
	Lázár Ferenc	3	4	4	4	4	4	4	2	2	2	—	—	—	2
	Markovits Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1
	Mánya József	3	3	4	4	3	3	2	1	1	2	—	—	—	1
45	Mánya László ism.	2	3	3	3	3	3	1	1	1	1	—	—	—	1
	Márton György	2	3	3	3	2	2	2	2	3	—	—	—	—	1
	Miklós István	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	—	1
	Nagy Domokos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	1
	Orbán István	3	3	4	3	3	3	3	2	3	—	—	—	—	1
50	Orosz János	3	3	4	3	3	3	2	3	1	2	—	—	—	1
	Pál Gyula	2	3	3	3	3	2	2	1	2	—	—	2	1	1
	Petres József	3	3	4	3	3	3	3	3	3	—	—	—	—	2
	Rusuly Dénes ism.	3	3	3	3	3	3	2	2	3	—	—	—	—	1
	Salló József	3	3	3	3	3	3	2	1	2	—	—	—	—	1
55	Sándor Géza	3	3	4	3	3	3	2	1	3	—	—	—	—	1
	Sándor János g. kath.	3	3	4	3	3	3	3	2	2	—	—	—	—	1
	Schobert Zoltán	1	1	1	1	1	2	1	2	2	—	—	—	—	1
	Szász Ferenc	3	3	4	3	3	3	3	3	2	—	—	—	—	1
	Szekeres Gergely	2	2	3	2	1	2	2	2	2	2	—	3	3	1
60	Székesi Imre	3	3	4	4	3	3	3	3	2	—	—	—	—	1
	Szopos Sándor	3	3	4	3	3	3	3	3	1	—	—	—	—	2
	Szőcs Ignác ism.	3	3	4	3	3	3	3	2	1	—	—	—	—	1
	Szőcs János	3	3	4	3	3	3	3	3	2	—	—	—	—	1
	Szvboda József	1	2	3	2	1	2	2	1	2	—	—	1	1	1
65	Tankó Imre	1	3	3	2	2	2	1	2	2	1	—	—	2	1
	Trohán Antal	2	2	3	3	3	3	2	2	2	—	—	—	—	1
	Vágási József	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	—	1
	Váncsa András	2	3	3	3	2	3	3	2	2	—	—	—	—	1
	Várhegyi Gyula	2	3	4	3	3	3	3	2	2	—	—	—	—	2
70	Végh Jenő	3	3	4	4	3	3	3	3	3	—	—	—	2	1
	Virág Lajos	1	3	3	3	2	2	2	1	2	—	—	—	2	1
	Zeigmond Kálmán	1	1	1	2	1	1	1	1	1	—	—	—	—	1
	Seres János mt.	1	1	2	1	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—

Kimaradt: Tőke Dénes. Vizsgálatlan maradt: Mihály László. Meghalt: Gál Kálmán.

Összesen : 76.

V. osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	András József	2	3	3	3	—	—	3	2	3	3	3	—	—	—	—	1
	Antal Árpád	1	3	4	—	1	2	3	2	2	1	2	—	—	—	2	1
	Antal Dezső	3	3	4	—	3	2	3	3	3	3	2	2	—	—	—	3
	Apponyi Imre ref.	1	3	3	3	—	—	3	3	3	3	2	—	—	—	1	1
5	Bartalis József	3	4	4	—	3	1	4	3	2	3	2	—	—	—	—	1
	Becze István	2	2	3	2	—	—	1	1	2	1	2	1	—	—	2	2
	Bogdán József	3	3	4	—	3	2	3	3	3	3	2	—	—	—	—	1
	Csató Antal	2	3	3	3	—	—	2	2	2	2	—	—	—	—	—	1
	Csiby Lajos	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Csomortány László	2	3	4	—	3	1	4	3	4	3	1	—	—	—	—	2
	Deáky Béla	3	3	3	—	2	3	3	2	3	2	1	—	—	—	—	1
	Deáky Vidor ism.	2	3	4	—	3	1	3	3	3	2	1	—	—	—	—	1
	Dobos Jenő	2	3	3	—	2	3	3	3	2	3	1	1	2	—	2	2
	Dóczy András	3	3	3	—	3	1	3	3	4	3	3	2	2	—	—	1
15	Elekes Imre	2	3	3	—	2	2	3	3	3	3	2	1	—	—	—	1
	Fazakas Dénes	1	1	2	1	—	—	1	1	2	1	2	—	2	—	1	1
	Fejér Imre	3	3	4	—	3	1	4	3	4	4	2	1	—	—	—	1
	Ferencz Pál	3	3	3	—	3	2	3	2	3	3	2	—	—	—	—	1
	Gáspár Lajos	2	3	4	—	2	1	3	2	3	3	1	—	—	—	2	1
20	Gergely György, kath.	3	3	3	4	—	—	3	3	3	3	1	—	—	—	—	2
	Hollanda Ödön	3	3	4	—	2	3	3	3	3	3	1	1	—	—	2	1
	Kajcsa Sándor	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Keresztes Lajos ref.	3	3	4	—	3	3	4	3	3	3	1	—	—	—	2	1
	Klein Rezső izr.	1	3	3	—	1	2	2	1	3	3	2	—	—	—	—	2
25	Kovács Antal	1	2	2	2	—	—	2	1	2	1	2	—	—	—	—	2
	Orbán Vencel ism.	2	3	3	2	—	—	2	2	3	3	2	2	—	—	—	1
	Részegh József	2	2	3	3	—	—	2	2	2	2	1	—	—	2	3	1
	Sántha Gergely	2	3	3	—	2	2	3	3	3	2	1	2	—	—	3	2
	Sántha Imre g. kath.	2	2	2	2	—	—	2	1	3	1	1	—	—	—	—	3
30	Szabó András ism.	3	3	4	—	3	2	3	3	3	3	1	—	—	—	—	1
	Szabó István	1	3	3	—	1	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	1
	Szász Károly	3	4	4	—	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	—	1
	Szász Lajos	2	3	3	3	—	—	3	3	2	3	3	2	—	—	—	1
	Vargyassy László	3	3	3	3	—	—	2	1	2	2	1	1	1	—	1	1
35	Veress Lajos	1	1	1	1	—	—	1	1	2	1	1	—	—	—	1	2

Kimaradt: Xántus Vilmos. Vizsgálatlan maradt: Bocskor Ferenc és Szabó Lajos.

Összesen: 38.

VI. osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiség	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv.	Gyorsírás	Magaviselet
	Antal Ferenc	3	3	3	3	—	—	3	2	3	3	3	2	—	—	2	1
	Antal Károly	2	2	3	3	—	—	3	2	2	3	1	1	—	—	—	1
	Barcsai József	2	3	3	—	3	1	3	3	3	3	3	2	—	—	—	2
	Bálint Mihály	1	2	2	—	1	1	2	2	3	3	2	2	—	—	—	1
5	Beke Benjámín	2	3	3	3	—	—	2	2	2	3	3	—	—	—	—	2
	Benkes Benjámín	2	3	3	3	—	—	3	2	3	3	3	2	—	—	—	2
	Bodó Gábor	3	3	3	—	3	1	3	3	3	3	2	—	—	—	—	2
	Bodó Lajos	1	2	2	3	—	—	2	1	2	2	1	1	—	—	—	1
	Borbáth Jenő	3	3	3	3	—	2	3	2	3	3	2	—	—	—	—	2
10	Búzás Márton	2	3	3	3	—	—	3	2	3	3	3	—	—	—	1	2
	Czikó László	3	4	4	—	3	2	3	3	4	4	3	2	—	—	—	2
	Dóczy Lajos	2	3	3	—	3	1	3	3	3	3	3	—	—	—	—	1
	Domokos Imre	2	2	3	3	—	—	3	2	2	2	2	—	—	—	1	1
	Fejér Ferenc	3	3	3	—	3	1	3	3	3	3	1	1	—	—	—	1
15	Ferencz Árpád	2	3	3	—	3	2	3	3	3	3	3	1	—	—	—	2
	Ferenczi László	3	3	3	—	3	1	3	3	2	3	1	—	—	—	—	1
	Filó János ref.	1	1	3	3	—	—	3	2	3	2	1	—	—	—	1	1
	Fried Sándor izr.	1	3	3	—	3	2	3	3	3	3	3	—	1	—	—	1
	Kajtár Márton	1	1	1	2	—	—	1	1	2	1	2	1	—	1	—	1
20	Karda Mihály	1	1	1	2	—	—	1	1	1	1	2	1	—	1	—	1
	Kádár Rezső	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1	—	1
	Kozma Gyula	1	1	2	—	1	2	1	1	3	3	2	—	1	—	—	1
	Kukuly József	2	3	3	—	1	2	3	3	2	3	3	2	—	—	—	1
	Lányi Ferenc	3	4	3	—	3	2	3	3	3	4	3	—	—	—	—	1
25	Lux József	3	3	3	—	3	1	3	3	3	3	1	—	—	—	—	2
	Márton Péter	2	3	3	3	—	—	3	2	2	3	3	1	—	—	2	1
	Morvay László	3	4	4	—	3	2	3	3	2	3	3	—	—	—	—	2
	Orbán Ignác	3	3	3	—	3	2	3	3	3	3	2	1	—	—	—	1
	Péter István	1	2	2	2	—	—	2	1	1	1	2	—	—	—	1	1
30	Péterffy Sándor	1	1	1	3	—	—	2	2	2	3	2	2	—	1	—	1
	Porumba Jenő	1	3	3	—	2	2	3	2	2	3	2	—	1	—	1	1
	Rudovics Loránt	2	3	3	—	3	1	3	3	3	3	2	—	—	—	—	2
	Takács Lajos ref.	1	3	3	3	—	—	3	2	3	3	1	—	1	—	—	1
	Vellai Imre	2	3	3	—	3	2	3	1	3	2	1	—	—	—	—	1

Kimaradt : Balázs József, Bartha Károly és Császár Nándor.

Vizsgálatlan maradt : Hunyadi László mt. és Péli Béla.

Összesen : 39.

VII. osztály.

A tanuló neve		Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Egészségtan	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	Bálint Dezső	2	3	3	—	3	3	3	2	3	3	2	1	2	—	—	—	1
	Bors Ádám	2	3	3	—	2	3	3	2	3	3	2	2	1	—	—	—	1
	Erőss Sándor	2	3	3	—	2	2	3	3	3	3	2	1	2	—	—	—	1
	Fejér Béla	1	2	2	—	2	2	1	1	1	2	2	—	—	—	—	—	1
5	György Béla	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	1
	Imets László	1	2	3	—	2	1	2	1	2	2	1	2	1	1	1	—	1
	Magyari Gerő	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
	Molnár József	1	3	3	—	3	1	2	2	2	2	1	2	1	1	—	—	1
	Molnár László	1	1	2	—	2	1	2	1	2	2	2	1	—	—	—	—	1
10	Orbán Béla	1	1	1	—	1	2	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
	Péter Sándor	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	1
	Román Domokos	2	2	3	—	2	2	2	2	3	3	2	2	1	—	—	—	1
	Ugron Béla	1	2	3	—	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	—	—	1
	Nagy Erzsébet mt.	2	3	3	—	2	3	3	2	3	3	—	—	—	—	—	—	1

Magánvizsgát tett : Főrcs János, Miska Vilmos és Tompos István.
Meghalt Kegyes József.

Összesen : 18.

VIII. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótló írod.	Görögpótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természettan	Menyiség	Filozófiai propedeutika	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
Csiky József	1	2	2	—	1	2	1	1	2	3	1	2	—	—	—	—	1
Fazakas János	2	1	2	2	—	—	2	1	2	1	3	1	1	—	—	—	1
Fejér Emil	3	3	3	—	3	2	3	3	3	3	3	1	1	—	—	—	1
Fejér Sándor	3	3	3	—	3	1	3	3	3	3	3	1	1	—	—	—	1
5 Keresztes Károly	2	3	3	—	2	2	2	2	2	3	2	2	—	—	—	—	1
Köllő Zoltán	1	2	2	—	1	2	2	1	3	3	2	1	1	—	1	—	1
Harkovits Árpád	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Merza Ferenc	1	3	3	—	3	2	2	2	2	3	3	2	2	—	—	—	1
Rusz Sándor Lajos	2	3	3	—	2	1	3	3	3	3	3	2	1	—	—	—	1
10 Veress Ádám	1	2	2	3	—	—	1	2	3	3	3	1	1	—	—	—	1
Simon Irén ízr. mt.	1	1	1	1	—	—	1	1	3	2	1	—	—	—	—	—	—

A tanfolyamon résztvett s osztályvizsgát tett: Antal Kálmán, Bocskor Dávid, Bors Ádám, Eröss Sándor, Incze János, Kajtsa István, Kinczler Gyula ref., Kósa Tamás, Kozán Imre, Magyar Gerő, Molnár László, Péter Sándor, Pfeiffer Jenő, Ráduly Zoltán, Román Domokos, Simon József, Szász Lajos és Tompos István.

Vizsgálatlan maradt: Incze Zoltán mt. és Ujvárosi Márton mt.

Meghalt: Demény István mt.

Összesen: 32.

A nyilvános és magántanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

1. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.

Osztály		I.	II.	III. A.	III. B.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I—VIII.	
Nyilvános tanulók	Felvétetett		79	61	45	45	76	38	38	15	11	408
	Az iskolai év folyamán	magántanuló lett	—	—	—	—	1	—	—	1	1	3
		önként kimaradt	2	4	1	3	1	1	3	—	—	15
		tanács folytán távozott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		kizáratott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		betegség	—	1	—	—	1	—	—	1	—	3
		baleset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		öngyilkosság	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		következtében meghalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Az osztályvizsgálatról elmaradt		—	—	—	—	1	2	1	—	—	4
	Június, illetőleg május hónapban osztályvizsgálatot tett		77	56	44	42	72	35	34	13	10	383
	Pótló osztályvizsgálatot tett		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen osztályvizsgálatot tett		77	56	44	42	72	35	34	13	10	383
Magántanulók	Felvétetett	fiú	1	—	1	—	—	—	1	2	20	25
		leány	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
	Osztályvizsgálattal	fiú	1	—	1	—	1	—	—	3	18	24
		leány	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2

4. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása honosság és szülőjük (gyámjuk, ill. más törvényes gondviselőjük) állandó lakóhelye szerint.

Osztály				I.	II.	III. A.	III. B.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I—VIII.	
Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók száma, akiknek szülője (gyámja, ill. más törvényes gondviselője) állandóan	összes száma			78	56	45	42	73	35	34	17	29	409	
	k ö z ü	magyar honos volt	magyarországi	illetőségű	77	56	45	42	71	35	34	17	29	406
			horvát-szlavon-oroszági		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	külföldi honos volt			1	—	—	—	2	—	—	—	3		
	k ü l f ö l d i	ugyanazon	községben (az iskola székhelyén)	l a k o t t	16	18	8	10	13	9	14	6	8	102
			vármegye más községében .		57	31	31	22	50	18	16	10	18	253
		a magyar anyaország más törvényhatóságában			4	7	6	10	8	8	4	1	3	51
		Horvát-Szlavon-oroszágban			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		külöldön, még pedig	Ausztriában		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Romániában		1	—	—	—	2	—	—	—	—	3		

5. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása törvényhatóságokként szülőjük (gyámjuk, ill. más törvényes gondviselőjük) magyarországi állandó lakóhelye szerint.

O s z t á l y		I.	II.	III. A.	III. B.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I—VIII.
M a g y a r a n y a o r s z á g	a.) V á r m e g y é k										
	Csik vm. .	73	49	39	32	63	27	30	16	26	355
	Alsó-Fehér vm.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
	Arad vm.	—	—	1	—	1	—	—	—	1	3
	Besztercze-Naszód vm.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	Békés vm.	—	—	1	1	1	—	—	—	—	3
	Bihar vm.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
	Brassó vm.	—	1	—	—	1	—	—	—	1	3
	Csanád vm. .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	Háromszék vm.	3	1	2	3	1	6	1	1	1	19
	Hunyad vm.	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
	Kolozs vm.	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
	Krassó-Szörény vm.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Maros-Torda vm.	—	1	—	—	1	1	—	—	—	3
	Nagy-Küküllő vm.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
	Szatmár vm.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Torda-Aranyos vm.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Udvarhely m.	1	2	1	—	—	—	—	—	—	4	
b) Városok											
	Budapest fő- és székváros	—	—	—	1	1	—	1	—	—	3
	Kolozsvár thj. v.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Összesen :		77	56	45	42	71	35	34	17	29	406

8. Ismétlők, a görögpótló tárgyak tanulói, magaviselet és mulasztások osztályonként.

O s z t á l y	A z o s z t á l y v i z s g á l a t o t t e t t										
	nyilvános és magán- tanulók közül		n y i l v á n o s t a n u l ó k							á l t a l	
			k ö z ü l								
			a magaviseletből			egy órát sem	csak igazoltan	igazolatlanul	igazoltan	igazolatlanul	
	ismétlő volt	a görögpótló tárgyakat tanulta	jó	szabályszerű	kevésbé szabályszerű						
	osztályzatot kapott					mulasztott					mulasztott órák száma
I.	7	—	64	13	—	27	47	3	776	7	
II.	5	—	50	6	—	15	38	3	1003	15	
III. A.	1	—	42	2	—	5	37	2	795	4	
III. B.	1	—	40	2	—	13	22	7	452	54	
IV.	5	—	58	14	—	20	50	2	1881	21	
V.	3	20	27	6	2	8	24	3	1052	9	
VI.	—	20	22	12	—	2	31	1	864	1	
VII.	—	14	13	—	—	—	12	1	371	5	
VIII.	—	15	10	—	—	3	7	—	114	—	
I--VIII.	22	69	326	55	2	93	268	22	7308	116	

9. Az osztályvizsgálatot tett tanulók előmenetele osztályonként.

O s z t á l y	A z o s z t á l y v i z s g á l a t o t t e t t													
	nyilvános és magántanulók							nyilvános tanulók közül						
	Összes száma	k ö z ü l							a francia nyelvet az egészseg-tant	a szabadkézi rajtot	a gyors-írást	az éneket	a zenét	a céllövészeten oktatást nyert
		minden egy két több												
		rendes tantárgyból												
		jeles	jó	elég.	elégtelen									
osztályzatot kapott							mint rendkívüli tantárgyat legalább elégséges eredménnyel tanulta							
I.	78	4	17	41	11	4	1	—	—	10	—	77	5	—
II.	56	3	9	29	9	5	1	—	—	1	—	56	13	—
III. A.	45	3	5	22	2	7	6	1	—	4	1	18	7	—
III. B.	42	—	12	19	5	1	5	1	—	10	1	15	10	—
IV.	73	2	11	36	12	6	6	12	—	20	13	20	8	—
V.	35	3	4	14	9	2	3	3	—	5	16	13	6	—
VI.	34	—	4	27	—	2	1	4	—	9	7	15	4	—
VII.	17	3	3	11	—	—	—	1	13	6	—	9	3	—
VIII.	29	1	4	24	—	—	—	1	—	1	—	7	—	—
I.-VIII.	409	19	69	223	48	27	23	23	13	66	38	230	56	—

10. A tanulásban tett részletes előmenetel.

T a n t á r g y	I. osztály				II. osztály				III. A. osztály			
	j e l e s	j ó	e l é g s é g e s	e l é g t e l e n	j e l e s	j ó	e l é g s é g e s	e l é g t e l e n	j e l e s	j ó	e l é g s é g e s	e l é g t e l e n
Vallástan . .	30	36	12	—	13	19	24	—	23	14	8	—
Magyar nyelv	9	23	42	4	7	11	34	4	6	13	26	—
Latin nyelv	5	20	42	11	6	7	29	14	3	10	18	14
Német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	7	12	17	9
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	11	18	14	2
Földrajz . .	24	27	26	1	14	10	32	—	10	18	17	—
Természetrájs	21	32	24	1	15	25	16	—	—	—	—	—
Mennyiségtan .	14	18	41	5	16	12	25	3	5	11	19	10
Rajzoló geometria	14	34	28	2	11	25	19	1	10	12	23	—
Testgyakorlás	29	48	—	—	6	22	26	—	13	18	13	—

T a n t á r g y	III. B. osztály				IV. osztály				V. osztály			
	j e l e s	j ó	e l é g s é g e s	e l é g t e l e n	j e l e s	j ó	e l é g s é g e s	e l é g t e l e n	j e l e s	j ó	e l é g s é g e s	e l é g t e l e n
Vallástan . .	17	14	11	—	17	21	35	—	9	15	11	—
Magyar nyelv	6	14	18	4	11	14	45	3	4	4	25	2
Latin nyelv	4	10	20	8	4	12	34	23	3	3	17	12
Görög nyelv .	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	6	1
Görögpótló irodalom	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	11	—
Görögpótló rajz	—	—	—	—	—	—	—	—	6	9	5	—
Német nyelv	4	9	24	5	11	9	42	11	5	8	18	4
Történelem	12	9	19	2	18	14	39	2	9	9	17	—
Földrajz . .	10	12	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természetrájs	—	—	—	—	10	14	43	6	2	12	18	3
Mennyiségtan .	3	14	17	8	19	25	25	4	8	7	19	1
Rajzoló geometria	11	23	8	—	25	28	20	—	—	—	—	—
Testgyakorlás	13	21	8	—	23	34	15	—	16	15	4	—

T a n t á r g y	VI. osztály				VII. osztály				VIII. osztály			
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen
Vallástan	12	12	10	---	9	6	2	---	9	11	9	—
Magyar nyelv	6	5	20	3	5	4	7	1	7	7	15	—
Latin nyelv	4	4	24	2	4	2	11	---	4	10	15	—
Görög nyelv	---	3	11	---	3	---	---	---	3	2	9	—
Görögpótló irodalom	4	1	15	---	1	8	4	1	5	6	4	—
Görögpótló rajz	9	11	---	---	3	7	4	---	5	9	1	—
Német nyelv	4	5	25	---	5	5	7	---	7	13	9	—
Történelem	7	12	15	---	8	5	4	---	12	13	4	—
Természetrajz	2	13	18	1	---	---	---	---	---	---	---	—
Természettan	---	---	---	---	5	4	8	---	4	9	16	—
Mennyiségtan	4	4	24	2	4	5	8	---	5	5	19	—
Filozófiai propedeutika	---	---	---	---	---	---	---	---	3	8	18	—
Testgyakorlás	9	12	13	---	8	4	---	---	6	4	---	—

XIV.

ÉRETTSÉGI VIZSGÁLAT.

A rendes érettségi vizsgálatra jelentkezett növendékek írásbeli vizsgálata május 15—17. napján volt.

Az írásbeli tételek a következők voltak :

a.) A magyar nyelvből és irodalomból A költői leírás módjai Petőfi költészetében. Eredmény : 2 jó, 2 elégséges, 1 elégtelen.

b.) A latin nyelvből és irodalomból : Ciceronis In Verrem IV. c. 33. Eredmény : 2 jeles, 1 jó, 2 elégséges.

c.) A mennyiségtanból : 1. Sima, vízszintes felületen 36 m. sebességgel eldobott kő másodpercenként 0.4 m.-t veszít sebességéből. Hány másodperc múlva áll meg és mekkora utat szalad meg ez idő alatt?

2. Valamely síkon levő várnak két bástyája, A és B, egymástól 650 m. távolságra van. A két bástyáról az ellenséges tábor centruma oly irányban látszik, hogy ezek az irányok a két bástyát összekötő egyenessel $82^{\circ} 31' 20''$ -nyi, illetőleg $85^{\circ} 24' 16''$ -nyi szöget alkotnak. Milyen távolságra van az ellenséges tábor centruma a két bástyától. Eredmény : 3 jeles, 2 elégséges.

A szóbeli vizsgálat június 27 én volt. Ezen Szentimrei István tanker. kir. főigazgató elnökölt s a státust Péter János dr., kézdivásárhelyi r. kath. főgimn. igazgató képviselte.

A vizsgálat eredménye a következő a.) *jelesen érett* : Markovits Árpád ; *jól érett* : Simon Irén mt. ; *érett* : Csíky József, Keresztes Károly és Veress Ádám.

Simon Irén a görög nyelvből jó eredménnyel kiegészítő érettségi vizsgát tett.

XVI.

JÓTÉKONYSÁG.

Mindenekelőtt hálás köszönetet mondunk az intézet és a tanulóifjúság nevében mindazoknak a tanügybarátoknak és jótevőknek, akik adományaikkal az érdemes tanulókat jutalmazni s ezzel őket még nagyobb szorgalomra, tehetségeik kifejtésére és további sikerek elérésére buzdítani szívesek voltak, valamint azoknak, akik az intézet könyvtárait szíves adományaikkal gazdagították. Az ajándékok tárgyait az adományozók nevének megemlékezésével az illető könyvtárakról előbb adott jelentésünkben nyugtatványoztuk, illetőleg megörökítettük.

Új jutalmi alapítvány. Az „Ágner Béla jutalmi alapítvány“ alapító levelét teljes szövegében közöljük.

ALAPÍTÓ LEVÉL.

A csíkszereakai r. k. főgimnázium tanári kara és ifjúsága kegyeletes kötelességet teljesít, midőn módot keres Ágner Béla tanár emlékének megörökítésére. A galíciai harctéren, Dobromil közelében, Nowe-Miastó és Szamocány községek között esett el 1914. október hó 16-án és ott temették el bajtársai. Ha már sírja a messze távolban jeletlenül marad, a példás életű embernek, a képzett tanárnak és az öntudatosan működő nevelőnek emlékét hirdesse legalább egy szerény jutalmi alapítvány. Ennek az alapítványnak létesítésére Kassai Lajos igazgató és szentszéki tanácsos kezébe a mai napon Hadikölcsön-kötvényben és

takarékpénztári betétkönyvecskében 200 azaz Kettőszáz koronát tettünk le.

Alapítványunk kezelésére a következő feltételeket állapítottuk meg :

1. Az alapítvány címe legyen : „Ágner Béla jutalmi alapítvány“.

2. Célja Ágner Béla emlékének megőrkítése mellett az ifjúságnak az ő erényei követésére való buzdítása.

3. Akarjuk, hogy alapítványunk a gimnáziumi igazgató kezelésében lévő alapok és alapítványok mellett a felsőbb rendeletekben előírt módon kezeltessek.

4. Az alapítványi tőke kamata évről-évre az évzáró ünnepélyen olyan róm. kath. vallású VIII-ik osztályú tanuló jutalmazására adassék ki, aki legalább a négy felsőbb osztályt a csíkszeredai r. k. gimnáziumban végezte s öntudatos vallásos életével s az írásbeli és szóbeli előadás szépségével társai között kitűnt. Ha ilyen ifjú nem található, a kamatok a tőkéhez csatolandók.

5. A jutalom adományozásának joga a tanári testületet illeti. Az osztályfőnök és az Önképzőkör vezetője javaslatának meghallgatása után a tanári testület egybehangzó véleménye dönt.

6. Ha az intézet megszűnnék, vagy római katolikus jellegét elvesztené, az alapítvány az erdélyi r. k. Státus igazgatótanácsának kezelésébe megy át hasonló célokra az általa megállapított feltételek mellett, új alapító levél kiállításának jogával.

7. Az alapítványt peres és perenkívüli jogügyekben a gimnázium mindenkori igazgatója lesz hivatva képviselni.

8. A gimnázium igazgatója az alapítvány törzsvagyományul szolgáló 513/V. sz. betétkönyv és B. 277.226. számú kötvény átvételét elismeri.

9. A gimnázium igazgatója a saját és a mindenkori utódok nevében az alapítvány tőkéjének épségben való fenntartásáért, úgyszintén a kamatoknak az alapító levél rendelkezései értelmében leendő felhasználásáért vagyoni felelősséget vállal.

10. A gimnázium igazgatója arra is kötelezi magát, hogy az alapítványi fövedelmek mikénti felhasználását megismertető számadás-kivonatot az erd. r. k. Státus igazgató-

tanácsa útján — a főfelügyelet gyakorolhatása érdekében — évenként a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumhoz felterjeszti.

11. Az alapító levél 5 példányban és pedig : a püspöki hatóság, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium, az erd. r. k. Státus igazgatótanácsa, a csíkszeredai r. k. főgimnázium igazgatósága és az ifjusági Önképzőkör levéltára részére állíttatott ki és adatott át.

Csíkszereda, 1915. május hó 5-én.

Kassai Lajos s. k. igazgató, Szlávik Ferenc s. k. tanártestületi jegyző, dr. Boga Alajos s. k. a történelem és latin nyelv tanára, Borzsovay Béla s. k. a magyar s német nyelv tanára, Brassai Károly s. k. rajztanár, Csató János s. k. a földrajz és természetrajz tanára, dr. Csipak Lajos s. k. a magyar és latin nyelv tanára, György János s. k. a math. és fizika tanára, Iványi Antal s. k. a latin és görög nyelv tanára, Kádár Ferenc s. k. a magyar és latin nyelv tanára, Rész János s. k. a vallástan tanára, Stoiber Ottó s. k. a magyar és latin nyelv tanára, dr. Kolonics Dénes s. k. körorvos, az egészségtan tanára és iskolaorvos, alapítók.

Szám : 1188—1915. Jóváhagyjuk, Az erdélyi róm. kath. Státus Igazgatótanácsa. Kolozsvárt, 1915. június hó 14-iki üléséből. Báró Szentkereszty s. k. elnök, dr. Jánossy s. k. titkár.

127852—1915. VIII. a. szám. Jóváhagyom azzal, hogy az alapító levél 6. pontjában jelzett eset bekövetkeztekor az alapítvány további céljának és működésének megállapításához a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium hozzájárulása is kieszközlendő lesz". Budapest, 1915. november hó 4-én. A miniszter helyett : Madách s. k. állam titkár.

Tandíjmentesség. A főtanhatóság a testület ajánlása alapján a szegény és kiválóbb előmenetelű tanulókat 3240—915. ig. tan. számú határozata alapján tandíjmentességben részesítette.

Egész tandíjmentesek voltak : György Béla, Péter Sándor VII., Antal Károly, Balázs József, Bálint Mihály, Bodó Lajos, Kádár Rezső, Kozma Gyula, Péter István, Porumba Jenő VI., Csiby Lajos, Sántha Gergely, Szabó István V., Imre József, János András, Schobert Zoltán, Tankó

Imre, Virág Lajos, Zsigmond Kálmán IV., Ambrus József, Biró Antal, Dományáncz Péter, György Zsigmond, Katona József, Pál József Árpád, Takács István, Wéger Dezső III., Csizsér Tivadar, Ferencz József, Kovács János, Salamon Imre, Tankó Bálint II., Ferencz Ernő, Osváth Sándor, Pál Antal, Péter Jeremiás I. o. tanulók.

Ugyancsak egész tandíjmentesek voltak az 1899. okt. 25-én tartott stálusgyűlés határozata alapján (4441—899. p. sz.) a csíksomlyói szentferencendi zárda Collegium Seraphicumának következő növendékei: Szabó Lajos V., Burista Ferenc, Gáspár Jenő, Seres János, Várhegyi Gyula IV., Bakó Gábor, Bécsi Sándor, Fekete József, Nagy Géza, Sándor Márton, Stefanovics István, Stöckl Bálint, Toma Ferenc III., Gál Andor, Keresztes Albert II. o. tanulók.

Féltandíjmentesek voltak: Fazakas János, Kozán Imre, Markovits Árpád, Pfeiffer Jenő VIII., Magyar Gerő, Orbán Béla VII., Beke Benjámín, Kajtár Márton, Karda Mihály, Márton Péter, Péli Béla, Péterffy Sándor VI., Csató Antal, Fazakas Dénes, Kajtsa Sándor, Kovács Antal, Sántha Imre V., Ábrahám József, Darvas Ferenc, Erős Lajos, Éltés András, Fodor Dónát, Imecs András, Imets János, Kovács Pál, Kovács Károly, Kristó Károly, Markovits Zoltán, Szekeres Gergely, Vágási József IV., Bakó Kálmán, Balla Antal, Balogh Zoltán, Beke Gábor, Botár Gergely, Botár Vilmos, Csedő Béla, Dávid Dénes, Gál József, Imets Lajos, Páll Márton, Péter Pál, Sárosi Mihály, Szatmáry József, Tőke Benjámín, Veress József III., Bardocz István, Eszenyei Antal, Kabdebó Tibor, Kállay János, Márkos László, Orbán János, Petres Dénes, Vitos Rezső II., Ambrus Imre, Balázs Antal, Bokor János, Csiki Gergely, Farkas György, Ferenczy Károly, Fülöp Kálmán, György István, György Szilveszter, Szász József, Tamásik János, Tekse András, Xántus László I. o. tanulók.

Tanulmánybeli hanyatlás miatt a tandíjmentesség kedvezményét a főtanhatóság 400—916. ig. tan. számú határozata alapján a tanév második felére elvesztették: Márton Péter VI., Csató Antal, Szabó István V., Erős Lajos, Éltés András, Kovács Károly, Vágási József, Várhegyi Gyula IV., Balla Antal, Dávid Dénes, Nagy Géza, Toma Ferenc III., Bardocz István, Kállay János, Márkos László II., Bokor

János, Csiki Gergely, Farkas György, Fülöp Kálmán, György István, Osváth Sándor, Szász József, Tamásik János I. o. tanulók.

A tanév elején elengedett tandíj összege 3380 korona, amely összeg a 17,060 korona bevárható tandíjnak $19\frac{8}{10}\%$ -át tette ki.

Segélyek. a.) Ösztöndíjasok: Markovits Árpád VIII. és Markovits Zoltán IV. o. t. a Bibich-féle ösztöndíjalapból 420—420 K-t, Gáspár Jenő IV. és Vass Zoltán I. o. t. a jövedéki bírságalapból 200—200 K-t élvezett. Az ösztöndíjak összege: 1240 K.

b.) A gimnáziummal kapcsolatos internátus növendékei közül az Internátusi Segélyalapból az ellátás fedezésére segítséget kaptak: Csiszér Tivadar II. o. t. 76 K-t, Zsigmond Kálmán IV., Ferencz Gyárfás III., Ambrus Imre, Tekse András I. o. t. 38—38 K-t, összesen 228 K-t.

c.) A vármegyei lóbeszerzési huszáralapból mint székely huszárcsaládból származó tanulók segélyben részesültek: Köllő Zoltán VIII., György Béla VII. o. t. 90—90 K, Kajtár Márton VI. o. t. 80 K, Márton Péter VI., Kajtsa Sándor V., Nagy Domokos IV., Ambrus József, Botár Vilmos, Imets Lajos III. o. t. 70—70 K, Csató Antal V., Mihály László IV., Botár Gergely III., Botár Bálint, Salamon Imre, Vitos Rezső II., Xántus László I. o. t. 60—60 K, összesen 1100 K segélyben.

d.) A szépvízi Szentháromság segély-egyesület pénztárából: Fejér Emil VIII. o. t. 200 K segélyt kapott.

e.) Az Agrár Takarékpénztár R-t csikszeredai fiókintézete 30, Sz. Cseh István, Cserna Károly, Hirsch Hugó dr., Miklós Antal 10—10, Botár Béla, Dájbukát Antal, Eröss József, Élthes Gyula dr., Filep József dr., Gecző Béla, Iványi Antal, Jakab István, Jakab Ödön, Kassai Lajos, Krall János, Márkos Endre, Orbán János, Pototzky Márton, Pototzky Rál, Révész Gyula, Stoiber Ottó, Szabó Alajos dr., Szántó Samu dr., Szász Lajos, Szekeres József dr., Szilávik Ferenc, Sztankó Zoltán és Wagner Sándor 5—5 K-val, összesen 190 K-val segélyezték Csiszér Tivadar II. o. tanulót. Kádár Ferenc osztályfőnök ebből az összegből fizette 5 hónapon (nov.—márc.) át nevezettnnek bennlakási és ellátási díját az internátusban.

Jutalmazások. a.) Az erdélyi r. kath. tanulmányi alapból évenként járó 80 K átalányból vásárolt könyveket a következő jó viseletű és kiváló előmenetelű tanulók kapták:

I. osztály: Balázs Antal, Kovács Ambrus, Péter Jeremiás és Salamon Lajos: Péter János dr., A székelyföld és székely nagyjaink.

II. osztály: Balló István: Bulwer Lytton lord, Pompeji utolsó napjai; Csiszér Tivadar: Dickens Károly, Twist Olivér; Ferencz József: Toma István, A hegyaljai diákok; Fodor Elek, Kovács János, Tankó Bálint: Péter János dr., A székelyföld és székely nagyjaink.

III. A. osztály: Fodor Pál: Andor József, Nagy Lajos; Katona József: Sebők Imre, A Szaharában; Sárosi Mihály: Péter János dr., A székelyföld és székely nagyjaink; Stöckl Bálint: Hám Antal dr., Ifjú szentek élete.

III. B. osztály: Stefanovits István: Sebők Imre, Öt világrészen keresztül; Takács István: Péter János dr., A székelyföld és székely nagyjaink.

IV. osztály: Markovits Zoltán, Nagy Domokos: Hám Antal dr., Ifjú szentek élete; Zsigmond Kálmán: Péter János dr., A székelyföld és székely nagyjaink.

V. osztály: Csiby Lajos: Pintér Kálmán, Magyar drámai mesék; Kajtsa Sándor: Károly Ignác, Igaz élet; Veress Lajos: Bán Aladár, Áhitat szárnyain.

VI. osztály: Karda Mihály: Vietorisz József dr., Levelek a harctérre; Kádár Rezső: Gyulai Ágost, Legendák könyve.

VII. osztály: György Béla: Vietorisz József dr., Levelek a harctérre; Orbán Béla, Péter Sándor: De Waal, XV. Benedek pápa élete.

b.) A Székely Egyesület két székely származású szegény tanuló részére adományozott 20—20 korona jutalmát a tanári kar ajánlata alapján Ferencz József II. és Lajos Zoltán III. B. o. tanuló kapta.

c.) Gecző Béla ny. kir. ítélőtáblai bíró úr 10 K jutalmát Takács István III. B. o. tanuló kapta, mint aki a csik-szeredai tanulók közt kiváló eredményt tanúsított.

d.) Kassai Lajos igazgató Péterffy Sándor és Porumba Jenő VI. o. tanulóknak, mint szorgalmas sekrestyéseknek, 10—10 K jutalmat adott.

e.) Antal Áron tanár, honvédfőhadnagy, 10—10 K jutalmát Schobert Zoltán és Szekeres Gergely IV. o. tanulók kapták, mint akik osztályukban a történelemből kiváló eredményt értek el.

f.) Boga Alajos dr. tanár, tábori plébános, 20—20 K jutalmát Karda Mihály VI. és Imre József IV. o. tanulók kapták, mint akik osztályukban a történelemből kiváló eredményt tüntettek fel.

g.) Buszek Gyula tanár, tűzérőhadnagy, 15 K jutalmát György Béla VII., 10 K jutalmát pedig Zakariás Lukács III. B. o. t. kapta, mint akik a történelemből osztályukban kiváló eredményt mutattak fel; 10 K jutalmát Salamon Imre II. o. t., mint a földrajzból kiváló növendék s végül 5 K jutalmát Nagy György András I. o. tanuló kapta, mint aki a Kárpátok hegyrendszerét a legbehatóbban ismeri.

h.) Szlávik Ferenc tanár 5—5 K jutalmát Péter István VI., Fazakas Dénes V. és Szvoboda József IV. o. t. kapta, mint akik a gyorsírás tanulásában szép eredményt értek el.

i.) Az Adorján-féle jutalmi alapítvány 6 K kamatát György Béla VII. o. t. kapta, mint aki osztályában a legjobb magyar dolgozatokat készítette.

j.) A „Nagy Dénes fillérei“ jutalmi alapítvány 10 K kamatát Császár József IV. o. t. kapta, mint aki osztályában a mennyiségtanból a legjobb eredményt tüntette fel.

k.) A „Béldi és társai jutalmi alapítvány“ 10 K kamatát Magyar Gerő kapta, mint a VII. o. legjobb tanulója.

l.) Az „Imets-féle jutalmi alapítvány“ 8 K kamatát Csiky József VIII. o. t. kapta, mint aki a német nyelvből a legjobb eredményt mutatta fel.

m.) A „Jakab Antal jutalmi alapítvány“ 20 K kamatát Veress Lajos V. o. t. kapta, mint aki osztályában a mennyiségtanból a legjobb eredményt tüntette fel.

n.) A „Történelmi jutalmi alapítvány“ 20 K kamatát Markovits Árpád VIII. o. t. kapta, mint aki a magyar történelemből a legkiválóbb eredményt tüntette fel.

XV.

A finevelőintézet és internátus.

A.) Finevelőintézet.

A főgimnáziummal kapcsolatos finevelőintézetet (szeminárium) Rés János igazgató, Mánya Ferenc és Papp János aligazgatók vezették. Előbbit a hadbavonult Boga Alajos dr. helyére nevezte ki a főtanhatóság. Az intézet két emeletes épület, mely a főgimnáziummal oly szoros kapcsolatban van, hogy a finevelő folyosójáról a növendékek mindjárt a gimn. folyosójára érnek, ami különösen téli és esős időben nagy előny. A tanulást a növendékek a tanuló szobákban végzik (25—26), míg szabad idejüket az intézet mögötti nagy játszótéren töltik. Az egész intézet vízvezetékkal és villanyvilágítással van felszerelve. A hálószobák (7) tágasak s közvetlenül onnan lépnek a növendékek a mosdószobákba. Az ifjuság egészségének fenntartására szolgál az 5 káddal és egy nagy közös medencével ellátott fürdő. Az intézeti orvos mindennap meglátogatta az intézetet s nagyrészt ennek köszönhető, hogy ifjuságunk elég jó egészségnek örvendett. Minden növendéknek számított ruha- és könyvszekrénye van. A tanuló asztalok 2 és 3 ülésűek. A növendékek száma az év végén 99, ebből 49 alapítványos, 45 fizető és 5 ingyenes volt.

Az alapítványosokról az alábbi kimutatás ad bővebb tájékoztatást.

Tudnlvalók az 1916—917. tanévre.

1. Intézetünkbe az alapítványosok nagy száma miatt

fizetésesnek csak mintegy 40 jó viseletű és szorgalmas növendéket vehetünk fel.

2. Az egyházmegyei fizető növendékek évi 260, a nem egyházmegyeiek pedig 320 koronát fizetnek, melyért másodszor kívül teljes ellátást nyernek. Az esetleg fizetendő drágasági pótléokra nézve a szülőket aug. vége felé fogjuk értesíteni.

3. Az alapítványos növendékek alapítványuk kamatát 260 koronára egészítik ki. A drágasági pótlékra nézve ugyanaz áll, mint a fizetőkre.

4. Az ellátási díjakat a fizető növendékek kéthavonként előre fizetik és pedig úgy, hogy a díjakat legkésőbb nov., jan., márc. és május 5-én az igazgatóság kézhez kapja. Az első részlet befizetéséről a 9. pont intézkedik.

5. Az alapítványosok, amennyiben pótlásuk 50 koronán alul van, bejövetelükkor kötelesek lefizetni az egész összeget, amennyiben az összeg 50 koronán felül és 100 koronán alul van, két részletben és pedig szept. és febr. 5-ig, s amennyiben 100 koronán felül van, három részletben és pedig szept., dec. és márc. elején.

6. A díjakat az igazgatóság csakis postautalványon fogadja el. A postautalványon való küldésnél azonban a szülők ügyeljenek arra, hogy *a.)* a pénzt csakis a finevelő-intézet igazgatósága címére küldjék, *b.)* a küldött összeghez mindig 4 fillért csatoljanak, mert azt a postahivatal levonja, *c.)* írják fel az utalványra a gyermek nevét, akiért, valamint a hónapokat, melyekre a pénzt küldik és *d.)* a finevelőnek tartozó összegén kívül a gyermeknek vagy bárki másnak szánt pénzt ugyanazon utalványon ne küldjenek.

7. Minden növendék a belépéskor 5 kor. bútorhasználati díjat és 3 K óvadékot fizet még, amiből az okozott rongálásokat hozzuk helyre.

8. Ágyterítőt az egyformaság kedvéért az intézet szerez be s annak árát a szülő a novemberi részlettel tartozik beküldeni.

9. Azok a szülők, akik fiaikat az intézetben akarják elhelyezni (ez vonatkozik azokra is, akik az intézetnek már tagjai voltak), ezt a szándékukat legkésőbb jul. 31-ig jelentsék be a finevelőintézet igazgatóságánál. Később jelent-

kezőket csak akkor vehetünk fel, ha van hely. A fölvételről a szülőt az igazgatóság aug. 10-ig értesíti, de a fölvételt csak akkor veheti biztosra, ha a befizetendő első részletet legkésőbb aug. 25-ig beküldötte, ami a 17. pont alattiak szempontjából is fontos. Aki a részletet addig nem küldi be, annak helyét mással töltjük be.

10. Akik a gimn. I. osztályába vagy más intézetből jönnek ide, azok kötelesek utolsó bizonyítványuk egyszerű bélyegtelen másolatát is beküldeni.

11. Felvétel esetén a szülő kötelezvénnyel állít ki arról, hogy pontosan fog fizetni.

12. A felvétel egész évre szól, de a hanyag és rossz viseletű tanulót évközben is kiteheti az előjáróság.

13. A növendék az intézetből csak szülei vagy gyámja szó- vagy írásbeli bejelentése után léphet ki.

14. Ha valamely növendék bármi okból az intézetből kilép vagy kizáratik, akkor a kilépés vagy kizárás napjától számított egy havi ellátási díjat köteles megfizetni.

15. Mindenki köteles magával hozni: 2 pár cipőt, 4 asztalkendőt, 4 nappali és 4 hálóinget, 4 alsónadrágot, 6 pár harisnyát, 12 zsebkendőt, 4 törülközőt, 1 ivópoharat, 1—2 párnát, 2 illetve 4 párnahuzatot, 1 paplant vagy takarót, 2 paplan- és 2 ágylepedőt, 1 fésűt, 1 haj-, 1 ruha- 1 fog-, 1 sár-, 1 kenő- és 1 fényesítő keféit.

16. Minden magával hozott tárgyat jegyzőtintával vagy másképpen azon intézeti számmal kell ellátni, amelyet az igazgatóság a szülőkkel közölni fog.

17. A gimnáziumba való beiratást mindenki maga végzi el, az intézet senkit sem irat be, de a kellő időben felvett és a gimn. igazgatóságának bejelentett finevelőintézeti növendék nem marad ki a beírandók sorából.

Kimutatás a Sz. Mihályról nevezett csikszeredai r. kath. finevelő

Sorszám	Az intézethez kötött alapítvány címe és jellege.	Az alapító neve, állása, életideje s ha van, életéből pár jellemző adat. Esetleg a végrendelet vagy az alapító levélnek idevonatkozó legfontosabb része rövid kivonatban.	Az alapítvány élvezőjének neve. Az élvezés jogcíme.	Az alapítványos iskolai fokozata.
1	„Balogh Ignác”, családi.	Balogh Ignác, szárazpataki plébános.	Balogh Elek, családi jogon.	erd. főisk. hallgató.
2	„Bocskor Elek”, családi.	Csikszentmártoni Bocskor Elek, csikmadarasi plébános, szül. 1788. nov. 18., meghalt 1858. jun. 6.	Bocskor Dávid, családi jogon. Katonai szolgálatot teljesít, alapítványát a méltóságos főtanhatóság 7680-1915. sz. alatt érintetlenül hagyta.	VIII.
3	„Tankó Mátyás Béla”, családi.	Göröcsfalvi Tankó Mátyás, csikszentdomokosi plébános, szül. 1740. febr. 13., meghalt 1808. jul. 27-én.	Pfeiffer Jenő. Október 1-től katonai szolgálatot teljesít. — Mint 2. a.	VIII.
4	„Molnár Balázs”, családi.	Gyergyóújfalvi Molnár Balázs, gróf Mikes János szászfehesi gazdasztje, szül. 1794. febr. 8., meghalt 1881. aug. 9.	Simon József. Mint 2. a.	VIII.
5	„Lukács Mihály”, családi.	Kászonfelsőfalvi Lukács Mihály, apostoli jegyző és csikkozmasi jegyző, szül. 1678. jul. 25., meghalt 1830. jan. 17-én. Ő a finevelő tulajdonképeni megalapítója s nevéről nevezik az intézetet ma is: „Szent Mihály főangyalról” elnevezett finevelő intézetnek.	Vercs Ádám.	VIII.

intézethez kötött alapítványi helyekről és azok elvezőiről.

Az alapítvány kezelője, adományozója s családi alapítványoknál a jogosultak sorrendjének megjelölése.	Az alapítvány után a régens kezéhez kiutalt összeg.	Az alapítványpótlásra fizetett összeg.	A kézi ösztöndíjjal élveztetett alapítvány után kiutalt összeg.	Megjelölése a más finevelőbe áthelyezett alapítványosoknak s azon finevelőnek, melyben az illető fiú ellátást nyer; a kézi ösztöndíjasoknál azon gimnáziumnak, melyben tanul.
	K	K	K	
Az erd. r. k. ösztöndíjalap. Igazgatótanács. 1. Alapítványozó testvéreinek gyermekei s azok utódai. 2. Csik megyei szegény jó tanuló. Egyetemre is vihető.	169	—	169	Alapítványát pénzül élvezi a 2289—1914. sz. engedély alapján.
A csíksomlyói r. k. iskolai pénztár. Erdélyi püspök. 1. A Bocskor családból származó ifjú. 2. Más jóra való ifjú.	200	—	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíjalap. Igazgatótanács. Az alapítóval rokon ifjú.	132	24·80	—	—
Csiksomlyói r. k. iskolai pénztár. Igazgatótanács. 1. Alapító testvéreinek, Gyergyóújfalvi Molnár Mihálynak és Ferencnek utódai. 2. Alapító nagybátyja, id. Molnár Lőrinc utódai. 3. Gyergyóújfalvi székely fiúk. 4. Csik megyei székely fiúk.	200	—	—	—
Erd. r. k. ösztöndíjalap. Igazgatótanács. 1. Vérokonok. 2. Kászoniak. 3. Csikszentmártoniak. 4. Csikkozmasiak. 5. Csikszentmiklósiak. 6. Csiklak. 7. Mások.	157	205·70	—	—

6	„Péterffy József”, családi.	Csikszentsimoni Péterffy József, csikmadarasi főesperes-plébános, szül. 1814 okt. 12-én, meghalt 1887. febr. 17. Gál Sándor katonája volt, de betegsége miatt el kellett tőle válnia. Az iskolákért sokat tett és áldozott.	Endes István. Mint 2 a.	VII.
7	„Köz”.	—	Magyari Gerő.	VII.
8	„Köz”.	—	Orbán Béla.	VII.
9	„Bálint—Bors”, családi.	Csikszentgyörgyi Bálint Ignác, volt huszárkapitány (szül. 1769.) és neje Bors Juliánna. — Sokat áldoztak templomok építésére és a szegények felségélyezésére.	Tompos István, családi jogon. Mint 2. a.	VII.
10	„Köz”.	—	Beke Benjámin.	VI.
11	„Molnár József”, családi.* (5081—915. p. sz.)	Molnár József, nagyváradai székesegyházi órkanonok, szül. 1759 márc. 20-án Kézdivásárhelyt, meghalt 1826. márc. 11-én. A tanuló ifjúságnak pártatlan pártfogója volt.	Bodó Lajos. (Az alapítványról évközhöz lemondott.)	VI.
12	„Nagy István-féle magán alapítvány”, családi.	Csikszentléleki Nagy István, brassói iparos. Sokat áldozott az iskolákra.	Ferencz Árpád, családi jogon.	VI.
13	„Köz”.	—	Kajtár Márton.	VI.
14	„Köz”.	—	Karda Mihály.	VI.

Csiksomlyói r. k. iskolai pénztár. Erdélyi püspök a csikszentsimoni plébános ajánlata folytán. 1. Az alapító egész és féltestvérétől leszármazó rokonok. 2. Csikszentsimoni jó erkölcsű és jól tanuló fiúk.	200	—	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács.	183	182·30	—	—
	183	182·30	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács a csikszentgyörgyi lelkész ajánlása alapján. 1. Bálint, Bors és Tompos családokból való ifjak. 2. Csikszentgyörgyi jó és eszes ifjú. 3. Csik megyei jó és eszes ifjú a legszegényebb rendből.	185	—	—	—
Az erd. k. ösztöndíjalap. Igazgatótanács.	183	182·30	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács. 1. Vérokonok. 2. Mások.	200	59	—	—
A csiksomlyói r. k. iskolai pénztár. Az erdélyi püspök. 1. Vérokonok közül az alapítóhoz legközelebb eső. 2. Csikszentléleki származású. 3. Más jó erkölcsű és jól tanuló csiki kath. fiú.	200	167	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács.	183	182·30	—	—
	183	182·30	—	—

15	„Haller Mária és Karolina“.	Haller Mária grófnő és Haller Karolina grófnő, özv. gróf Gyulai Ferencné.	Kádár Rezső.	VI.
16	„Molnár Balázs“, családi * (5081—915. p. sz.)	L. 4. a.	Márton Péter, helyilletékesség.	VI.
17	„Eröss Elek“, családi	Csikszeredai Eröss Elek, orsz. képviselő, később polgármester, szül. 1816. febr. 12.	Orbán Ignác. (Évközlben alapítványáról lemondott.)	VI.
18	„Salamon Andrásné alapítványa“.	Salamon Andrásné sz. Simonyi Anna, kolozsvári lakos.	Péli Béla.	VI.
19	„Péterffy József“, családi.	L. 6. a.	Péterffy Sándor, családi jogon.	VI.
20	„Köz“.	—	Porumba Jenő.	VI.
21	„Péterffy József“.	L. 6. a.	Antal Árpád, helyilletékesség.	V.
22	„Bálint-Bors“, családi.	L. 9. a.	Csató Antal, családi jogon.	V.
23	„Bíró Antal“.	Kézdipolyáni Bíró Antal, főkörmányszéki tanácsos, szül. 1761. máj. 20.	Csiby Lajos.	V.
24	„Köz“.	—	Deáky Béla.	V.
25	„Köz“.	—	Fazakas Dénes.	V.
26	„Köz.“	—	Ferencz Pál.	V.

A csíksomlyói r. k. iskolai pénztár. Erdélyi püspök. Szegényebb sorsú nemes ifjú.	260	113	—	—
L. 4. a.	200	167	—	—
A csíksomlyói r. kath. iskolai pénztár. Igazgatótanács. 1. Alapító nőtestvéreinek leszármazottai közül a legjobb tanuló. 2. Csíkszeredai r. k. székely fiúk közül a legjobb tanuló. 3. Csíkmegyei születésű, r. k. szegény székely fiú. Egyetemre is vihető.	200	57	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács. Olyan székely ifjú, ki a lelkészi pályára fog lépni.	200	131	—	—
L. 6. a.	200	167	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács.	183	182.30	—	—
1. Csíkszeredai, 2. Csíkszentimrei jó viseletű és legalább jó előmenetelű tanuló.	200	167	—	—
L. 9. a.	185	180.50	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács. 1. Gyergyói régi tősgyökeres kath. szegény gyermek. 2. Polyáni és bögözi és más háromszékiek.	144	199.40	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács.	183	182.30	—	—
	183	182.36	—	—
	183	147.50	—	Nov. 1-től élvezte.

27	„Dr. Balás Endre”, családi.	Csikkozmasi dr. Balás Endre, pápai kamarás, gyulafehérvári pap- növeldei rektor.	Kajtsa Sándor, helyilletékesség.	V.
28	„T. Darvas János”, családi.	Csikújtusnádi Darvas János, bácsi alespe- res-plébános, szül. 1821. szept. 4., meg- halt 1898. Sokat ál- dozott a templomra és az ifjúság neve- lésére.	Kovács Antal, családi jogon.	V.
29	„Lukács Mihály” családi.	L. 5. a.	Részegh József, családi jogon.	V.
30	„Bors Barnabás”.	Csikszentkirályi Bors Barnabás, Csikszék királybírója, szül. 1762. febr. 28-án.	Benedek Péter.	IV.
31	„Köz”.	—	Császár József.	IV.
32	„Keresztes János”.	Gyergyószentmiklósi Keresztes János, csik- kozmasi plébános, sz. 1749. jan. 12., meg- halt 1884. febr. 19-én. Több misealapítványt tett.	Csiky Pál, helyilletékesség.	IV.
33	„T. Darvas János”, családi.	L. 27. a.	Darvas Béla, családi jogon.	IV.
34			Darvas Ferenc, családi jogon.	IV.
35	„Köz”.	—	Fodor Dónát.	IV.

<p>Az erdélyi székeskáptalan. Az erdélyi püspök. 1. Vérokon. 2. Csikkozmas községben lakó latin szertartású r. k. szülők Csikkozmas községben született lat. szert. r. k. fia, aki az elemi isk. legfelsőbb osztályát jeles, vagy a gimn. valamelyik osztályát legalább is jó eredménnyel végezte. Egyetemre is vihető.</p>	200	167	—	—
<p>Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács a csiksomlyói gimn. igazgatója ajánlása folytán. A csiksomlyói (most csikszeredai) főgimnáziumba járó ifjú hely, személy és származási különbség nélkül.</p>	200	167	—	—
L. 5. a.	157	205.70	—	—
<p>Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács. Két jó reménységű tanuló ifjú. Rokon az egyetemre is viheti.</p>	180	185	—	—
<p>Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács.</p>	183	182.30	—	—
<p>Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács a gyergyószentmiklósi örményszertartású plébános ajánlása folytán. Gyergyószentmiklósi örmény ifjú.</p>	160	205	—	—
<p>Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács, a tusnádi plébános ajánlása alapján. 1. Vérokon. 2. Jó viseletű és tanuló fiúk, hely, személy és származás különbség nélkül.</p>	200 200	167 167	—	—
<p>Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács.</p>	183	182.30	—	—

36	„Köz”.	—	Imecs András.	IV.
37	„Ferenczi Péter”.* (321—1916. p. sz.)	Gyergyószentmiklósi Ferenczi Péter, csík- somlyói főesperes- plébános. Szül. 1753. dec. 11. Meghalt 1805. febr. 3.	János András. (Február 1-től élvezte).	IV.
38	„Ferenczi Péter- féle gyergyói r. kath. nevelési alap”, családi.		Kari István, helyilletékesség.	IV.
39	„T. Darvas János”, családi.	L. 28. a.	Kovács Károly, családi jogon.	IV.
40	„Bálint-Bors”, családi.	L. 9. a.	Kristó Károly, családi jogon.	IV.
41	„Bálintné Bors Juliánna”.	Bors Juliánna, özvegy Bálint Ignácné.	Márton György.	IV.
42	„Orosz Mihály”, családi.	Gyergyódittrói Orosz Mihály, főesperes-ka- nonok. Meghalt 1834. okt. 12.	Orosz János, családi jogon.	IV.
43	„Molnár József”, családi.	L. 11. a.	Schobert Zoltán.	IV.
44	„Sántha Ferenc Márton”, családi.	Csikkozmasi Sántha Ferenc Márton, pre- montrei perjel. Szüle- tett 1737. Meghalt 1813. máj. 5.	Virágh Lajos, családi jogon.	IV.

Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács.	183	—	—	—
A csíksomlyói r. k. iskolai pénztár. Az erdélyi püspök, a csíksomlyói plébános ajánlata alapján Csíksomlyói plébániához tartozó katonaszülők gyermeke.	200	11	—	—
A gyergyókilyénfalvi egyháztanács. Az erdélyi püspök. 1. Az alapító vérrokonai. 2. A gyergyói huszárszülők jó tanuló gyermekei, főleg tekerőpataki kilyénfalvi és szentmiklósi eredetűek.	—	—	—	5252—1915. sz. püspöki engedéllyel a gyergyó-szentmiklósi áll. főgimnáziumban tanult s az összeget a kilyénfalvi plébániai hivaltól vette fel.
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Erdélyi püspök. Többít lásd 28. a.	200	167	—	—
L. 9. a.	185	180.50	—	—
A csíksomlyói r. k. iskolai pénztár Erdélyi püspök az alapító, később utódai által tett felterjesztés alapján. Csíkszéki szegény, jól tanuló székely fiú	200	167	—	—
Erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács a ditrói plébános vagy a gyergyói főesperes ajánlása folytán. 1. Rokonok. 2. Gyergyóiak.	75	279.50	—	—
L. 11. a.	200	167	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács. 1. Az alapító atyjától lemenő ágon származó rokonok. 2. A többi rokonok és sógorok. 3. Kozmásiak. 4. Alapító anyai ágról való rokonai Tusnádról, de miúdig a legközelebbieek. 5. Tusnádiak.	200	167	—	—

45	„Ferenczy Péter”, családi.	L. 38. a.	Balla Antal, hellyilletékesség.	III. A.
46	„Sz. Darvas J.”, családi.	Csinszentsimoni Dar- vas János, gyergyó- újfalvi lelkész, szül. 1739. jun. 9-én.	Beke Gábor, családi jogon.	III. A.
47	„Özv. Szőcs Ignácné született Kiss Anna 5000 koronás fi- neveldei alapítvá- nya”, családi*. (5081—1915. p. sz.)	Özv. Szőcs Ignácné sz. Kiss Anna, csík- szeredai lakos.	Katona József.	III. A.
48	„Kovács Péter”, családi.	Csikkozmasi Kovács Péter, örkanonok, al- sófehérmegyei tábla- bíró. Meghalt 1835. aug. 30.	Orbán Ferenc, családi jogon.	III. A.
49	„Kedves-Bara”, családi.	Bara Éva, csikszent- domokosi Kedves József m. kir. huszár- százados özvegye. Meghalt 1889. jul. 6.	Bara L. Árpád, családi jogon.	III. B.
50	„Fogarassy Mihály”, családi.	Gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály, erd. püspök, szül. 1800. szept. 17., meghalt 1882. Sz. István Társu- lat alapítója. Számos alapítványt tett.	György Zsigmond. (Alapítványáról év- közben lemondott).	III. B.
51	„Diénes Imre”, családi*. (2016—1916. p. sz.)	Gyergyóújfalvi Diénes Imre, pécsegyház- megyei pap, romániai apostoli misszionárius kalugerpataki plébá- nos, született 1770. szept. 26.	Lajos Zoltán. (Márciustól élvezte.)	III. B.

L. 38. a.	200	167	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács. Rokonok.	156	206·60	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács. 1. Özv. Szócs Ignácné rokonai közül első sorban id. Dávid Ignác és Dávid József gyermekei 2. A többi vérrokonok leszármazottjai. 3. Csik megyei illetőségű szegény jó tanuló.	198	168·80	—	—
Erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács. Az ajánlás joga az erd. püspököt, székküresedés esetén a káptalant illeti a kozmási lelkész felterjesztése alapján. 1. Végrendelkező atyai és anyai ágon kozmási rokonai. 2. Csíkkozmási és kézdiszentléleki székek.	120	239	—	—
Csiksomlyói r. k. iskolai pénztár. Erdélyi püspök. 1. Csikszentdomokosi Kedves és Bara családból származó, az alapítóval egyenes vérrokon gyermekek. 2. Csikszentdomokosi r. k., szegény, jó erkölcsű jeles előmenetelű székelijak.	200	167	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Erdélyi püspök. 1. Vérrokonok a VII. fokig. 2. Erdélyegyházmegyei gyergyói ifjak. 3. Erdélyegyházmegyei más ifjak.	300	40	—	—
Erd. r. k. ösztöndíj-alap. Az erdélyi püspök, székküresedés esetén a káptalan. Alapító legközelebbi rokonainak gyermekei.	150	97	—	—

52	„Molnár Balázs“, családi.* (5081—1915. p. sz.)	L. 4. a.	Páll Márton, helyilletékesség.	III. B.
53	„Pál Gábor-féle alapítvány**“, (5081—1915. p. sz.)	Pál Gábor csíksomlyói igazgató 30 éves ta- nári jubileuma alkalmából tisztelet, tanártársai és tanítványai 1906-ban.	Sárosy Mihály.	III. B.
54	„Molnár József“, családi*. (5081—1915. p. sz.)	L. II. a.	Bardocz István.	II.
55	„Búzás-féle magánalapítvány“, családi.	Csikszentmihályi Búzás Mihály, csíkszentmártoni kanonok, főesperes-plébános, szül. 1831. nov. 1. Résztvett az 1849-iki szabadságharcban. Meghalt 1895-ben.	Búzás Gergely, családi jogon. Nem jött be az intézetbe. Kérésére püspök úr Önagyméltósága az alapítványhoz való jogosultságát 7680—1915. sz. alatt érintetlenül hagyta.	II.
56	„Csomortány Antal“, családi*. (5081—1915. p. sz.)	Csomortány Antal, egri kanonok.	Kovács János.	II.
57	„Szócs Ignác 5000 koronás fiúveldelei alapítványa“, családi*. (5081—1915. p. sz.)	L. 47. a.	Orbán János.	II.
58	„Köz“.	—	Tankó Bálint.	II.
59	„Miklós Albert, alesperes-plébános alapítványa“, családi.	Csiktusnádi Miklós Albert, oláhláposi alesperes-plébános 1911. december 14-én kelt végrendeletében.	Ábrahám Ferenc, családi jogon.	I.

L. 4. a.	200	167	—	—
<p>A csíksomlyói r. k. iskolai pénztár.</p> <p>Erdélyi püspök Pál Gábor igazgató, halála után a főgimn. tanári testületének ajánlása alapján.</p> <p>1. Pál Gábor igazgató, r. k. vallású egyenes le származottjai közül azok a fiúgyermek, akik tanulmányaikat a csíksomlyói (most csíkszeredai) r. k. főgimnáziumban jó magaviselettel és jeles eredménnyel folytatják.</p> <p>2. Csík vármegyei szegény székely ifjak hasonló feltételekkel.</p>	200	167	—	—
L. 11. a.	200	167	—	—
<p>Csíksomlyói r. k. iskolai pénztár. Erdélyi püspök a gimn. igazgató és a csíkszentmihályi plébános ajánlata alapján.</p> <p>1. Az alapító csíkszentmihályi jó reményű rokonai.</p> <p>2. Csíki székely származású, kath. vallású, jeles tehetségű és jó viseletű gimn. tanulók.</p>	200	—	—	—
<p>Az erd. r. k. ösztöndíjalap. Igazgatótanács.</p> <p>1. Vérokonok.</p> <p>2. Szegény árvák.</p>	81	274·10	—	—
L. 47. a.	198	168·80	—	—
<p>Az erd. r. k. ösztöndíjalap. Igazgatótanács.</p>	183	182·30	—	—
<p>A gyulafehérvári káptalan. Az erdélyi püspök.</p> <p>1. Az alapítóval rokon jó viseletű és jó tanuló fiú. Felsőbb iskolára is vihető.</p> <p>2. Tusnádi névrokon vagy más tusnádi fiú.</p>	260	113	—	—

60	„Molnár József*, családi.* (374—1916 p. sz.)	L. 11. a.	Balogh László, 1916. III. 1-től.	I.
61	„Ferenczy Péter*, családi.	L. 37. a.	Gergely István, helyilletékesség	I.
62	„Madár Imre alapít- vány*, család.	Néhai Madár Imre, ny. Csik vármegyei főjegyző.	Mivel az összeg még nem fedezi egy növendék el- látását, a tőke ka- matoztatik.	—
63	„Both Ferenc*.	Both Ferenc, tb. kano- nok, főesperes, pápai prelátus, gyergyószár- hegyi plébános.		—
64	„Both Ferenc családi alapít- ványa.*		302--1909. ig. t. sz. alatt őrzött alapító levél szerint a tőke mindaddig gyü- mölcsöztetendő, amíg 6000 K-ra növekedik.	—
65	„Bara János, csik- szenttamási főgondnok*, családi.	Bara János, a Pro Eccle- sia et Pontifice érdem- keresztel kintüntetett csikszenttamási fő- gondnok, 1912. nov. 17-én házassága 50. évfordulója emlékére.	Mivel az összeg még nem fedezi egy növendék el- látását, a tőke ka- matoztatik.	—

L. 11. a.	200	59	—	—
L. 37. a.	—	—	—	A gyergyószentmiklósi áll. főgimnáziumban tanult s az alapítvány kamatait a kilyénfalvi plebániától kapta. 5038/1915. p. sz.
Csiksomlyói r. k. iskolai pénztár. Az erdélyi püspök. 1. Az alapító leszármazói. 2. Csikbánkfalvi r. k. székely fiú. 3. Csik megyei születésű r. k. székely fiú.	—	—	—	—
Gyergyószárhegyi egyháztanács. Az erdélyi püspök. Egy szárhegyi székely származású szegény sorsú, jó viseletű és szorgalmas tanuló.	—	—	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíj-alap. Igazgatótanács nyilvános pályázat s a karcfalvi plébános ajánlata alapján. 1. Csikdánfalvi Both család gyermekei közül a legjobb tanuló és viseletű fiú a státus bármely gimnáziumában és a kolozsvári egyetemen. 2. Más dánfalvi székely származású fiú a csiksomlyói (csikszeredai) finevelőintézetben. 3. Karcfalvi és jenőfalvi ifjak a csiksomlyói (csikszeredai) finevelőintézetben.	—	—	—	—
Csiksomlyói r. k. iskolai pénztár. Az erdélyi püspök az alapító, ennek halála után a rokonság legidősebb férfi tagja és a csikszenttamási plébános ajánlata alapján. 1. Ferencz János csikszenttamási r. k. tanító jó viseletű és tanuló r. k. gyermekei, illetve leszármazottjai. 2. Az alapítóval vérkonon más r. k. jó viseletű és tanuló ifjak a vérrokonság foka szerint, de a 7-ik fokkal a rokonság megszűnik. Egyenlő foknál előnyben részesül a jobb tanuló. 3. Tösgyökeres csikszenttamási jó előmenetelű és viseletű ifjú. 4. Más Csik megyei jó előmenetelű és viseletű ifjú.	—	—	—	—

66	„Kovács Miklós”, családi.	Csiktusnádi Kovács Miklós, erdélyi püspök, v. b. t. t. Meghalt 1852. okt. 15.	A 3609—1913. sz. magas püspöki intézkedés szerint egyideig betöltetlenül maradt.	—
67	„Kedves Zsuzsa”, családi.	Csobotfálvi Kedves Zsuzsa, szül. 1781 ápr. 23-án A III. székely ezrednél volt szakácsnő.	Az alapítványra felvett növendék alapítványát lemondott s az betöltetlenül maradt. 7680—1915. p. sz.	—
68	„Fogarassy Mihály” családi.	L. 51. a.	Betöltetlenül maradt.	
69	Fülöp Alajos, családi	Csikpálfalvi Fülöp Alajos, nyug. lelkész, sz. 1831. szept. 29.	A felvett növendék alapítványáról lemondott s az betöltetlenül maradt 7680—1915. p. sz.	
70	„Köz”.			
71	„Bálintné Bors Juliánna”	L. 41. a.	4254—1914. sz. püspöki intézkedés szerint a tőke elégtelensége miatt egyelőre betöltetlenül maradt.	
72	„Péterffy József”	L. 6. a.		

Jegyzet : 1. Elégtelen tanulás miatt alapítványát vesztí : Antal Árpád V. és Orosz János IV. o. tanuló. Magyarai Gerő és Tompos István (K. 7. és 9. sz.) érettségi vizsgát tettek s így alapítványuk szintén megüresedett.

2. A *-al jelzetek alapítványukat csak egy évre kapták s így az újra betöltés alá kerül.

3. Megüresedett s így betöltésre kerül : I. 2 közalapítvány, II. 23 magánalapítvány és pedig a.) 20 családi u. m. : 1. egy „Bocskor Elek” (Lásd a Kimutatásban 2. sz. alatt !); 2. egy „Tankó Mátyás Béla” (L. K. 3. sz. a.); 3. három „Molnár Balázs” (L. K. 4., 16., 52. sz. a.); 4. egy „Lukács Mihály” (L. K. 5. sz. a.); 5. egy „Bálint—Bors” (L. K. 9.

Erd. r. k. ösztöndíjalap. Erdélyi püspök a tusházi plébános ajánlása alapján. Az alapító közelebbi jó vise'tetű és tehetséges vérrokona.	—	—	—	—
Az erd. r. k. ösztöndíjalap. Igazgatótanács. A hagyományozó családjából származó fiu.	200	—	—	—
L. 51. a.				
Erd. r. k. ösztöndíjalap. Igazgatótanács. 1. Csikcsomortáni Szűcsök, a csikpálfalvi Fülöpök és csiksobotfalvi Váták gyermekei. 2. Csik megyei, székely származású, r. k. vallású jó tanuló és jó vise'tetű ifjú.	200			
Az erd. r. k. ösztöndíjalap. Igazgatótanács,	183			
L. 41. a				
L. 6. a.				

sz. a.); 6. három „Molnár József” (L. K. 11., 43., 54. sz. a.); 7. egy „Eröss Elek” (L. K. 17. sz. a.); 8. egy „Özv. Szöcs Ignácné” (L. K. 47. sz. a.); 9. egy „Szöcs Ignác” (L. K. 57. sz. a.); 10. két „Fogarassy Mihály” (L. K. 50., 68. sz. a.); 11. egy „Diénes Imre” (L. K. 51. sz. a.); 12. egy „Csomortány Antal” (L. K. 56. sz. a.); 13. egy Kedves Zsuzsa” (L. K. 67. sz.); 14. egy „Fülöp Alajos” (L. K. 69. sz. a.); 15. egy „Orosz Mihály” alapítvány (L. K. 42. sz. a.); b.) 3 nem családi 1.) egy „Ferenczy Péter” (L. K. 37. sz. a.); 2.) egy „Pál Gábor” (L. K. 53. sz. a.) és 3.) egy „Péterffy József” alapítvány (L. K. 21. sz. a.)

Fizető növendékek voltak: Markovits Árpád VIII.,

Bors Ádám, Imecs László VII., Czikó László, Vellai Imre VI., Bocskor Ferenc, Deáky Vidor V., Ábrahám József, Bokor Vidor, Élthes András, Imecs János, Keul Endre, Kristó Antal, Lázár Ferenc, Markovits Zoltán, Sándor János, Szekeres Gergely IV., Antal Áron, Bartalis József, Csíky Zoltán, Csiszér Miklós III. A., Balogh Zoltán, Bene István, Deáky Lajos, Imecs Lajos, Lajos Zoltán, Nock Ferenc, Vargyasi András, Veress József III. B., Antal Gyula, Csíky András, Csiszér Viktor, Kabdebó Tibor, Lázár Mihály II., Benedek Gábor, Bokor Zoltán, Karda Károly, Kovács Ambrus, Kovács Antal, Kozma János, Lőrincz István, Péli Albert, Portik Lajos, Potoczky József, Potovszky László, Teutsch János I. oszt. tanulók. Összesen : 46.

Ingyenes növendékek voltak: Antal Károly VI., Imre József IV., László Péter III. A., Tischler József és Virág Lőrinc I. oszt. tanulók. Összesen : 5.

Az 1911—1914. sz. magas püspöki rendelet értelmében az alapítványosok és fizetők részére megállapított ellátási összeg 260 kor.; a 1915—1916. sz. igazgatótanácsi rendelet értelmében havi 12 korona drágasági pótlékot fizet minden növendék.

Az intézet az ifjúság nemes szórakozásáról is gondoskodott. Az internátus ifjúságával márc. 5-én a háborúban megvakult katonák javára előadtuk Erdősi Károly „Rákócziért” című regényes színművét, melynek 370 koronás tiszta bevétele az „Alkotmány” napilap útján rendeltetési helyére juttattuk.

B.) Internátus.

Az intézet vezetője: Csipak Lajos dr. igazgató; felügyelő tanár november 1-ig György Imre. A szolgazemélyzet két tagból állott.

Az intézet, az egész épülettömbnek északi szárnya, két emeletes épület; az első emeleten vannak a tanuló szobák (összesen 4 és 1 társalgóterem), a második emeleten a hálószobák (6).

Az intézet 100 növendékre van berendezve, de ebben az évben csak 69 növendék lépett be. Ez a létszám különböző hullámzásokkal az év végére 67-re szállott le.

Az intézet növendékei valamennyien fizetők voltak. Ellátási díjban havi 26 koronát és 12 korona drágasági pótlékot fizettek. A növendékek mosáson kívül teljes ellátást kaptak.

Az intézet egyéb bevételei:

1. Az internátusi segélyalapból 600 korona, melyből 5 szegénysorsú, jó viseletű növendéket részesítettünk összesen 228 korona segélyben; a fennmaradó összeget közszükségletek fedezésére fordítottuk. A segélyezettek névsora és a segélyezési összeg a Jótékonyosság c. rovatban olvasható.

2. Csíkvármegyétől 740 korona segély.

A növendékek 3 tágas tanuló szobában és 4 hálószobában voltak elhelyezve. Az ételmezést a finevelőintézet teljesítette, amelyért az internátus a főtanhatóság intézkedése szerint minden növendéke után havi 32 koronát fizetett a finevelőintézetnek.

A növendékek minden hónapban meleg kád-fürdőt kaptak. Az intézeti orvos mindennap bejárt az intézetbe és minden legkisebb bajt már csirájában elfojtott.

A növendékeknek a játékra tágas udvar áll rendelkezésre, télen csoportonként jártak a városi jégpályára. A növendékek a házi rendet elég komolyan megtartották.

Internátusi növendékek az év végén: Fazakas János, Fejér Sándor, Köllő Zoltán, Rusz Sántha Lajos VIII., Eröss Sándor, Molnár József, Román Domokos, Ugron Béla VII., Antal Ferenc VI., Antal Dezső, Bogdán József, Dobos Jenő, Gergely György, Hollanda Ödön, Keresztes Lajos, Orbán

Vencel, Sántha Gergely, Szász Károly, Vargyassy László, Veress Lajos V., Antal Béla, Fodor Vilmos, Imecs Gábor, Incze Jenő, Józsa Alajos, Keresztes Antal, Mánya József, Mánya László, Pál Gyula, Sándor Géza, Zsigmond Kálmán IV., Balási Sándor, Csedő Béla, Csedő Imre, Csiby László, Dobribán Lukács, Ferencz Gyárfás, Ferencz Sándor, Keresztes Antal, Köllő András, Pál Domokos, Prohászka Károly, Stuhlmüller László, Szepesi László, Sztojka István, Zakariás Lukács III., Csiszér Tivadar, Dájbukát Gerő, Dájbukát Jenő, Donia Sándor, Gergely Viktor, Fischer Richárd, Réthy Balázs, Zsigmond Károly II., Ambrus Imre, Antal Lajos, Benő József, Ferenczy Károly, Fodor Kálmán, Gombos István, Miklós Sándor, Lehner Andor, Rusz Sántha Endre, Sárig Domokos, Schüle András, Tekse András, Vass Zoltán I. o. tanulók. Összesen : 67.

Tudnivalók az 1916—17. iskolai évre :

1. Minden növendék évi 260 koronát fizet, melyért teljes ellátást kap. A drágasági pótlék nagyságát csak augusztusban fogja a főtanhatóság meghatározni s így csak azután lesz alkalma az előljáráságnak azt közhirré tenni.

2. Az ellátási díjakat kéthavonként előre kell fizetni és pedig úgy, hogy a díjakat legkésőbb nov., jan., márc., és május 5-én az igazgatóság kézhez kapja.

Az első kéthónapi részlet fizetési módjáról a 10. pont intézkedik.

3. Az igazgatóság a díjakat csakis postautalványon fogadja el. Az erre vonatkozó tudnivalók: a.) Az utalvány címezése: *Róm. Kath Internátus Igazgatósága*; b.) a küldött összeghez 4 fillér kézbesítési díj csatolandó; c.) az utalványra fell kell írni, hogy a pénzt kiért küldik, a növendék hányadik osztályos és az összeg melyik hónapokra szól; d.) a növendékek zsebpénzét, vagy más pénzeket ugyanazon az utalványon a szülők ne küldjenek.

4. Minden növendék a belépéskor 3 korona óvadékot fizet, amiből az okozott kárt hozzuk helyre.

5. Ágyterítőt az egyformaság kedvéért az intézet szerez be és annak árát a szülő a novemberi részlettel tartozik beküldeni.

6. Azok a szülők, akik fiaikat az intézetben akarják elhelyezni (ez azokra is vonatkozik, akik az intézetnek már növendékei voltak), ezt a szándékukat legkésőbb aug. 15-ig jelentsék be az internátus igazgatóságánál. A jelentkezésnél ne zavarják össze a két nevelőintézetet. Később jelentkezőket csak akkor veszünk föl, ha hely marad.

7. Fölvételt nyernek: 1. akik a Csík vármegyei magánjavakhoz jogosultak; 2. Csík vármegyei illetőségűek; 3. más erdélyiek; 4. nem erdélyiek.

A sorrendet a fölvételnél a jelentkezési határidőig, tehát aug. 15-ig szigorúan betartjuk. Később jelentkezők azonban e jogosultságra már nem hivatkozhatnak, mert aug. 15-ig lehetőleg mind a 100 helyet betöltjük.

8. Akik a gimnázium I. osztályába vagy más intézetből szándékoznak idejönni, azok csatolják a.) a keresztvelüket, b.) utolsó iskolai bizonyítványuk bélyegtelen egyszerű másolatát.

9. A fölvételről az igazgatóság a szülőket legkésőbb augusztus 20-ig értesíti.

10. A fölvételről értesített szülő az első két hónapra a kosztprénzt postautalványon azonnal, de legkésőbb *augusztus 31-ig* küldje be. Aki ezt elmulasztja, az igazgatóság úgy veszi, hogy a helyre nem számít, s így helyét mással töltjük be.

11. Fölvétel esetén a szülő kötelezvényt állít ki, hogy pontosan fog fizetni.

12. A fölvétel egész évre szól, de a hanyag és rossz viseletű tanulót évközben is kizárhatja az előjáróság.

13. A növendék az intézetből csak szülei vagy gyámja szóbeli vagy írásbeli bejelentése után léphet ki.

14. Ha valamely növendék bármi okból az intézetből kilép vagy kizáratik, akkor a kilépés vagy kizárás napjától számított egy havi ellátási díjat köteles megfizetni.

15. Mindenki köteles magával hozni: 2 pár cipőt, 4 asztalkendőt, 4 nappali és 4 hálóinget, 4 alsónadrágot, 6 pár harisnyát, 12 zsebkendőt, 4 törülközőt, 2 ivópoharat, 1—2 párnát, 2 illetve 4 párnahuzatot, 1 paplant vagy takarót (cserge), 2 paplan- és 2 ágylepedőt, 1 fésűt, 1 haj- 1 ruha-, 1 fog-, 1 sár-, 1 kenő- és 1 fényesítő kefét.

16. A gimnáziumba való beiratást mindenki maga végzi el; az intézet senkit be nem irat.

17. A növendékeknek időközben hazamenniök nem lehet, csak fontos ok miatt a szülők írásbeli kérésére.

Kimutatás

a csíksomlyói r. kath. iskolák pénzalapjában, valamint az internátusi igazgató kezelésében levő, az internátus célját szolgáló alapokról és alapítványokról.

	A keletkezés ideje	Az alapítvány, illetve alap címe	Bevétel		Kiadás	
			K	f.	K	f.
	1894	1. A csíksomlyói (most (csíkszeredai) internátus segítő alapja.				
1		Alaptőke	18898	71		
2		Az 1915. évi kamat	842	85		
3		Kiadás (Lásd fent 2. pont a.)	—	—	600	—
		Összesen :	19741	56	600	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	19141	56		
	1912	2. Imets kanonok-féle alapítvány*.)				
1		Alaptőke hadikölcsönkötvényben és takarékbetétben	1159	06	—	—
2		Az 1915. évi kamat	66	97	—	—
		Összesen :	1226	03	—	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	1226	03		
	1913	3. Internátusi épület fenntartási alap*.)				
1		Alaptőke takarékbetétben	10874	57	—	—
2		Az 1915. évi kamat	137	43	—	—
		Összesen :	11012	00	—	—
		Álladék az 1915/16. tanév végén :	11012	—		

*) Az internátusi igazgató kezelésében.

XVII.

Szükséges tudnivalók.

Felvétel a gimnáziumba. 1. A következő tanévre az I—IV. o. tanulók szabályszerű felvétele és beírása a főtanhatóság 4573/1906. sz. rendelete alapján július 1—5-ik napján történik. Beíratáskor kötelesek a kath. vallásúak 6 s a nem katolikusok 10 K felvételi díjat befizetni, amely összeget akkor sem kapnak vissza, ha jövő tanévben tanulónak nem jöhetnek ide. Az V—VIII. oszt. tanulók felvétele szeptember hó 1—2. és 4. napján történik. Ez utóbbi napokon a három alsó osztályba csak abban az esetben lehet beíratkozni, ha a törvényes létszám még be nem telt. Minden tanuló atyja, anyja vagy ezek megbízottja kíséretében tartozik a beíráshoz megjelenni a gimnázium igazgatójánál és az illető osztályfőnöknél.

A tanulók felvételére nézve a fthg. 2750—912. ig. tan. és 7243—912. p. sz. alatt a következőképpen határozott:

a) A katolikus szülők érdekeinek megóvása céljából tanév elején a beíratások első és második napján csak kath. vallású tanulók vehetők fel az első s általában mindazon osztályokba, melyekbe előreláthatólag nagy lesz a jelentkezők száma.

A beíratások harmadnapján is egészen délig ezeké az elsőség.

b.) Ha a jelentkezők száma előreláthatólag túlhaladná a törvényes létszámot, az egyvallásúak közül a magyar nyelvűek előnyben részesítendők a felvételnél a nem magyar nyelvűekkel szemben, a helybeliek pedig a nem helybeliekkel szemben.

c.) A beiratások harmadik napjának délutánján a nem katolikus vallású helybeli jelentkezők válogatás, illetőleg vallásukra való tekintet nélkül a jelentkezés sorrendjében veendőek fel.

d.) Kötelező erővel nem bíró előjegyzések azonban bármikor, bárminő vallású tanulóra nézve történhetnek.

e.) Kellő időben: felvett és a gimn. igazgatóságának bejelentett finevelőintézeti növendék ki nem maradhat a beirandók sorából.

f.) Ezen szabályzatot a főgimn. igazgatók a szülők tájékoztása végett az iskolai értesítőekben minden évben rendszeresen közölik.

2. Az első osztályba csak oly tanulók vehetők fel, kik életük 9-ik évét már betöltötték, de 12. életévüket túl nem haladták, s vagy arról, hogy a népiskola négy alsó osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy felvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mértékű képzettségük van. A tizenkétévesnél idősebb jelentkező felvételéről a tanári testület határoz.

3. Minden tanuló a felvételnél az előző évről szóló iskolai bizonyítványát és keresztlevelét vagy születési bizonyítványát, úgyszintén az első ízben beiratkozók az újraoltási bizonyítványt is tartoznak az igazgatónak bemutatni és az osztályfőnöknél beadni. Az V-ik osztályba lépő pedig köteles, ha szülője meg nem jelenik, nyilatkozatot mutatni fel arról, hogy a görög nyelvet vagy pedig az ehelyett választható tantárgyakat fogja-e tanulni. Ezek nélkül felvétel nem eszközölhető.

4. A beiratásnál fizetendő díjak a következők:

a.) Katolikus vallásúaknak 6 K, nem katolikusoknak 10 K felvételi díj,

b.) 12 korona az országos tanári nyugdíjalap javára,

c.) 2 korona a tanévvégi Értesítő nyomtatási költségeire

d.) 1 korona az ifjusági könyvtárra.

e.) A tulajdonképpeni tandíj a főtanhatóság 1905. dec. 2-án kelt 5769. számú rendelkezése szerint úgy az alsó, mint a felső osztályosoknak 40 korona, nem katolikusoknak 60 korona.

f.) Az esetleges károk megtérítése céljára minden tanuló tartozik 2 korona óvadékot az osztályfőnök kezéhez lefizetni.

Az e.) pontban megállapított díj lefizetése alól felmentésnek nincs helye.

Ezek a díjak a beiratáskor fizetendők; az e.) pont alatti tandíj fizetését a tandíjmentességért folyamodók halaszthatják addig, míg kérvényükre a főtanhatóság válasza megérkezik. Első osztályos tanuló tandíjelengedésben rendszerint nem részesül.

Tandíjmentességi szabályzat. 1. §. Az erd. róm. kath. státus gimnáziumában a státusgyűléstől megállapított tandíj fizetendő, mely alól rendszerint senki sem mentetik fel.

2. §. Kivételképen azonban a főtanhatóság elengedheti az egész vagy fél tandíj fizetését jó erkölcsi magaviseletű és egyúttal jó igyekezetű tehetséges tanulóknak, ha:

a.) a szülők vagyontalanságát az illető politikai hatóságtól kiállított és a róm. kath. lelkésztől is aláírt bizonyítvány is igazolja;

b.) az előző évről szóló gimnáziumi bizonyítvány szerint erkölcsi magaviselete legalább szabályszerű volt s az egyes tantárgyakból legfeljebb csakis két elégséges osztályzatot bírt, a többi jeles és jó lévén.

3. §. A tandíjmentesség mindig csak egy évre adatik.

4. §. Olyan tanulók kérvényét, akiknek bizonyítványa kevésbé szabályszerű magaviseletet, avagy kettőnél több elégséges érdemjegyet tartalmaz, az igazgatók el nem fogadhatják, hanem a jelen szabályzatra való hivatkozással visszautasítják s a tandíjfizetésre határidőt tűznek ki.

5. §. A tandíjmentességet illetőleg a főszűly a féltandíjmentességre helyeztetik; egész tandíjmentesség csakis kiváló szorgalom és előmenetel mellett valóban szegényeknek adatik.

6. §. Aki igazolja, hogy egy időben három fia jár közép- vagy főiskolába s ha az illető tanuló előmenetele megfelel e szabályzat b.) pontjának, a tandíj felének fizetésétől felmenthető egyszerű kérelemre, még ha nem is egészen szegény.

7. §. A tandíjmentességi kérvények minden tanév elején legkésőbb szeptember 15-ig az illető gimnázium igazgatóságánál adandók be. A tanári testület tartozik a kérvényeket még a szeptember hóban tartandó ülésen lelkiismeretesen tárgyalni s véleményét minden egyes folyamodóra

nézve jegyzőkönyvbe venni. Az összes iratokat az igazgatók október 1-ig a főtanhatósághoz felterjesztik, hogy az igazgatótanács októberi rendes közgyűlésen végleg határozhasson. Fel nem szerelt, vagy később beadott kérvények figyelembe nem vétetnek.

8. §. A tandíj fele a beiratáskor, a másik fele január 15-ig befizetendő. Akik a jelzett határidőig a tandíjat be nem fizették, sem az igazgatótanácstól fel nem mentettek, a tanulók sorából kitörlelendők.

9. §. A tandíj kezeléséről az illető igazgatók felelősek.

10. §. A jelen szabályzat a gimnáziumi Értesítőben közzéteendő.

Javító, felvételi és pótlóvizsgák. A javító és pótlóvizsgákat aug. 31-én, a felvételi vizsgákat pedig a beiratások idején tartjuk meg. A reál és polgári iskolából jövő tanulók a megfelelő osztály tárgykülönbözetéből felvételi vizsgát tesznek. A felvételi vizsga díja 20 korona. Annak a tanulónak, aki egy tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, a tanári testület engedheti meg, hogy az elégtelen osztályzat kijavítása végett javító vizsgálatot tehessen; de ha az egy tárgyból bukott tanulónak a magaviseletből „kevésbé szabályszerű” avagy „rossz” osztályzata van, a főtanhatósághoz kell engedélyért folyamodnia. Hasonlóképpen a főtanhatósághoz tartozik folyamodni a javító vizsgálat engedélyezéséért az is, ki két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot. A kellően felszerelt folyamodványokat 1916. július 3-ig a gimnáziumi igazgatósághoz kell beadni. A később beadott folyamodványok figyelembe nem jönnek. Aki kettőnél több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, javító vizsgálatra semmi esetre sem bocsáttatik. A javító, nemkülönben a pótlóvizsgálatot is abban az intézetben kell a tanulónak letenni, melyben az elégtelen érdemjegyet kapta, illetőleg ahol a rendes vizsgálatot elmulasztotta. Megokolt esetekben az iskola főtanhatósága megengedi, hogy a tanuló a vizsgálatot más tanintézetben tehesse le. Pótlóvizsgálatra csak az a tanuló bocsátható, ki a rendes vizsgálatról való elmaradását betegséggel vagy egyéb fontos okkal igazolja. A betegség igazolására hatósági, vagy hatóságilag megerősített orvosi bizonyítványt kell mellékelni.

A rendkívüli tárgyak tanulása. A rendkívüli tárgyak

tanulására vonatkozólag az 1913. évi státusgyűlés által jóváhagyott szabályzatnak a szülőket és tanulókat érdeklő részei a következők:

Éneket az I—VIII. és egészségtant a VII. osztály növendékei valamennyien kötelesek tanulni. Ezek tanulása díjtalan. Zenét és szabadkézi rajzot az I., francia nyelvet és gyorsírást a III. osztálytól kezdve tanulhatnak a növendékek. A szabadkézi rajz tandíja évi 20 K.

Ezen tandíj az igazgatóságnál fizetendő, még pedig vagy egész évre egyszerre, vagy félévenként két részletben előre. Kivételes esetekben havonkénti részletekben is törleszthető. Jó viseletű, szorgalmas s a tárgyhoz hajlandósággal bíró szegény tanuló tandíjmentességet is kaphat. A francia nyelv, zene és gyorsírás tanításáért a tandíjat 400—400 K átalányban a vármegye közönsége hordozza.

Két rendkívüli tárgy tanulását egy évben elkezdni rendszerint nem szabad s egyáltalában sok rendkívüli tárgyat egyszerre tanulni nem ajánlatos.

A rendkívüli tárgyak tanulására csak szorgalmas, tehetséges s az illető rendkívüli tárgyra különös hajlammal bírók vehetők fel. Kivételt csupán a rendkívüli rajznál és gyorsírásnál lehet tenni, melyekre gyengébb tanulók is felvehetők, mivel mindkét tárgy tanulása az életben való sokszerű alkalmazásuk miatt különösen szükséges. A felvétel az év elején történik; évközben jelentkezni nem lehet.

A már egyszer felvetteknek évközben való kimaradására csak a szülőknek szóbeli vagy írásbeli kérelmére lehet megadni a beleegyezést. Ellenben azok, akik rendes tanulmányaikban elmaradnak a rendkívüli tárgyak tanulásától az első félév végén eltiltandók. Legfeljebb a rajznál lehet megengedni, hogy a *különös tehetségűek* a rendkívüli rajzot azután is tanulhassák.

Figyelmeztetés. A tanulókat, szülőket és gyámokat figyelmezteti az igazgatóság, hogy az iskolai bizonyítványokat őrizzék meg, minthogy ezek másodlata az eredeti elvesztését igazoló kérelemmel, és kivált az érettségi okmányé, sok nehézséggel állítható ki. Figyelmezteti továbbá a szülőket és gyámokat, hogy a félévi „Értesítő” vegyék át iskolázottjaiktól és azt jól betekintve írják alá, hogy ne csupán az evvégi bizonyítványból és így későn ébredjenek

arra, hogy fiúk vagy gyámoltjuk elvesztegette a drága tanulási és iskolai életét.

Figyelmezteti végül az igazgatóság az ifjúságot, hogy régi kiadású vagy rongyos és befirkált könyveket ne vásároljon, mivel azok használatát nem engedi meg. A jövő tanévre a tankönyvek nem változnak meg.

TARTALOMMUTATÓ.

	Lapszám.
I. Kuncz Elek. Irta Kádár Ferenc	3
II. Jakab Antal .	7
III. Iskolánk és a háború	10
IV. A tanév története	19
V. Tanári testület	30
VI. A tanároknak a nyilvánosságot érdeklő személyes viszonyai, irodalmi és közművelődési tevékenysége	35
VII. Előadott tananyag	37
VIII. Írásbeli dolgozatok tételei .	54
IX. Tanszerek gyarapodása	56
X. Egyesületek élete	65
XI. Kimutatás a csíksomlyói r. kath. iskolák pénztárában kezelt jutalmi alapok, valamint az igazgató kezelésében levő egyéb alapok és az intézet kebelében működő egyesületek vagyonáról	69
XII. Az ifjuság érdemsorozata	73
XIII. A nyilvános és magántanulókra vonatkozó statisztikai adatok	88
XIV. Érettségi vizsgálat	98
XV. Jótékonyosság .	100
XVI. A finevelőintézet és internátus	102
XVII. Szükséges tudnivalók	133

121